

vrede

Slaven-
handel

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

Jakobov Mirtscho

verschijnt tweemaandelijks
41ste jaargang - nr. 332 - juli-augustus 1998
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78

▼ NATO uit de Balkan

▽ Israël

■ India - Pakistan

■ "Tobin-Taks"

■ Noord-Ierland

■ Wist je dat?

■ Frankrijk:
35 uur week

■ Europese Unie

■ Koerdistan

◆ Dossier: Irak

● Verkiezingen

Turkije

Cuba

■ Mensenrechten

■ België

Rwanda

Indonesië

■ Huurlingenlegers

■ Voor de vuist

Internationale

"Zo de communistische internationale "centrum van het wereldproletariaat" verdwenen is, zo het idee van een "clandestiene orkestmeester" van de revolutie niet meer de zorg uitmaakt van een aantal ministers van binnenlandse zaken op zoek naar vijanden, dan moet gezegd worden dat het echter met de internationale van de financiers goed gaat. Zij beschikken over hun "politiek bureau", de nodige gespreksinstanties en alle nodige propagandakanalen.

Op dit ogenblik zijn het de Europese commissie, de Wereldbank, het Internationaal Muntfonds (IMF), de Wereldhandelsorganisatie en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), die, meestal in het grootste geheim - zoals de zaak van het Akkoord voor Multilaterale Investerings (MAI) bevestigt - decreten en beslissingen nemen die eigenlijk miljarden mensen aanbeugen.

De Verenigde Naties, waarvan de economische rol uiterst beperkt is gebleven (ondanks de vele voorstellen zoals de oprichting van een Economische Veiligheidsraad) zijn meestal beperkt tot het statuut van een registratiekanaal voor de beslissingen van de Verenigde Staten. De financiële lobby's en industriële hebben dit sinds lang begrepen en hebben hun tenten in Brussel en Washington opgeslagen.

Daarlegenover is men vertekend over de beperking van de sociale strijd door de dorpsmentaliteit die sommige nationale vakbonden soms karakteriseert en door de moeilijkheden die de antiliberaal verzetbewegingen ontmoeten om tot een werkelijke internationale ontplooiing te komen".

Alain Groch
in "Le Monde diplomatique", mei '96

De vzw Vrede beschikt sinds 1 mei over een eigen website. Op <http://www.democratisch-links.be/vrede> vindt u informatie over onze organisatie, de bibliotheek, standpunten, acties, recente artikels, enzovoort.

INHOUD

EDITORIAAL	NATO uit de Balkan	3
UITLIJK	Meneer Netanyahu: gaaf Israël een kans	4
BALKAN	Kosovo kan de oorlog vroeger beëindigen?	5
BEWAAPENING & ONTWAAPENING	India eist een plaats op in de kernwapenclub - De Polak sluisde Iaan - Privatisering van legers	7 8 37
MONDIALISERING	De 'Tobin-Tax' een waardevol alternatief	11
NOORD-EHLAND	Het Akkoord van Belfast in een toekomstig De goede boodschap	12 14
EUROPA	Wet voor de 96-jarige - De Europese Unie en haar concurrenten (3)	16 17
DOSSIER	1444-1498: Ontwikkeling van het wereldkapitalisme 150 jaar afschaffing van de slavernij: sluze verzenking? Menschenrechten in de 21ste eeuw onder de 150 jaar afschaffing	19 21 22
VERKIEZINGEN	Op maat: geschieden	24-26
25 JAAR GELEDEN VREDE	Amerika: Geld en Patriotisme	26
TURKIJE	Miskle moordaanslag op mensenrechtenactivist Akin Birdal	27
MENSENRECHTEN	- Global March tegen Ghiljo Labuur tekort door België - Niet zwijgen over vsmw menschenrechten - Dokter Paris Duterte revolteert tegen de doodsstraf	28 29 33
CUBA	Sociaalrechtelijk plan in kapitalistische noot - Arbeidsgerechtigdheden in Cuba	30 31
NIJGIE		34
RWANDE	Rwandacommissie	35
INDONESIË	Variaties op hetzelfde thema?	36
VREDESFONDUS		38
VOOR DE VUIST	Vredesmoniteit van het landelijk beread vredesorganisato	39

Versterken hun medewerking aan dit nummer: Georges Spriet - Georges Berghooven - Antoine Lytchebaeghe - André De Smet - Frans Frison (Dublin) - Victor Stuyck - Marie-Jeanne Vanmol - Ludo De Brabander - Eric Vanrauwé - René Van Nieuwen - Lucie Vendromme - Ursula Froyos

vrede

sedert 1957
tweemaandelijks 100 bladzijden
vreed vzw
studie- en informatiecentrum
internationale politiek, vredes- en
ontwikkelingsproblematiek

redactie - beheer - publiciteit
galgenberg 24 - 9000 gent
tlf. 090-6258015-80
tel. (03) 233 46 88
fax (09) 233 56 76
e-mail: vrede@pand.be
internet:
www.democratisch-links.be/vrede

keegeld:
110 fr: los nummer
600 fr: 6 nummers per jaar
700 fr: instellingen met factuur
800 fr: Nederland en E.U.
1.000 fr: rest van de wereld

43 gulden op postbank giro nr 5287830
van Ad Woudenberg / VREDE postbus
92311 1090 AH Amsterdam

steunabonnement: 1.000 fr
abonnementendienst: L. Verwest
vrede wordt gedrukt op
kringslooppapier
offset druk:
Neveland, B.W., 9050 Nevela

redactie:
Ludo Brillaert, Anna De Smet, Jan Ofsen,
Georges Spriet, Victor Stuyck, Ludo De
Brabander, Marie-Jeanne Vanmol, Antoine
Lytchebaeghe
redactiesecretaris: L. Boert
hoofdredacteur: André De Smet
verantwoordelijke uitgever:
Miche Vandenberghe
Deukendreef 15, 9401 Dollre-Ninove

De oorzakende artikels beantwoorden niet
noodzakelijkwijze aan ons standpunt.
Overname van artikels is slechts toegelaten
mits bruikwijze en toestemming van een
presentexemplaar.

NATO uit de Balkan

Vastberaden valk. Zo heet de actie die de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie op 15 juni in de Balkan uitvoerde. Het zal wel met mij te maken hebben, maar het doet me onwillekeurig denken aan de lectuur uit mijn kinderjaren: "indianenverhaalen". En ook zoals toen bedenk ik onmiddellijk andere namen voor mij: heet de NAVO-actie: gespeelden tong. Went er wordt weer een staaltje schijnheiligheid ten toon gespreid: "Milosevic moet weten dat hij een politieke oplossing moet vinden, zodat troden wij militair op". De vredesblauwbloezen!

Nog maar een paar jaar geleden veroverde het hervormde Kroatische leger op beestachtige wijze de Krajina. Niemand zei toen iets. Of een NAVO-lid bombardeert nu al jaren z'n bevolking, brandt dorpen af, verricht massale arrestaties en moorden, en schendt ook nog de grens van het buurland. En denk je maar dat er een officieel commentaar zegt: "Ankara moet weten dat er een politieke oplossing voor het Koordische probleem moet komen, zo niet nemen we maatregelen"? En de daad bij het woord voegt? Of, een verkapt atoomstaat, goede maatjes van Washington, bezet al decennia wederrechtelijk een andere staat, en voort bovendien bijna wekelijks militaire raids uit tegen het zuiden van een buur land? En is er iemand die zegt "Als de Israëlische staat niet ophoudt met geweldpleging, zullen we sancties treffen"? Of, de supermogendheid gebruikte 'onevenredig' geweld om een drughandelaar (leider van een bevriende natie en opgeleid door de VS-diensten zelf) op te pakken. Was er toen iemand die zei "Washington bombardeerde Panama-City. We zullen optreden. We dulden geen invasie"?

Ach ik val hier behoorlijk door mijn image van koele kikker, door me zo op te winden. Maar dit is toch wel al te gortig?

En er komt nog.

Bij de NAVO-bombardementen in Bosnië hoorde je nog wel opmerkingen over dit militair optreden uit het grondgebied van de lidstaten. Maar het humanitaire doel holligde de midde en. Misschien heb ik de laatste dagen te weinig dagoladen ge ezen of te weinig nieuwsuitzendingen bekeken, maar over de "out-of-area" hoorde ik nu niets meer. En de VS-minister van defensie stelt dat voor een militair optreden tegen Servië er geen specifieke VN toestemming nodig is. Hoe de geesten op kunnen schuiven... Deze militaire operatie geeft meteen de NAVO ook de kans z'n bestaansrecht te verantwoorden. Zoals we reeds vroeger schreven wi de NAVO via een humanitaire verantwoording daar optreden waar het naar nodig lijkt, op de manier die het haar nodig lijkt, op het ogenblik dat het haar gunstig lijkt.

En dat is exact wat aan het gebeuren is. Dat is de verborgen agenda achter het humanitaire discours.

De Servische republiek binnen de federatie (klein-) Joegoslavië is zowat het enige gebied waar de NAVO-stralen geen greep op hebben. Bijna gans de rest van Centraal-Europa is ofwel kandidaat-ld (Polen, Hongarije, Tsjechië) of wil dat absoluut zo snel mogelijk worden

(Slovenië, Bulgarije, Roemenië, de Baltische Staten). Het lidmaatschap van de NAVO staat hier ook symbool voor de versnelde doorgedreven invoering van het kapitalisme. De Montenegrijnse kritiek op Belgrado bijvoorbeeld, is in hoofdzaak dat Joegoslavië niet snel genoeg privatiseert. Servië stoort, en is er een gepast moment om daar vooran dering in te brengen dan willen de plannermakers van Evere die kans niet laten voorbijgaan.

Bovendien zal ook deze militaire interventie niks bijdragen tot een oplossing. Het probleem is zich scherp beginnen stellen toen Servië Kosovo de autonomie ontnam. Iedereen is het er wel over eens dat de gewapende strijd van sommige Kosovorianen voor een volledige onafhankelijkheid niet goed te kuren valt. Maar betekent het NATO optreden geen steun aan deze groep? Zullen de extremistische Albanezen na Kosovo ook niet in Macedonië met geweld gaan optreden. De Servische ultra-nationalisten wrijven zich nu al in de handen, de volgende verkiezingen zijn voor hen. De extremisten in beide kampen zullen er dus wel bij varen. Het gevaar voor escalatie en uitbreiding van het geweld is meer dan reeel. Is dat de 'realpolitik' van onze bewindslui?

Het alternatief kan toch niet zijn dat we het Servisch bewind gewoon maar de bevolking van Kosovo laten verdrukken, bombarderen, vermoorden?

Noe. En het is uiteraard niet mogelijk een hoog geescaleerd conflict in een handomdraai langs politieke weg op te lossen. Maar enkele zaken zouden wellicht kunnen geholpen hebben. Mocht Griekenland in de contactgroep zijn opgenomen zou het "wij-egon-de-rest"-gevoel van de Serviërs wat genuanceerder zijn, misschien. Een minder smadelijke oplossing in Krajina (vanuit Servisch standpunt bekeken) met bijvoorbeeld een bepaalde culturele autonomie voor de Serviërs aldaar, zou ook minder agressieve frustratie hebben veroorzaakt. Maar vooral de Joegoslavische financiële-economische pul van midden de jaren '80 - mede omwille van de schuldenlast en het weigeren van uitstel van betaling door de internationale instellingen - gaf Milosevic een gedroomde bedding om de voormalige Tito-socialistische solidariteit te breken. Eerste slachtoffers: Vojvodina en Kosovo. Had de internationale gemeenschap toen anders gereageerd, en het land niet zo onder financiële druk gezet...

Intussen krijgt de bevolking van Kosovo een gewelddadige repressie over zich. Dit moeten we absoluut en ten sterkste veroordelen. Daar wi ervan overtuigd zijn dat diplomatieke initiatieven de beide protagonisten moet kunnen tot een politieke regeling van hun geschil brengen. Sommige westere bewindslui - ook in België - pleiten wel voor deze aanpak. Maar ze leggen zich snel naar bij de militaire aanpak die anderen dan wél willen precies omwille van de verborgen agenda.

De NAVO moet uit de Balkan. Laat ons zoeken om bij het naderen van "50 jaar NAVO" de acties hieromtrent op te voeren.

Georges Spricot

15.06.98

Meneer Netanyahu, geef Israël een kans

Het is nu al twee jaar dat de desastreuze militaire campagne van Shimon Peres in Libanon, de schandelijke aanslagen van Hamas en de handigheid van uw reclame-adviseur, van u de eerste Israëlische regeringsleider maakten die rechtstreeks door het volk werd gekozen.

U leeft en overleeft dus naast een gekozen parlement wiens lot aan u is verbonden: uw val houdt haar ontbinding in. Maar wat hebt u met uw nieuwe bevoegdheden aangevangen? Volgens de pers, en zelfs volgens partijgenoten, heeft u zich vooral veel opgewonden zonder veel concreet resultaat. Op binnenlands vlak zou u vooral de drang van de orthodoxe joden hebben aangemoedigd naar een theocratische staat. Op buitenlands vlak heeft u het clan van het Oslo-proces gebroken, dat was gegroeid uit de intelligentie van Shimon Peres, en uit de politieke moed van Itzhak Rabin.

Ik ken en respecteer uw diepe sociologische en culturele banden met de Verenigde Staten, waarvan u bijna staatsburger was geworden. Maar is het werkelijk met een debat tussen republikeinse senatoren en hun democratische president in de States, dat u hoopt het belangrijkste probleem van Israël op te kunnen lossen? Met name, het samenleven met z'n Arabische buren, en in de eerste plaats met de Palestijnen? Deze laatste zijn - en waarom dit niet erkennen? - mede-eigenaar van groot-Israël-Palestina, uw land, mijn land, maar ook het land van Arafat en Yzad Kawas, mijn vriend.

Zal het nogal electorale dynamisme van VS-senator D'Amato de Palestijnen, opnieuw ontzegd van alle hoop, signaal en werkelijke vooruitgang brengen in de realisering van hun recht zichzelf te zijn en zichzelf te besturen? Moet het de president van de V.S.A. zijn die ons onze eigen strijd in herinnering brengt voor het recht en de vrijheid een "vrij volk te zijn in haar land"?

Ik had me voorgesteld na uw verkiezing, dat u als jong politicus een beleid zou voeren boven het ideologisch discours van uw partij, een beleid dat het Israëlische volk naar vrede zou leiden, d.w.z. naar dialoog en co-existentie. Ik had me voorgesteld dat u een politieke carrière uit ging bouwen gebaseerd op de toekomst, en niet op het verdrijven van het verleden.

Maar uw beleid sluit zich op in een veiligheidsparaspaciteit dat gevoed wordt door angst. U speelt op onze oude reflexen van het ghetto onder de slogan "iedereen is tegen ons", iedereen: de christenen, de moslims, allen in de wereld die zich vragen stellen en velen die verontwaardigd zijn over uw politiek.

Waar is uw politiek dan wel op gefundeerd? Hoe bekijkt u de toekomst van dit land, en van de bevolking over wie u regert? Menahem Beghin, uw voorganger-partijgenoot aan

het hoofd van de regering, heeft in Camp David "de legitieme rechten van de Palestijnen" erkend. Bestaat er volgens u een recht dat legitiemer zou zijn dat het recht op onafhankelijkheid, en de vrijheid z'n gemeenschapsleven te organiseren? Geloof u dat het in stukken snijden van de nederige lap grond dat u haar wel wil geven, de honger naar onafhankelijkheid van de Palestijnse bevolking zal stillen? Wil u de Palestijnse bevolking naar de andere Jordaanooever drijven, die uw eigen partij voorheen nog als joodse grond bestempelde?

Zou u werkelijk de bewuste keuze gemaakt hebben dit volk op te sluiten in een autonomie onder Israëlische controle, opm afdus het conflict te laten aanslepen tot het absurde einde van zelfvernietiging? Maar het opt U handelt alsof de toekomst slechts bepaald wordt door de moord op Rabin. De geschiedenis zou u dan ooit kunnen verwarren met diegenen die aan de oorsprong van deze misdaad liggen. Stop toch deze nachtmerrie van een land waar alleen de jood burger is, en de Arabier een simple inwoner met autonomie. Verlaat Annukka, goef de messiaanse illusies op. Keer terug naar de berg van Judea en overvloed van Galilea. Erken de menselijke werkelijkheid van dit groot-Israël-Palestina waar

we meer dan 2000 jaar van gescheiden hebben geleefd, en waar we bij onze terugkeer een volk vonden dat daar woonde en leefde. (...)

Men zou een pact moeten opstellen van wederzijds respect, een alliantie voor die ontwikkeling in dit gemeenschappelijke land, om een bestaan op te bouwen waarin elk bij de andere ook thuis zou zijn. Ik weet het wel: er bestaat dat falte en criminele terrorisme. Er zijn de haat kreten, de verbrande vlaggen, die niet erkende clausules van afgestolen akkoorden, de voldongen feiten die het status quo

verbreken. Maar wie is daar verantwoordelijk voor? Zou het alleen toe te schrijven zijn aan de Palestijnse Autoriteit? Indien u om dit "oude nieuwe land" te regeren alleen maar oude argumenten kunt herkauwen, verstrengd met obsessionele angst en misprijzen, zonder ooit uw politiek denken verder te laten gaan dan de ruzies in uw meerderheid, indien u zelf niet kunt luisteren naar de nieuwsberichten en de raad van uw eigen inlichtingendiensten niet wil volgen, indien u werkelijk niet van politiek wil veranderen, dan zou het beter zijn dat u weigert nog langer gebukt te gaan onder het juk dat uw politieke intelligentie en uw morele moed dreigen te verstikken.

Om de liefde, die u ongetwijfeld, hebt voor haar, geef het volk van Israël een kans.

Theo Klein
advocaat, voormalig voorzitter van de
Representatieve Raad van Joodse instellingen in Frankrijk (CRIF)
in Le Monde van 30 mei 1998

Kosovo kan de oorlog worden vermeden?

Iets meer dan twee jaar na de 'pacificatie' van Bosnië en Kroatië, lijken de tragische gebeurtenissen in Kosovo een nieuwe oorlog in de Balkan aan te kondigen.

Fundamentele verschillen maken de vergelijking tussen de vorige oorlogen in ex-Joegoslavië en de huidige situatie in Kosovo behoorlijk moeilijk. De eerste oorlogen waren het gevolg van de onafhankelijkheidsverklaring vanwege de noordelijke deelrepublieken van de voormalige federatie. In het geval van Bosnië-Herzegovina werd die onmiddellijk gevolgd door de erkenning vanwege de Europese Unie en de Verenigde Staten. Het westerse verantwoordde z'n beslissing door te verwijzen naar het recht van de deelrepublieken om zich af te scheiden, en door het principe van onaanlastbaarheid van de binnengrenzen van de federatie.

Deze principes is men blijven volgen tot aan de akkoorden van Dayton en Erdut, die een einde maakten aan de oorlog in Bosnië en Kroatië, en aan de Servische minderheid in Kroatië het recht op zelfbeschikking ontzegde. Tenzij men gans deze kwetsbare constructie in gevaar wil brengen, kan het westerse moeilijk een onafhankelijkheidsverklaring van de Albanen van Kosovo steunen, ook al maken die nu 90% van de bevolking uit in een provincie die sedert de eerste Balkanoorlog van 1912 tot Servië behoort.

Aan de andere kant woonden en leefden Serviërs, Kroaten en Bosniërs in grote mate binnen de landsgrenzen van eenzelfde staat, wat het risico op uitbreiding van het conflict toch beperkte. In dit geval daarentegen, woont de meerderheid van de Albanen in de staat Albanië, het enige land dat de onafhankelijkheid van haar Kosovoarse broeders erkent, en dat haar bijzondere gevoeligheid voor de gebeurtenissen konde door haar roepen aan de grenzen in alarmtoestand te brengen tijdens de bloedige repressie van de Servische politie tegen de opstandelingen van de Drenica in februari en maart.

Het gebrek aan steun in internationale kringen en het gevaar voor een internationale oorlog zouden beide partijen toch tot terughoudendheid moeten dwingen, en om Kosovo een soort autonomie te geven die het had van 1974 tot 1989. Toch spelen er nog andere factoren.

Gevaarlijke coalitie

Na de gebeurtenissen van Drenica werd er een nieuwe regering gevormd in Servië. Verschillende ministerposten worden toegekend aan de Radicale Partij (SPS) een virulent nationalistische partij, die vijandig staat tegenover elke onderhandeling met de Albanen. Hoewel de sleutelposities van deze regering nog altijd bezet blijven door leden van de Socialistische Partij (SPS) is de deelname van ex-

treem-rechts een reden van bezorgdheid, te meer daar de uitvoering van de onderwijsakkoorden van 1995 voor Kosovo erg vijandig werden onthaald door de Servische bevolking.

Waaromers blijken nog a tijd verdeeld over de betekenis van deze 'rood-bruine' coalitie. Houdt dit een vernedering in ten gevolge van de aangekondigde westerse sancties? Of gaat het hier om een manoeuvre dat moet beloften dan de radicalen als enigste de ontvreemding van de Servische bevolking over mogelijke toegevingen aan de Kosovo's, zouden kunnen kanaliseren?

Aan Albanese kant is men blij met de sancties tegen Belgrado, en met de politieke en diplomatieke interesse voor Kosovo, alsook voor de groeiende media-aandacht. Houdredacteuren in Duitsland en de VS aarzelen niet om zich achter de onafhankelijkheidsseis te scharen. Meteen beschouwen deze het Bevrijdingsleger van Kosovo (UCK) ook niet langer als terroristen, en verwijzen haast niet meer naar de vele burgerslachtoffers - Servische notablen en vluchtelingen, of Albanese collaborateurs die het UCK op z'n geweten heeft de laatste twee jaar.

Uitbreiding van het conflict?

In Montenegro, de enige partner van Servië in de huidige federatie Joegoslavië, heeft de nieuwe pro-westerse regering de brutale repressie tegen het UCK scherp veroordeeld. Ze verzet zich ook tegen elke mobilisatie van haar onderdanen in geval van een nieuwe oorlog. Bovendien kan men een eventuele uitbreiding van het conflict naar Montenegro niet uitsluiten aangezien het zo'n 10% Albanen telt onder haar bevolking.

Maar het is vooral de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië die hier op de eerste rij staat in geval van een uitbreiding van de crisis. Vorig jaar kenden we er al een bloedige 'vaandeloorlog' tussen de Macedonische politie en de belangrijke minderheidsgroep van Albanen - tussen een vierde en een derde van de bevolking die vooral in de streek tegen Kosovo en Albanië leeft. Daarbij komt nog dat in december en januari laatstleden het

UCK bomaanslagen uitvoerde in haar zogenaamde 'operationele zone nr 2'. Een oorlog in Kosovo dreigt makkelijk Macedonië in brand te steken met haar labiele economie en met haar culturele spanningen tussen haar Slavische en Albanese bevolkingsgroepen die enkel worden overtroffen in Servië.

Omwille van historische banden met de regio en omwille van haar 2 miljoen inwoners van Albanese origine, ziet Turkije zichzelf een belangrijke rol spelen in het regelen van de crisis van Kosovo. Dit wordt o.m. duidelijk toen onmiddellijk na de gebeurtenissen van de Drenica een principeakkoord werd getekend om een snelle interventie-macht te creëren door 4 Balkanlanden: Roemenië, Bulgarije, Macedonië en Albanië. Dit kadert ook wel in de VS-plannen voor een toekomstige ronde in de uitbreiding van de NAVO, maar is onder de leiding van Turkije toch wel te begrijpen als een directe dreiging met militaire interventie tegen Servië.

Tegenover een groeiende invloed van Turkije in de regio kunnen we niets anders plaatsen dan het opzlij zelden van Griekenland door de strategen van de grootmachten. Athene staat niet alleen aan de kant in de militaire alliantie,

maar zag ook z'n deelname geweigerd voor de vergaderingen van de "contactgroep" waar Kosovo besproken wordt. Nochtans is het Griekenland het enige Nato-lid dat eventueel de westerse invloed op Servië zou kunnen versterken. De "Albanese kwestie" is ook in Athene geen onbekend gegeven, enerzijds door de recent gelegaliseerde migratie, en anderzijds door de roep naar aansluiting bij Groot-Albanië vanwege een deel van haar bevolking in Noord-Griekenland.

Sancties en interventie

De houding van het westen zal ongetwijfeld zwaar wegen op de uitkomst van de crisis. Het probleem Kosovo zal niet opgelost kunnen worden door een verscherping van economische sancties tegen Belgrado of door een militaire interventie. Dergelijke maatregelen, waarmee men speelt in Washington,

London en Bonn, kunnen alleen maar voor een verdere radicalisering zorgen van een Servische bevolking die toch al in miserie leeft. De huidige leiders zullen dan makkelijk hun positie versterken op basis van nationalistische ordewoorden.

De oplossing moet aarvaardbaar zijn voor beide partijen. Het voorstel om Kosovo los te maken van Servië of als derde partner in de federatie te laten opereren - op een ogenblik dat Montenegro zich voorbereidt op een totale onafhankelijkheid - kan niet onder dwang van bombardementen worden gerealiseerd. De Amerikaanse pers meent dat territoriale integriteit alleen maar mag gelden voor die staten die de mensenrechten respecteren. Maar dit argument klinkt behoorlijk hypocriet. Washington heeft Turkije steeds ingedokt met haar acties in Koordistan. Hormee dreigt men ook

een doos van Pandora te openen als bron van heel wat toekomstige conflicten.

Tegenover de pyromanen in binnen- en buitenland, zijn de keuzes voor een vreedzame oplossing eerder beperkt. Respect voor de identiteit van elke nationaliteit moet gepaard gaan met het ontwikkelen van een burgerschap: de Serviërs zouden de Albanen de rechten moeten teruggeven die ze de laatste tien jaar met de voeten hebben getreden, en de Albanen zouden hun verzet tegen dialoog en onderhandeling en hun boycot van de centrale instellingen moeten opgeven. Beide volkeren zouden ook hun bloed-erbodem-mythes moeten kunnen opbergen om samen te werken voor de heropbouw van hun land dat een van de armste van Europa is geworden.

Georges Berghezan
met dank overgenomen uit Avancées.

MANIFEST PALESTINA

WIE DE VREDE NIET WIL, BEREIDT DE OORLOG VOOR

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft nagenoeg unaniem het Israëliëse nederzettingenbeleid in Oost-Jeruzalem veroordeeld. Daarmee beklemtoont de internationale gemeenschap nog maar eens het belang van het internationale recht en de gewettigheid van de rechten van het Palestijnse volk op het grondgebied van Oost-Jeruzalem.

Samen met de internationale gemeenschap herinneren wij bovendien aan:

- De wettelijkheid van de rechten van het Palestijnse volk op het grondgebied van de westelijke Jordaanoever en de Gazastrook;
- Het recht van dit volk op een Palestijnse staat, de enige garantie voor vrede en veiligheid in de regio;
- Het recht op een rechtvaardige en duurzame vrede, die gelijke rechten garandeert voor de twee volkeren; te beginnen met het recht op soevereiniteit over het eigen grondgebied;
- Het recht op een waardig leven voor elke Palestijn en dus het recht op vrijheid voor de politieke gevangenen, die nog steeds opgesloten zitten, het recht op terugkeer voor alle vluchtelingen, de ontmanteling van de nederzettingen en politieke en economische autonomie voor de Palestijnse staat.

Het gaat hier telkens om onvervreembare rechten die door de opeenvolgende Israëliëse regeringen voortdurend met de voeten worden getreden. Telkens opnieuw wordt op een onduidelijke wijze het internationaal recht geschonden, telkens opnieuw wordt er op een onaanvaardbare wijze aangestuurd op een oorlog in heel het Midden-Oosten, een gebied dat voortdurend gedestabiliseerd wordt.

Wij nodigen alle voorstanders van de vrede in Palestina, in Israël en in de rest van de wereld uit:

- om nee te zeggen aan de voortdurende provocaties van de regering Netanyahu;
- om de ontmanteling te eisen van de Israëliëse nederzettingen op de westelijke Jordaanoever, in de Gazastrook en Oost-Jeruzalem;
- om Israël te dwingen het internationaal recht te respecteren.

Om dit te bereiken vragen wij aan onze regering en aan de Europese Instellingen om de nodige maatregelen te nemen om alle - economische, financiële, culturele of wetenschappelijke - akkoorden van de Europese Unie met de Israëliëse regering op te schorten of te bevroren, zo lang Israël het internationaal recht en de rechten van het Palestijnse volk blijft ontkennen.

Dit manifest kadert in een internationale campagne. Onze doelstelling is: 10.000 handtekeningen verzamelen in België.

Vlaams Palestina Comité
Association belgo-palestinienne
Bruxelles / Wallonie
Stichting / Fondation Naim Khader

India eist een plaats op in de kernwapenclub

De kernproeven die India en Pakistan onlangs uitvoerden hebben de internationale politiek behoorlijk door mekaar geschud. Op een demonstratieve manier heeft India willen aantonen dat het recht heeft op een plaatsje in de atoomwapenclub. Kort nadien heeft ook Pakistan dit selecte clubje vervoegd.

Officieel zijn er vijf kernmogendheden: de VS, Rusland, Groot-Brittannië, Frankrijk en China. Het nucleair monopolie van het noorden zoals dat ontstaan is kort na de Tweede Wereldoorlog is nu na China door twee andere de wereld anders doorbroken. Noch de VS, noch Rusland hebben dit kunnen verhinderen.

In werkelijkheid is de kernwapenclub nog veel groter. Israël beschikt naar schatting over 200 kernkoppen. Zuid-Afrika zou met Israëlische steun en medewerking ook reeds een nucleair wapen hebben uitgetest. Duitsland beschikt over twee ton plutonium dat na verwerking vrij vlieg gebruik kan worden voor nucleaire wapens. Brazilië en Argentinië hebben de nodige know how in huis evenals de politieke wil om het statuut atoomnatie te verwerven.

De politieke elite van India wil absoluut tot de selecte club van kernwapenlanden behoren om zichzelf een status van grootmacht in de regio en de wereld toe te dichten. Zonder enige schroom heeft de Indische regering daarom het krappe beschikbare geld uit de staatskas besteed aan de dure militaire kernwapentechnologie.

Dhirinda Sharma, een Indische vredesactivist drukt het zo uit: "In emand kan van deze kernbom eten, het is zuivere geldverspilling". De meeste politici, met uitzondering van de communistische partij van India, hopen en geloven dat met de kernexplosies in Pokhran, India eindelijk zijn plaats onder de grote landen heeft verdiend en een zetel als permanent lid van de VN-Veiligheidsraad zal krijgen.

Middel voor broze regering

Voor de regering Vajpayee passen de kernproeven uitstekend in een politiek die de cohesie van de regering moet versterken. De BJP-regering die na de laatste verkiezingen tot stand kwam is een zeer broos samenraapsel van meer dan 14 partijen en groepen, wat regeren dus tot een moeilijke politieke evenwichtssoepel maakt. De kernproeven bieden premier Vajpayee een poosje soelaas. Een groot deel van de bevolking staat achter hem. Hij wordt daarbij aardig geholpen door nagenoeg de hele media. Ook de meeste oppositiepartijen willen er kunnen dit beleid niet aanvallen omdat zij vinden

dat met deze testen het imago van India als grote natie op de voorgrond is getreden.

Vajpayee heeft tijdens zijn kiescampagne duidelijk gemaakt dat hij India als een kernwapenmogendheid wil zien evolueren. Deze optie is evenwel niet eigen aan de BJP. Ze werd en wordt gedragen door alle politieke formaties, op de Communistische Partij van India na. Na de eerste Indische

Product (BNP). Maar als de VS hun politiek gewicht binnen de Wereld dank doordrukken, dan is de impact op de Indische staatshuishouding veel groter.

Of de regering van premier Vajpayee onder de indruk zal geraken is een ander paars mouwen. Op de laatste G8-conferentie is Clinton er rict in geslaagd zijn collega's te overtuigen om gezamenlijk sancties op te leggen. De beleidsmakers in New Delhi beseffen

kernproef van 1974, heeft Indira Gandhi al duidelijk gemaakt dat India kiest voor kernwapens als antwoord op het kernwapenprogramma van Pakistan en het nucleaire arsenaal van China.

Sancties

De VS en Japan hebben intussen als antwoord op de Indische kernproeven sancties aangekondigd. Men kan zich de vraag stellen of die wel zinvol zijn. Ze treffen immers in de eerste plaats niet de elite en de beleidsmakers, maar de arme Indiër die nu al dagelijks moet vechten voor zijn overleven. Hoe dan ook, deze kernproeven brengen zeker geen verbetering aan de levensomstandigheden van de grote meerderheid van de Indische bevolking. Het rechtstreekse effect van VS-sancties is klein en beïnvloedt maar voor 1% het Indische Bruto Nationaal

maar al te goed, dat de rijke industriestaten en transnationale ondernemingen een land met bijna 1 miljard inwoners en verschillende interessante bodemschattingen niet inks kunnen later liggen. Vandaar het vermoeden dat de VS, die nu al de belangrijkste investeerder zijn in India, maar een zwak aankloksel van de sancties zullen opleggen. De Indische markt is te aantrekkelijk. Dat zien we al aan de tweestrijd tussen Airbus en het Amerikaanse Boeing voor de vervanging van de vliegtuigvloot van Air India. Strategische, politieke en economische redenen maken de VS-aanwezigheid in de regio noodzakelijk.

Regionale wapenwedloop

De nucleaire bewapening van India is niet alleen gericht tegen Pakistan, maar zoals we reeds stelden ook tegen de nucleaire macht van China, die in

New Delhi als zeer bedreigend onder- vonden wordt. Het risico is groot dat de recente kernproeven een driezijdige nucleaire wapenwedloop tussen China, Pakistan en India in een stroomversnelling geraakt, waarbij het tussen China en Pakistan op dat ge- bied tot een soort samenwerking komt. Dit laatste gegeven vergroot nog de angst van onveiligheid voor India. In geval van conflict is het Indische leger met conventionele wapens alleen, zeker niet opgewassen tegen China. Vandaar dat men in New Delhi de me- ning toegedaan is dat kernwapens de situatie beter onder controle houden. India lijdt aan een "China syndroom".

Als China zich laat meeslepen in deze wapenwedloop dan zou dat weer het onveiligheidsgevoel in landen als Japan, Korea en Rusland versterken, waardoor zij zich op hun beurt in een wapenwedloop engageren.

Nu klopt het niet helemaal dat de re- cente kernproeven een nieuwe wapen- race in de regio opgang brengen. Deze wapenwedloop is immers al aan de gang sinds de onafhankelijkheid van Pakistan en India, en vooral sinds de grensoorlog van 1962 met China. Het is wel zo dat de wapenwedloop nu

keling van nieuwe kernwapens. India werd in onze media afgeschild- erd als de grote boosdoener door zijn weigering het verdrag te onderteke- nen. Nu verwijt men het land van het verdrag een dode letter te hebben ge- maakt door nieuwe kernproeven te on- dernemen.

Het teststopverdrag was in feite al af- geschreven op het ogenblik dat het op papier werd gezet. De vijf erkende atoommachten, met de VS op kop, tor- pedeerden het verdrag immers door hun weigering in het verdrag een tijds- bestek op te nemen voor de elimine- ring van alle nucleaire wapens. Door deze houding hebben de VS duidelijk gemaakt dat ze niet van plan zijn hun nucleair wapenarsenaal te ontmantelen en de ontwikkeling en verfijning van de nucleaire wapentechnologie te stoppen.

Hypocrisie

Al bij al een hypocriete situatie. De vijf kernmogendheden blijven bij hun mo- nopolie op kernwapens. Ze eigenen zich daarbij zelfs het recht toe hun kernarsenaal te verbeteren in naam van hun "veiligheid", terwijl datzelfde recht andere landen niet wordt ge-

Istaëlsche kernwapenarsenaal krijgen de VS ook geen harde taal over de lip- pen.

Ondertussen blijven de VS verder wer- ken aan het eigen kernwapenarsenaal. Weliswaar zijn de militaire uitgaven van de westerse mogendheden wat de conventionele bewapening betreft se- derf het einde van de koude oorlog ge- daald. De VS-uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling van nieuw elektronisch en nucleair wapentuig blijven stijgen. Volgens de "New Scientist" (VS) zijn deze uitgaven nog nooit zo hoog ge- weest. Of de subkritische proeven (si- mulatieproeven) van het westeren con- form de regels zijn, is zeer moeilijk te beantwoorden voor de buitenwereld, vermits geen potterkijkers toegelaten zijn.

Gevaar op conflict neemt toe

Pakistan voelde zich verplicht om het Indische voorbeeld te volgen. Op zijn beurt heeft Islamabad vijf kernproeven uitgevoerd in het woestijngebied van Baluchistan. Pakistan wil daarmee aantonen dat het eveneens over een kernwapenarsenaal beschikt.

Daarmee zijn alle ingrediënten aanwe- zig voor een gruwelijk conflict met zware gevolgen voor de vrede in Azië en de wereld.

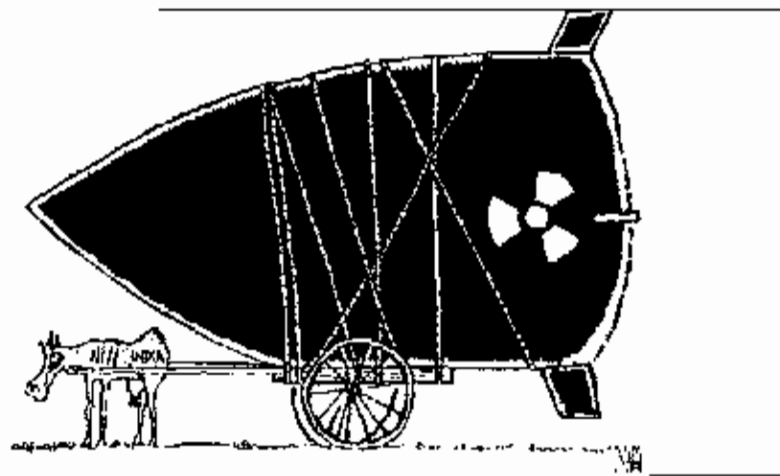
India en Pakistan zijn niet zomaar sta- ten met kernwapens, zoals Frankrijk en Groot-Brittannië. Deze twee landen ba- lanceren seerf hun ontstaan voortdu- rend aan de rand van een ernstig ge- wapend conflict. Het feit dat beide lan- den over nucleaire capaciteiten be- schikken doet het ergste vrezen.

Het belangrijkste twistpunt tussen New Delhi en Islamabad blijft het probleem Kashmir. In het Indische deel zijn meer dan een half miljoen Indische soldaten gelegerd en operationeel. De meerder- heid van de bevolking bestaat uit mos- lims. Pakistan steunt al geruime tijd het verzet van islamitische gewapende groepen, zeer tot ongenoegen van New Delhi.

Het is nu afwachten of de kerntesten van Pakhran en Baluchistan de VS, Europa en de VN zullen wakker schud- den. Om een ramp te vermijden moe- ten zij dringend werk maken van een oplossing, niet alleen rond de aanwe- zigheid van kernwapens, maar vooral ook voor het conflict rond Kashmir.

Het noorden blijft bij nucleaire optie, dus....

De NAVO blijft intussen eveneens kie-

in intensiteit en kostprijs zal toenemen.

India krijgt de blaam

Vlak na de Franse kernproeven heb- ben de meeste landen zich geschaard achter het CIBT-verdrag (Comprehen- sive Test Ban Treaty - teststopverdrag). De Indische regering heeft toen gewe- gerd de bepalingen van het CIBT te onderschrijven omdat het verdrag een kernwapenmonopolie geeft aan de grote vijf. Tijdens het debat dat het ver- drag vooraf ging heeft India altijd ge- pleit voor de afbouw van alle nucleaire arsenaalen en een verbod op de ontwik-

gund. Even hypocriet is de houding van de VS en de betrekking tot de situatie in Noord-Korea. De VS bedreigen dit land met ernstige sancties indien het verder zou gaan met zijn kernwapen- programma. Maar Washington zwijgt in alle talen over de kernwapens die op de eigen militaire inrichtingen van Zuid-Korea zijn opgeslagen en die naar het noorden zijn gericht. Een tweeslachtige houding krijgt nu ook India te verduren. Toen Frankrijk en China hun kernproeven in 1996 uit- voerden repten de VS met geen woord over sancties. En met betrekking tot het

zen voor kernwapens met een "first strike"-macht, waarmee de afschrikingslogica van tijdens de koude oorlog in feite onveranderd is gebleven, net als het machtspolitiek denken.

Het noorden wordt nu geconfronteerd met dezelfde logica van afschrikking zoals die tijdens de koude oorlog hoogtij vierde. Daarbij mag ook het "atoomwapen van de kleine man" niet uit het oog worden verloren: de biologische of chemische wapens. Hier is het potentieel aan landen die de nodige know-how bezitten nog groter. De technologische kennis die bestaat in de hoofden van de ingenieurs schakelt men de wereld niet uit door enkel de productie inrichtingen te vernietigen.

Meer en meer dierdewereldlanden erkennen niet langer het monopolie van de erkende nucleaire machten. Omdat de supermachten niet bereid zijn hun nucleair wapenfeit tot schroot te herleiden, zien zij zich eveneens verplicht

om deze wapentechnologie in huis te halen. Dat is de logica van de Indische regering. De houding van het noorden stimuleert de verdere ontwikkeling van kernwapens.

We kunnen ons vragen stellen bij de reactie van onze minister van buitenlandse zaken Eric Dierijcke vanuit Rome. Dat deze kernproeven niet alleen ondermijnend zijn voor de stabiliteit van de regio is voor iedereen duidelijk. Maar India oproepen het CTBT-verdrag te ondertekenen zoals het nu op tafel ligt en in de huidige context, getuigt van weinig realiteitszin. Dit zou betekenen dat de vijf erkende nucleaire mogendheden, die bovendien ook nog lid zijn van de VN-Veilighedsraad, het recht hebben hun kernwapens te behouden en verder op punt te stellen. Dierijcke had moeten duidelijk maken dat het CTBT-verdrag vooral het geweten van de kernmachtenclub en hun slijpen dragers sust, maar zeker geen definitief perspectief biedt om het probleem van de kernwapens definitief uit de wereld te helpen.

Antonia Uylterhaeghe
27.05.98

De Pakistaanse bom

Pakistan heeft op haar beurt een reeks van kernproefnemingen (5+1) uitgevoerd. We schreven donderdag 28 mei en zaterdag 30 mei 1998. Daarmee wilde men de "Indische dreiging" van antwoord dienen, en tonen dat het land klaar staat om de strijd aan te gaan met New Delhi.

Deze proefnemingen kwamen niet onverwacht. In tegenstelling tot die van India twee weken eerder (11 en 13 mei), was zowat iedereen op de hoogte dat Islamabad effectief de atoomtests zou laten doorgaan. Er was heel wat internat. orale politieke en diplomatieke druk geweest opdat premier Nawaz Sharif de zaak zou affluiten. Maar de Pakistaanse propagandamachine had alles al goed voorbereid. Dagen voordien zei men al dat "betrouwbare bronnen" meldden dat New Delhi plannen aan het smeden was om de Pakistaanse nucleaire installaties aan te vallen. Dus moest er wel geageerd worden...

Naar eigen zeggen, had de Amerikaanse president Clinton nog enkele uren voor de testen een lang telefoongesprek gehad met de Pakistaanse premier om hem er alsnog van te weerhouden openlijk tot de atoomclub toe te treden. Blijkbaar toevergoofs. Washington legt nu aan Pakistan dezelfde sancties op als India, d.w.z. stopzetting van alle niet-humanitaire hulp, en blokkering van leningen vanuit Wereldbank en IMF. Sancties doen echter de bijna bankroete Pakistaanse staat meer pijn en de verleidingsom nucleaire kennis te verkopen zou wel groot kunnen zijn.

Het is nogal wieses dat de VS er vee voor over hadden de tests te voorkomen. Ten eerste moet men nu openlijk

België helpt...

De "vader" van de Pakistaanse kernbom heeft in de beginjaren '70 in Leuven gestudeerd. Bovendien zijn er verschillende jaren nauwere contacten geweest tussen de Pakistaanse Dienst voor Atoomenergie en het Studiecentrum voor Kernenergie uit Mol. CVP-senator Staes meldde dat die contacten niet zo onschuldig waren als de officiële verklaring van SCK wel meent. Er wordt ook toegegeven dat de grens tussen civiel kernonderzoek en militair kernonderzoek "niet altijd duidelijk te trekken valt".

het falliet vaststellen van de politiek die gevolgd werd om de nucleaire verspreiding tegen te gaan. Maar bovendien haalt het de pijlers van het anti-Irak beleid onderuit. De grote voorantwoording die Washington geeft voor de verderzetting van de economische

sancties tegen Bagdad rust precies op de vermeende pogingen van Irak om z'n nucleaire-wapenplannen te verbergen en in het geheim toch uit te voeren. Een land uitsluiten uit de internationale gemeenschap voor z'n atoomwapenbeleid en andere landen die effectief atoombommen testen hun gang laten gaan, kan toch nog moeilijk als een coherent beleid worden aanzien door de rest van de wereld?

Daarbij komt nu nog dat Israël zich ook wel op een of andere wijze erbij betrokken voelt, omdat haar Arabische tegenstanders nu een moslim-broederland hebben met atoomwapens. Wie weet brengt een of ander Arabisch land opnieuw de nucleaire macht van Israël ter sprake. En dat alles maakt de algemene politieke crisis van het Midden-Oosten alleen maar complexer. Allemaal redeneren voor Clinton om behoorlijk ongelukkig te zijn met het Pakistaanse antwoord aan India.

Islamabad reageert met deze atoomproefnemingen in de eerste plaats rechtstreeks op de Indische nucleaire tests. Beide landen leven al sinds de dekolonisatie in conflict. De Britse kroon had de opsplitsing van het koloniale rijk in twee delen, met name een gedeelte waar de hindoes de meerderheid vormen dat het huidige India werd

en een moslim-gedeelte dat Pakistan werd, vanuit haar bureaus in London uitgedokterd, waardoor heel wat mensen plots in het "verkeerde deel" bleken te wonen. Het conflict vindt zijn catalysator in Kasjmir, een Indische deelstaat waar de meerderheid van de bevolking moslim is in het overwegende hindoë-subcontinent. New Delhi beschuldigt Pakistan ervan de separatistische bewegingen van Kasjmir te steunen. Rond Kasjmir werden tussen beide landen al twee oorlogen uitgevochten. Kort na de onafhankelijkheid in de 1947-1949 en later opnieuw in 1965.

Vorig jaar onder de toenmalige Indische regering van het linkse eenheidsfront, waren er tekens van verbetering in de diplomatieke relaties met Pakistan. Die zijn in de huidige context nu wel weer volledig ongedaan gemaakt. Het is voorlopig niet voltooit duidelijk of het militaire en nucleaire opbod tussen beide landen op korte termijn nog verder scherp zal escaleren. Maar de "omstandigheden" lenen er zich wel toe. Beide landen deden de voorbije jaren al bijzonder grote financiële inspanningen om hun legers te versterken. Pakistan oefende met een

Tabel: nucleaire tests van 1945 tot 1998

Landen	Atmosfeer	Ondergronds	Totaal
V.S.	215	815	1.030
Sovjetunie/Rusland	219	496	715
Groot-Brittannië	21	24	45
Frankrijk	50	160	210
China	23	22	45
India	0	6	6
Pakistan	0	5	5

* Israël heeft het bezit van kernwapens en doorvoeren van tests niet officieel toegegeven.

nieuwe raket die 1500 km verder een nucleaire lading kan tot ontploffing brengen. Met andere woorden hiermee kan een behoorlijk gedeelte van het Indische grondgebied worden bereikt. Ook het Indische leger kocht nieuwe raketten aan.

Vanuit India worden deze Pakistaanse proefnemingen daarbij ook in een grotere regionale context ingeschat. Pakistan heeft heel wat militaire contacten met China, de andere "vijandige buur" van India. (En mogelijk krijgt China elders nog wat bijkomende tech-

nische gegevens toegespeeld.) Vergoeten we niet dat China en India in het begin van de zestiger jaar een korte oorlog voerden met elkaar. In New Delhi, en zeker in de nationalistische kringen van de huidige regeringspartij, ziet men de Pakistaanse replick inderdaad als een onderdeel van een "tang" waartussen India geknepen zit.

De huidige ontwikkelingen omvatten dus heel wat gevaren die de militaire spanning naar een nieuw hoogtepunt kunnen voeren.

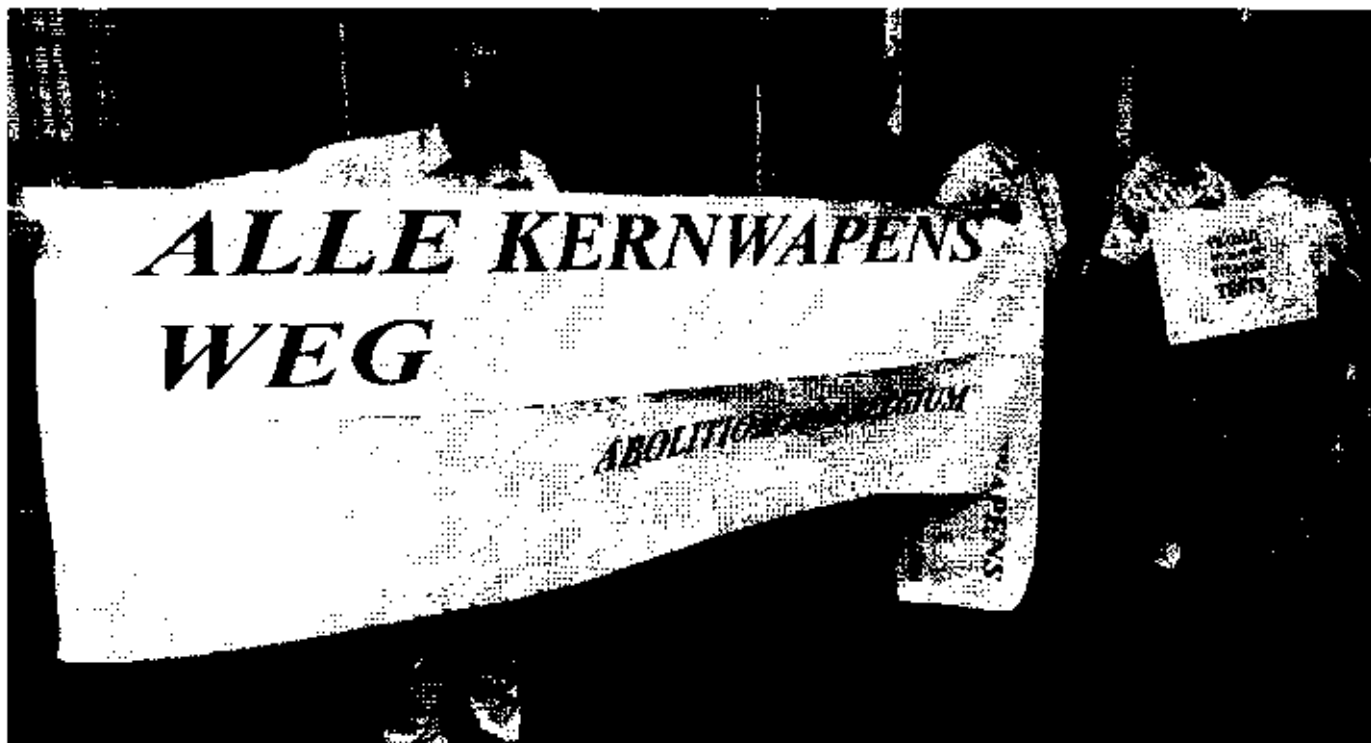

Foto: C. Dossche

"Abolition 2000", netwerk voor de afschaffing van alle atoomwapens, protesteerde bij de ambassades van India (foto) en Pakistan. Ze legde de nadruk op de verantwoordelijkheid van alle regeringen (dus ook de onze) om atoomontwapeningsonderhandelingen te starten en tot een goed einde te brengen, zoals het Internationaal Gerechtshof van Den Haag dit eist.

De "Tobin-Taks" een waardevol alternatief

We vestigden reeds in "VREDE" enkele malen de aandacht op het in 1972 gedane interessant voorstel van de Amerikaanse econoom en Nobelprijswinnaar Tobin.

Vaststellende dat dagelijks 1500 miljard dollar (1 dollar = 36 B.fr.) door omwisseling van munten e.a. speculatieve transacties (ook zwart geld) o.m. via de belastingparadijzen, en zonder enige regeringscontrole over de grenzen heen over de wereld circuleert, werd door Tobin voorgesteld bedragen te belasten van deze wisselkoersen.

Een taks op de transacties die slechts 0,1 % zou bedragen zou jaarlijks reeds 166 miljard dollar opleveren wat tweemaal meer is dan op dit ogenblik het voorziene noodzakelijk bedrag om de extreme armoede tegen het begin van de volgende eeuw uit te schakelen" schrijft Ignacio Ramonet, hoofdredacteur van "Le Monde Diplomatique".

Iedereen is het hier blijkbaar niet over eens. Onder de titel "Het kapitaal is niet meer in te tomen" citeert Jan Bohets (De Standaard, 9/5/98) wel het idee van de Tobin taks om het later af te maken.

Bohets erkent dat kritische stemmen opgaan tegenover de 1500 miljard dollar die dagelijks, via belastingparadijzen, van de ene munt in de andere worden omgezet.

Hij gaat er echter van uit dat het invoeren van de Tobin taks zand in het raderwerk van de speculatieve transacties zou strooien en velen hiervan het nul niet inzien.

Bohets gaat er van uit dat zo'n belasting er niet zal komen omdat er onvoldoende internationale eensgezindheid over zal bestaan en er altijd wel exotische eilandengroepen zullen zijn die de kans schoon vinden om een belangrijk zakenvolume naar zich toe te trekken door geen belasting te heffen. Overigens voegt hij er aan toe, vervult de speculatie vaak zeer nuttige functies omdat er nood is aan speculanten die bereid zijn risico's over te nemen die anderen - ondernemingen, handelaars en gezinnen - liefs kwijt willen.

Daarmede is de kous af. Blijkbaar schijnt hij niet te weten, of wil hij niet weten, dat de multinationale ondernemingen een belangrijke plaats innemen in hogergenoemde speculatietechniek.

Meer is ook duidelijk waarom "De Standaard", dagblad voor staatkundige, maatschappelijke en economische belangen, die nochtans over een correspondent in Parijs beschikt, het tot heden niet nodig oordeelde maar

enige informatie te verschaffen over het initiatief van het kwaliteitsblad "Le Monde Diplomatique" rond de Tobin-taks. Een tijdschrift dat 190.000 exemplaren verspreidt (tegen 100.000 in 1991) is toch geen geïsoleerd groepje linkers.

In een artikel in december 1997 onder de titel "Ontwapen de markten" had de hoofdredacteur Ignacio Ramonet er reeds op gewezen dat het taxeren van de financiële inkomsten een minimaal democratisch recht is.

Op dinsdag 9 juni werd de organisatie Attac, die zich wil inzetten tegen de mondialisering, te Parijs onder voorzitterschap van Viviane Forrester, auteur van het boek "De terreur van de economie" opgericht.

Verschillende kranten sloten zich hierbij aan:

"Le Monde Diplomatique", "Politix", "Charlie Hebdo", "Témoignage Chrétien" e.a.

Eveneens verschillende vakbonden: (de groep van tien, Sud en de Vakbondsfederaties van de banken, C.F.D.T.-U.G.I.C.T., C.G.T., Snuijpen en Snor), Tevens de Boeren Confederatie en de sociale organisaties als A.C., Colotin, M.N.C.P. en Raison d'agir.

Meer werd een oproep tot de lezers gericht om, onder de naam ATTAC (1), op planetair vlak een niet-gouvernementale organisatie uit te bouwen die voor de invoering van de Tobin-taks zou ijveren.

In duizenden brieven waarmee vele met cheques en het voorstel om tot de vorming van plaatselijke comités over te gaan, werd met enthousiasme op het voorstel gereageerd.

Verschillende andere tijdschriften, verantwoordelijken van vakbonden, boeren e.a. sociale organisaties sloten zich eveneens bij het initiatief aan.

ATTAC heeft begin juni reeds zijn statuten neergelegd en wil door het oprichten van een wetenschappelijk comité, het uitgeven van boeken, brochures en manifesten en het organiseren van manifestaties het principe van de

Tobin-taks populariseren. ATTAC wil tevens zijn actierrein tot andere terreinen uitbreiden, b.v. de belasting op het kapitaal en de grote financiële winsten, de pensioenfondsen, de belastingparadijzen, internationale akkoorden of projecten (in bijzonder MAI) die zich tot doel stellen de prerogatieven van het financieelkapitaal uit te breiden ten koste van de gemeenschap.

In het Franse parlement interpelleerde de communistische volksvertegenwoordiger Jean-Claude Sanderie reeds op 5 mei de minister van economie Dominique Strauss Kahn over zijn standpunt t.o.v. de Tobin-taks.

Destijds, tijdens de internationale sociale conferentie had de toenmalige Franse president Mitterrand zich eveneens reeds ten gunste van de Tobin-taks uitgelaten.

Verwijzende naar de Aziatische crisis wees Strauss Kahn er op dat de "speculatieve bewegingen de wereld waarin we leven uit zijn evenwicht brengt en deze de ganse economie kunnen destabiliseren". Hij voegde er echter aan toe dat de zwakte van het voorstel er in bestaat dat nieuwe belastingparadijzen zouden kunnen opgericht worden zodat het voorstel door de ganse internationale gemeenschap zou moeten gedragen worden.

Het ziet er echter juist uit dat de initiatiefnemers de verwezenlijking van de noodzakelijke internationale campagne nastreven om in hun opzet te slagen.

Vandaar dan ook de noodzaak opdat ook in ons land de democratische krachten zich bij het initiatief zouden aansluiten.

André De Smet

(1) ATTAC (Action pour une taxe Tobin d'aide aux citoyens)

Personalía

In Tervuren overleed mevrouw Gudulo Houtart, de moeder van kanunnik François Houtart, professor emeritus van de Université Catholique de Louvain, lid van het beschermcomité van de vzw Vrede.

Aan François en de familie Houtart bieden we onze innige deelneming aan in het verlies dat hen treft.

Het akkoord van Belfast in een kokosnotendop

De tekst van het akkoord (35 bladzijden) is zeer gedetailleerd, en dekt alle aspecten van het nieuwe Noord-Ierland.

Grondwetgevende maatregelen

Noord-Ierland blijft een onderdeel van het Verenigd Koninkrijk, tot een meerderheid van de kiezers, in een speciaal daartoe georganiseerde raadpleging, zich uitspreekt voor aansluiting bij de Ierse Republiek. De Britse regering zal de daartoe vereiste wetgeving op punt stellen.

De Ierse regering verbindt zich ertoe de bepalingen van het akkoord na te leven, en de nodige wetgevende maatregelen, voortvloeiend uit het akkoord, uit te voeren.

De tekst van artikels 2 en 3 van de Ierse grondwet (territoriale aanspraken op Noord-Ierland) wordt vervangen door een nieuwe formulering, die het voorwerp uitmaakte van het referendum van 22 mei 1978, dat door 95% van de kiezers werd goedgekeurd. Iedereen geboren in Noord-Ierland, heeft recht op het Ierse staatsburgerschap zo hij/zij het wenst.

De territoriale aanspraak wordt vervangen door een tekst die de aspiratie van de hereniging van Noord en Zuid bevestigt, maar enkel met de instemming van de meerderheid van het volk in Noord-Ierland en in de republiek, op democratische manier uitgedrukt.

Democratische instellingen in Noord-Ierland

Noord-Ierland krijgt een Assemblee met 108 leden, verkozen met algemeen stemrecht, volgens het proportioneel systeem in voege in de republiek (enkelvoudige, overdrachtelijke stem d.w.z., men geeft een voorkeurstem voor een bepaalde kandidaat, en als die niet of alreeds verkozen is, mag men zijn stem 'overdragen' op een of meer andere kandidaten op de lijst).

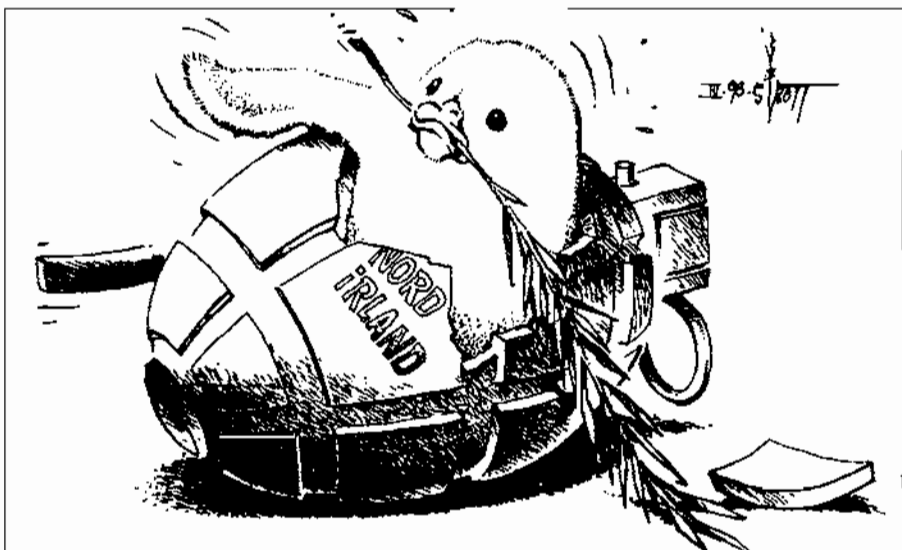
De Assemblee heeft volledige wetgevende en uitvoerende bevoegdheid in alle aangelegenheden die voordien behoorden aan de administratie van Noord-Ierland. Deze bevoegdheden kunnen later tot andere terreinen uitgebreid worden.

Gedetailleerde voorwaarden zijn voorzien, om te verzekeren dat alle secties van de gemeenschappen betrokken worden bij het bestuur van Noord-Ierland. De Assemblee krijgt een Eerste

Minister en een Vice-Eerste Minister, aismede (parlementaire) commissies bevoegd voor de verschillende departementen van de huidige administratie. Alle voorzitterposten en ministerportefeuilles worden verkozen met gekwalificeerde meerderheden in elke communautaire groep, en de leden der commissies aangeduid in verhouding tot het aantal verkozenen van elke partij.

jaar, en in beperkte samenstelling voor het bespreken van specifieke problemen, zo dikwijls als nodig. De raad is bevoegd voor problemen i.v.m. de Europese Unie, en om geschillen te beslechten.

Een annex geeft de lijst van gebieden waar samenwerking tussen noord en zuid zal nagestreefd worden, o.m.

Om gekwalificeerde meerderheden te controleren - vereist in de meeste belangrijke beslissingen - moet elke verkorene zich laten registreren als 'nationalist' - 'unionist' of 'andere'.

De vroegere Eed van Trouw aan de Koningin wordt vervangen door een 'Plechtige Verbintenis' die o.m. omvat: het afzweren van geweld voor het nastreven van politieke doeleinden, alle burgers van Noord-Ierland te behandelen op voet van gelijkheid, en elke vorm van discriminatie te verhinderen, oprecht mee te werken aan de uitwerking van een regeringsprogramma, en de beslissingen van de assemblee te steunen en mee te werken aan hun uitvoering. Verder is er ook een gedetailleerde gedragscode voor ministers, om, inzake het hanteren van de publieke financies, aansprakelijkheid voor de handelingen van hun departement, vrijwaring van het recht op informatie, een reeks principes m.b.t. de gedragscode in openbare functies.

Die raad zal bestaan uit de leden van de Noord-Ierse executieve, en een gelijk aantal ministers van corresponderende departementen in de republiek. Hij vergadert voltallig twee maal per

landbouw, onderwijs, sociale zekerheid, gezondheidszorg, toerisme, transport, ecologie, enz.

De Brits-Ierse Intergouvernementele Conferentie

De Conferentie streeft naar bilaterale samenwerking in materie van wederzijds belang, en i.v.m. Noord-Ierland, samenwerking inzake veiligheidsmaatregelen, burgerrechten, gerecht, gevangeniswezen en politie in Noord-Ierland, tot wanneer deze functies overgenomen worden door de assemblee.

De Brits-Ierse raad

Deze raad vormt een soort overgangsstadium naar een federatieve ontwikkeling van het Verenigd Koninkrijk. Hij heeft tot opdracht de bevordering van harmonieuze betrekkingen tussen de volken van de Britse eilanden. Hij zal ook omvatten, de afgevaardigden van de nieuwe instituties van Schotland en Wales, zodra die verkozen zijn, van Noord-Ierland, het eiland Man, en de kanaaleilanden.

Rechten, waarborgen en gelijkberechtiging

Dit hoofdstuk somt op de vrijheid van politieke mening, van uitdrukking en van godsdienst, het recht om nationale en politieke verzuchtingen na te streven met democratische en wettelijke middelen, vrijheid van keuze van woonplaats, gelijkberechtiging in alle sociale en economische activiteiten, ongeacht klasse, geloof, handicap, geslacht of etnische herkomst, bescherming tegen sectaire pesterijen, volledige en gelijkgerechtigde deelname van de vrouwen aan alle politieke activiteiten.

Economisch, sociaal en cultureel hoofdstuk

Stipuleert in groot detail de maatregelen voorzien voor de wederopbouw van de van de economie, die zwaar te lijden had van de troebelen, de hoge werkloosheid, en het uitwissen van de ongelijkheden inzake tewerkstelling tussen nationalist en unionisten.

Op cultureel gebied: maatregelen voor de bescherming en promotie van 'minderheidstalen' in de geest van het Charter van de Raad van Europa inzake regionale en minderheidstalen. Dit omvat bevordering van het Gaëlic en van het Ulster-schots dialect.

Tenslotte wordt gedacht aan de vererving van openbare symbolen en emblemen, die aanleiding geven tot verdeeldheid, door nieuwe vormen die wederzijds respect bevorderen.

Ontwapening van de paramilitaire formaties

Een onafhankelijke internationale commissie voor ontwapening werkt reeds enige tijd aan schema's voor de inteivering van wapens in het bezit van de paramilitaire organisaties.

Alle ondertekenaars van het akkoord bevestigen hun verbintenis v.m. de totale ontwapening van alle paramilitaire organisaties. De streefdatum is mei 2000 (2 jaar na het referendum van 22.5.1998).

Veiligheid

De ondertekenaars noteren dat het tot standkomen van een vreedzaam milieu op de basis van dit akkoord, moet leiden tot de normalisatie van de in voege zijnde veiligheidsmaatregelen en praktijken.

De Britse regering zal overgaan tot de reductie van de sterkte en de taken van het leger in Noord-Ierland, in functie van de vereisten van een normale en vreedzame samenleving. Bestaande veiligheidsinstallaties worden verwijderd, uitzonderingsmaatregelen worden opgeheven.

De Ierse regering zal overgaan tot de herziening van de wet op de misdrijven tegen de staat, met het oog op de hervorming en schrapping van die elementen die niet langer vereist zijn, in de mate dat de omstandigheden het toelaten.

Politie en gerecht

Maatregelen worden voorzien om de politie van Noord-Ierland te hervormen, met het oog op het bekomen van de steun van de volledige gemeenschap, professioneel, effectief en vrij van partijdige politieke inmenging. Ook het gerecht zal aan revaluering onderworpen worden, met het oog op de bevordering van onpartijdigheid, het verwerven van het vertrouwen van alle secties van de gemeenschap. De aanbevelingen van de commissies belast met deze hervormingen zullen worden bediscussieerd met de politieke partijen, en met de Ierse regering. De gedetailleerde opdracht van de commissies vult drie extra pagina's van de tekst van het akkoord.

Gevangenen

Beide regeringen zullen de beleidslijnen vastleggen voor de vervroegde vrijlating van gevangenen, met respect voor de rechten van individuele gevangenen in nationaal of internationaal recht.

Gevangenen aangesloten bij organisaties die geen volledig en ondubbelzinnig wapenbestand hebben geproclameerd of instandgehouden, vallen niet onder toepassing van dit hoofdstuk. Beide regeringen zullen het programma voor vervroegde vrijlating afwerken binnen een bepaald tijdschema. Data voor vrijlating van gevangenen die in aanmerking komen worden bepaald met inachtnaam van de ernst van de misdrijven en de noodzaak de gemeenschap te beschermen. In aanmerking komende gevangenen die nog opgesloten zitten twee jaar na de aanvang van het schema, zullen op dat tijdstip worden vrijgelaten.

Frans Frison,
Dublin 27.5.'98

Wist je dat ...

... tot 1918, ten tijde van de Balfour Declaration, waarin de koloniale mogendheid Groot-Brittannië de vorming van een nationaal tehuis voor joden in Palestina vooropstelde, slechts 2 % van de grond van Palestina in handen van de joden was. Aan de vooravond van de stichting van de staat Israël in 1948 was 7 % van het mandaatgebied in joodse handen gekomen.

... in 1945 elke Palestijn gemiddeld 1,9 ha landbouwgrond tot zijn beschikking had en dat dit in 1949 reeds was gedaald tot 0,35 ha. Vandaag nog slechts 0,07 ha draagt. De vluchtelingen hebben alles verloren terwijl de joodse migranten de gronden zonder vergoeding hebben ingepikt.

... gedurende vier eeuwen (van het einde van XVde tot de XIXde eeuw) zwarte slaven uit Afrika werden uitgevoerd. Vier miljoen werden geëxporteerd via de Rode Zee, vier miljoen langs de haven van de Indische oceaan, negen miljoen via de Sahara route en van elf tot twintig miljoen via de Atlantische oceaan naar het Amerikaans continent.

... de koopkracht van de 10 % armsten in de VS tijdens de laatste twintig jaar met 13 % daalde terwijl dit van de 10 rijksten met 65 % toenam.

... in de V.S. de 20 % armsten in 1946 over 3,7 % van het land beschikten tegenover 49 % voor de 20 % rijksten.

... in 1995 in Groot-Brittannië werd vastgesteld dat sinds in 1993 het minimumloon was afgeschapt er 300.000 personen waren die slechts 1,5 pond (78 fr.) per uur verdienden en 1,2 miljoen slechts 2,5 pond per uur.

... volgens de Wall Street Journal (5/8/96) werken sommige arbeiders uit de automobielindustrie 84 uur per week om een daling van hun inkomsten te compenseren. 7.900.000 Amerikanen hebben eveneens meer dan één job en in Groot-Brittannië zijn er dit reeds 1,3 miljoen.

De goede boodschap

Op goede vrijdag, 10 april 1998, werd in Belfast geschiedenis gemaakt. Naarmate het middernachtelijk uur naderde, steeg de spanning zienderogen. Terwijl de onderhandelaars in beide communautaire kampen kibbelden over punten en komma's en de betekenis van een woord, zaten de dappersten de ganse nacht gekluisterd aan hun radiotoestel. De meer bezadigden haastten zich uit bed bij het morgenkrieken, om het goede - of slechte - nieuws te horen bevestigen. Toen het dan eindelijk zover was, slaakte (bijna) heel Ierland eensgezind een zucht van verlichting. Vandaag weten we hoe eensgezind de vredeswil was.

De laatste dagen van de onderhandelingen waren een toonbeeld van verwarring, hoop en twijfel. De communautaire partijen kibbelden en vochten om het laken naar hun kant te trekken, er werd flink geposeerd voor de galerij, en duistere toespelingen voorspelden dat het allemaal ging eindigen in het voordeel van de tegenpartij.

De voorzitter van de conferentie, de Amerikaanse ex-senator Mitchel, gunde de protagonisten geen uitvluchten om hun handtekening onder het akkoord te ontduiken. Toen het dan eindelijk zover was, en iedereen voor de camera's van de weremedia kon poseren, werd hem van alle kanten welverdiende lof toegezwaaid.

Maar de euforie was van korte duur. Een onnatuurlijke coalitie kwam tot stand, van de fundamentalistische dominee Paisley, die de conferentie van begin af aan had geboycot, tot de rabiate "republikeinen" die zich van Sinn Fein hadden afgescheiden, het Irish National Liberation Army, militaire vleugel van de Irish Republican Socialist Party, de meest bloedorstige van alle terroristische groepen, die haar innerlijke twisten oplost met executies van dissidenten, plus een reeks kleinere dissidente groepen. Hun aller doel was, nog vóór de referenda in noord en zuid, het akkoord te kelderen. Paisley stelde dat het akkoord een poging was om "hereniging" sluiks langs een achterpoortje op te dringen, en de Unie met het Verenigd Koninkrijk te ontmantelen. Het grote sturikelblok, de inlevering van de wapens, - stelselmatig ontweken door Sinn Fein/IRA - gaf hem een sterk argument om de unionistische opinie aan het wankelen te brengen. Voor de "republikeinse" splintergroepen was de aanvaarding van het akkoord door de nationalistische onderhandelaars puur verraad aan "de Ierse zaak", een overwinning van het Brits imperialisme. Om dit argument kracht bij te zetten, lanceerden ze een reeks bomaanslagen en moorden, meer water op de molen van de dominee, want de zgn. "vrijwilligers" van die groepjes zijn meestal dissidente overlopers van het IRA, die kennis van, en toegang tot de wapenarsenalen van het IRA hebben. De laatste manifestaties van die kant kwamen op zaterdag

23 mei, toen de uitslag van het referendum officieus gekend was: De (zuid-) Ierse politie onderschepte aan de grens twee auto's elk geladen met een halve ton explosieven op weg naar het noorden, en later in de avond werd een bom onder een spoorwegbrug ten zuiden van Belfast door het Britse leger onschadelijk gemaakt. Dank zij goede informatie van de politiediensten, die wel op de hoogte zijn van identiteit en bindingen van deze vrijbuiters werden drie aanslagen verijdeld, die ettelijke mensenlevens hadden kunnen kosten. Ze zijn overwegend gevestigd in de grensstreek aan de zuidelijke kant.

Onmiddellijk na de ondertekening van het akkoord wezen opiniepeilingen uit dat 60 tot 70 % van de bevolking, noord en zuid, het akkoord goedkeurden.

Maar Sinn Fein liet zich pramen. Ze verwierpen steevast het principe van de ontwapening en drongen aan op onmiddellijke vrijlating van veroordeelde terroristen. Twee punten die moeilijk te slikken zijn voor de protestantse meerderheid, en onbegrijpelijk voor de meerderheid in het zuiden. In het akkoord, zijn de voorwaarden en termijnen voor de ontwapening en de vrijlating van de gevangenen van de paramilitaire organisaties vastgelegd. Bovendien is de ontwapening een voorafgaande voorwaarde voor Sinn Fein, om na de verkiezingen voor de Noord-Ierse Assemblee in de ministerraad en de diverse commissies te zetelen. Het gaat niet op dat een van de "regeringspartijen" er een privé leger zou op na houden.

Intussen had Sinn Fein zich nog niet uitgesproken over het al dan niet aanvaarden van het akkoord. Dat gebeurde dan op een speciale conferentie op 15 en 16 mei, en het antwoord was JA. Maar de omstandigheden waarin dat JAWOORD werd gestemd, waren op zijn minst controversieel. Bewust van de tegenstellingen binnen Sinn Fein en het IRA, en de dreiging van de diverse splintergroepen binnen het republikeinse kamp, besloten Londen en Dublin, een aantal prominente gevangenen in voorlopige vrijheid te stellen, om hen toe te laten het congres bij te

wonen. Men wist dat ze vóór de JA stem zouden oproepen, maar het bleek een tactische blunder van formaat:

Onder de gevangenen bevonden zich, samen met andere leidende IRA activisten, vier leden van de zgn. Balcombe Street gang, zo genoemd naar de straat in Londen waar ze na een beleg van zes dagen werden ingerekend. Ze zijn allen herkomstig uit de republiek, en werden tot meerdere termijnen van levenslang veroordeeld voor een palmarès dat o.m. omvatte: een reeks bomaanslagen op "pubs" zonder voorafgaande waarschuwing (7 doden), de moord op professor Fairley, een kankerspecialist van wereldfaam, bomaanslagen op West End restaurants (2 doden) en de Londense ondergrondse (1 dode) en de moord op Ross McWhirter, de co-editeur van het Guinness Book of Records. Zij, en andere gevangene IRA activisten werden op het congres als helden ontvaard, en hun triomfantelijke intrede in de congreshal was voortreffelijk georkestreerd. Dit belet Sinn Fein niet vandaag te beweren, dat er geen band bestaat tussen de partij, en het IRA...

De opiniepeiling die werd gehouden in Noord-Ierland, de dag na het congres wees een dramatische zwenking aan binnen de unionistische gemeenschap. De JA-stemmers vielen van 62 % op 14 april op 40 %, en de NEEN-stemmers stegen van 23 % op 43 %. Een "schrikreactie" had zich van de protestantse gemeenschap meester gemaakt: met een flink aandeel in de meer dan 3.000 doden van de "gewapende actie", en ettelijke duizenden treurende familieleden, blijft niet alleen de voortijdige vrijlating van de daders in de krop steken, maar de triomfantelijke intrede van de Balcombe Street gang, en het ontbreken van elke uiting van leedwezen voor de slachtoffers maakt de pijn alleen erger. Gerry Adams had de goedkeuring van zijn partij bekomen, maar tot op het laatste moment zag het er naar uit, dat er wel een nationalistische, maar geen unionistische meerderheid uit de bus zou komen op 22 mei, dag van het referendum.

De beide eerste minsters zetten er alles op, om het tij te keren. Misschien

is het te danken aan U2, dat de ommekeer er toen kwam op het laatste ogenblik. Die populaire groep organiseerde een massa concert in Belfast, waar Bono opriep voor een JA stem in het referendum wat door het jonge publiek op een staande ovatie werd onthaald.

Vrijdag 22 mei. Ik heb zopas de uitslag van het referendum op het TV-scherm afgelezen. In Noord-Ierland: 71,12 % vóór, 28,88 % tegen. Geïnterviewd op TV, gaf dominee Paisley niemand een kans om de mond te openen. Zijn interpretatie was dat 28 % betekende dat 55 % van de protestanten tegen had-ten gestemd, een argument dat hij trouwens al vóór de uitslag bekend was, had aangekondigd.

In de republiek was de uitslag 95 % vóór, 5 % tegen. Ongetwijfeld zitten er onder 28 % tegen stemmers een flink pak unionisten maar uitgaande van het feit dat de 5 % tegenstemmers in de republiek, aanhangers zijn van de verschillende republikeinse splintergroepen en irredentisten die blijven geloven aan het recht van het zuiden om Noord-Ierland in te lijven, zelfs tegen de wens van de meerderheid akdaar, is er geen twijfel mogelijk dat er in die 28,8 % anti's in Ulster een relatief hoog percentage van gedesaffeteerde republikeinen schuil gaat. De consensus is, dat een meerderheid van nationalist- en FN unionisten voor de aanvaarding van het akkoord heeft gestemd. Waarnemers zijn het er echter over eens, dat de Unionistische JA-stemmers, slechts een kleine marge hebben over de MEEN-stemmers.

Na een week van spanning, komen die uitslagen als een enorme opluchting. De volgende etappe is de verkiezing van de Noord-Ierse assemblee, en daarna komt de proef van de pudding: gaan alle ondertekenaars van het akkoord zich inzetten voor de opbouw van een meer vreedzaam maat-schappij, met respect voor de belangen en tradities van beide gemeenschappen, en het uitbannen van het ontwrichtende religieuze element?

Alle partijen zijn inmiddels aan het werk geschooten voor de assemblee-verkiezingen die binnen de twee weken moeten plaats vinden. Aan de ene kant de strandjutters, die de strijd niet opgeven om het akkoord vooral nog te kelderen, aan de andere kant de overwinnaars van het referendum, die er alles op zetten om de anti's uit de assemblee te houden. Dit geeft aanleiding tot situaties die een paar weken geleden nog ondenkbaar waren in de Noord-Ierse politiek: Mallon, de vice-voorzitter van de Social Democratic Labour Party (SDLP-nationalist) roept

nationalistische kiezers op hun tweede stem over te dragen op een pro-akkoord unionist. Er is inderdaad wat veranderd in Noord-Ierland, maar de slag is nog niet gewonnen. Voor het eerst in meer dan honderd jaar zijn nationalist- en unionisten bereid met elkaar te pralen, en de spaken van het verleden uit te bannen.

Maar gewoonte gelukkig, is Sinn Féin (S.F.) het buitenbeentje. Zij stelt de vorming voor van een pan-nationalistisch front, wat in directe tegenstelling is met de wil van de overwegende meerderheid van de JA stemmers, om gedaan te maken met de sectaire praktijken van het verleden.

Hovendien ontwijkt S.F. stelselmatig een duidelijk antwoord op het verzoek te verklaren dat de "oorlog gedaan is". Het stereotype antwoord is, dat S.F. zich al jaren heeft ingespannen voor de vrede. Goed, de vrede is nu in 't zicht, waarom dan geen eind aan de oorlog?

Een ander knelpunt is, dat S.F. zich tracht te onttrekken aan de verplichting de paramilitaire organisaties tot de inlevering of buiten dienststelling van de wapens te doen overgaan. S.F. beweert nu, tegen beter weten in, geen banden met of invloed op het IRA te hebben. Maar als het IRA niet spoedig aanstalten maakt met de ontwapening, dan wordt S.F. gediskwalificeerd voor het houden van ministerprotocollen in de Noord-Ierse assemblee. En dan de eis tot onmiddellijke vrijlating van alle gevangenen terroristen, in strijd met de voorwaarden gesteld in het akkoord dat hun handtekening draagt. Allemaal stellingen die tot nieuwe strubbelingen zullen leiden, als S.F. geen bakzeil haalt.

Van hun kant hebben de unionistische "anti's" van dominee Paisley al duidelijk gemaakt dat ze eens verkozen in de assemblee, alles zullen doen om haar werking te blokkeren, en de uitvoering van het akkoord te verhinderen. De pre-referendum tactiek van S.F. ondermijnt de kansen van de pro-akkoord unionisten onder leiding van Trimble, en speelt in de kaart van Paisley.

Het laatste woord is nog niet gesproken. Vanwege de leiders van de SDLP, de "Trimble" Unionisten, en de kleine loyalistische partij die hun aanhang hebben in de protestantse arbeidersklasse, is staatsmanschap, politiek doorzicht, en reformatorisch initiatief vereist, om de doodgravers van een vreedzaam en verdraagzaam Ulster schaakmat te zetten.

Irans Frison,
Dublin, 16/5/98

Wist je dat ...

... in Frankrijk vier miljoen moslims wonen, Fransch en vreemdelingen en deze ondanks het om de tweede godsdienst van het land gaat, slechts over acht moskees beschikken.

... onafhankelijk van het Rwandese drama ruim 90 % van de slachtoffers in Afrikaanse conflicten burgers waren. Bij de elf volgende belangrijkste conflicten: Soedan, Ethiopië, Oeganda, Mozambique, Angola, Liberia, Sierra Leone, Rwanda, Burundi, Zaire en Congo gaat het om 3,8 tot 6,8 miljoen burgers (d.w.z. 2,4 tot 4,3 % van de huidige totale bevolking van 155 miljoen inwoners)

... dat wanneer rekening wordt gehouden met de groei van de inkomsten per inwoners tussen 1985 en 1994 in Tunis, Marokko en Mali dan zal het voor de Tunesiërs 123 jaar duren voor zij het westers levensniveau zullen bereiken, 253 jaar voor de Marokkanen en ... 456 jaar voor inwoners van Mali. Deze laatste beschikken over een inkomen dat 100 maal lager ligt dan dit van een Fransman.

... de Filipijnse arbeiders, bijzonder de vrouwen, die in het buitenland werken, in 1994 aan de economie 2,7 miljard dollar opbrachten of 20 % van de betalingsbalans

... het analfabetisme in Israël drie maal hoger ligt bij de Palestijnen (15,8 %) dan bij de joden (4,9 %). Israël slechts 2 % van zijn gezondheidsbudget besteedt aan de Israëlische Palestijnen en 20 % aan de joodse bevolking.

... het waterverbruik vier maal hoger ligt bij de joden dan bij de Palestijnen. Aan de Israëlische Palestijnen wordt slechts 3 % van het te verdelen waterquota toebedeeld.

... uit een onderzoek van het ministerie van gezondheid van Rwanda blijkt dat 11,1 % van de bevolking besmet is door aids en het deel van de bevolking dat het meest getroffen is tussen de 26 en 50 jaar is, met een verhouding van 18,7 % voor diegenen tussen de 45 en 49 jaar.

... er in Tokio meer personen over een telefoonaansluiting beschikken dan in gans Afrika en in de Afrikaanse landbouwstroken er minder dan 1 % van de bevolking over een telefoon beschikt.

Frankrijk: wet voor de 35 uur week

Het Franse parlement kourde op 19 mei in zijn tweede lezing het wetsontwerp goed voor de invoering van de 35 uur week zonder verlies van loon. Regeringsexperten voorzien dat deze maatregel over vijf jaar 210.000 tot 280.000 nieuwe werkplaatsen zal opleveren.

De wet voorziet dat tegen 1 januari 2002 de 35 uur moet worden toegepast in alle bedrijven maar in bedrijven met meer dan twintig arbeiders vanaf 1 januari 2000.

De belangrijkste bijdrage in het debat - de aanvaarding van het principe dat de effectieve werktijd de periode oekent waarin de werknemer ter beschikking staat van de werkgever en zich dus niet vrij kan bewegen ten gunste van persoonlijke bezigheden - werd overeens goedgekeurd.

De werkgevers zullen aanspraak kunnen maken op een hulp van 9.000 FF per loonrekkende in dienst in 1998 en een verlaging van de sociale lasten op voorwaarde dat de werktijd met 10 % vermindert en de aanwerving van nieuw personeel oploopt tot 6 % van het aantal effectieven. (of het behoud van de 6 % in het kader van een sociaal plan).

De premie zal 13.000 FF bedragen zo de werktijd met 15 % daalt en de effectieven verhogen met 9 %. Deze premies zijn degressief (1.000 FF) per jaar.

Een bijzondere premie van 4.000 FF (degressief op drie jaar) is voorzien voor de bedrijven met een groot aantal arbeiders met lage lonen. De bedrijven die jongeren, gehandicapten of langdurige werklozen aanwerven kunnen voor deze een premie ontvangen van 1.000 FF.

De bedrijven die in het jaar 2000 tot de 35 uur overgaan zullen een structurele hulp genieten van ongeveer 5.000 FF.

De wet voorziet dat in september 1999 door de regering een eerste bilan zal worden voorgelegd aan het parlement.

De vakbonden, in bijzonder de C.G.T. en de C.F.D.T., hebben reeds aangekondigd massaal de werknemers te zullen mobiliseren voor de invoering van deze wet voor de 35 uur week. Ongeveer 10 miljoen loonrekkenenden komen hiervoor in aanmerking.

Op internationaal vlak zijn het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) maar ook de Europese Commissie (EC) tegen de 35 uur week die Frankrijk en Italië wil invoeren.

Ook het Frans patronaat heeft haar op-

positie reeds bekend gemaakt.

Dezelfde, of hun voorgangers, waren in het verleden toch ook reeds tegen de 8 uren dag, de 40 uur week, het jaarlijks verlof en noem maar op.

De wet voor de 35 uur was pas gestemd of het Belgische patronaat maakte ook zijn afkeuring wereldkundig.

Opvallend is wel dat de leiders van de Belgische vakbonden, ACW en ABVV zich sceptisch uitlaten over het Franse initiatief en voor het gelijkaardig Italiaanse voorstel.

Ofwel beweren ze dat de invoering van de 35 uur week niet per wet kan worden vastgelegd maar het resultaat moet zijn van bilaterale onderhandelingen per sector ofwel stellen ze de vier dagen week voor als een alternatief.

Dit standpunt komt wellicht tot uiting door een gebrek aan druk vanwege de basis en de invloed van de politieke partijen op de vakbondsleders.

Zouden ze dan niet begrepen hebben dat de strijd van de arbeiders, na het

voorbeeld van Renault Yvoorde, op Europees vlak moet worden gevoerd? Diegene die hun mond vol hebben over een sociaal Europa zullen een keuze moeten maken. Het Frans en Italiaans initiatief zullen ze niet kunnen blijven negeren (ads).

Wanneer rekening wordt gehouden met de groei van de inkomsten per inwoners tussen 1985 en 1994 in Tunesië, Marokko en Mali dan zal het voor de Tunesiërs 123 jaar duren voor zij het westers levensniveau zullen bereiken, 253 jaar voor de Marokkanen en 456 jaar voor inwoners van Mali. Deze laatste beschikken over een inkomen dat 100 maal lager ligt dan dit van een Fransman.

150 jaar na het manifest van Marx en Engels

Op 15/16 en 17 mei ging te Parijs een internationale bijeenkomst door met als thema "150 jaar na het Communistisch Manifest van Karl Marx en Friedrich Engels".

Hierboven een foto van de slotbijeenkomst in het groot amfiteater van de Sorbonne.

Er namen aan deze bijeenkomst 1.500 personen deel van verschillende progressieve stromingen uit 66 landen. Zo waren er o.m. 60 Brazilianen, 40 Indiërs, 20 Amerikanen en andere

deelnemers uit Europa, Latijns-Amerika en Afrika.

De discussies gingen door in 32 werkgroepen met 300 tussenkomsten.

De organisatoren ontvingen 300 geschreven bijdragen die ter beschikking werden gesteld van alle deelnemers.

Onze media, t.v., radio en pers hebben het echter niet nodig geacht hun kijkers, luisteraars of lezers over deze originele en belangrijke bijeenkomst enige informatie te verschaffen.

De Europese Unie en haar concurrenten (3)

Een Amerikaanse benadering

Lester Thurow is hoogleraar economie aan het Massachusetts Institute of Technology. Hij gelooft dat Europa zich volledig zal moeten integreren naast de VS en Japan om de wereld te beheersen. Vooreerst dient opgemerkt dat de auteur zich waagt aan vergelijkingen o.a. op monetair gebied over de eenmaking van de dollar enerzijds en van de Europese munt anderzijds maar dan een stordige eeuw later...

De Franse Revolutie, het Marxisme, de sociale verworvenheden zijn voor hem duidelijk gebeurtenissen die zich voordeden ergens op de achterkant van de maan en niet relevant voor onze wereldeconomie. Ik laat hem eerst aan het woord.

Voor hem is de beer in het bos verdwenen. In het nieuwe economisch spel zijn andere mededingers. In de tweede helft van de twintigste eeuw was Amerika de initiatiefnemer en Japan en Europa volgden. In de éénentwintigste eeuw zullen (kunnen?) de rollen omgekeerd zijn. In 123 jaar is er eigenlijk sprake van maar één succes-story: Japan. De auteur negeert hier als de doodgewoonste zaak van de wereld het verdwijnen van de familiale tradities bij de gewone mensen. (De overgang van de feodale naar de kapitalistische orde is verdacht stilletjes gebeurd.) Het is misschien daarom dat wij niet om de oren worden geslagen met de "free elections" al kan hij het waarschijnlijk nogal moeilijk laten. Misschien beseft hij toch ongeveer dat de politieke bewustwording nog in een groeiproces zit. Politieke rechten zijn slechts één belangrijk aspect van een goed gestructureerde democratie. In Europa is het gelukkig meestal niet meer nodig er op te wijzen dat voldoende economische rechten de politieke rechten moeten schragen.

Over China houdt de auteur zich op de (Amerikaanse) vlakte. Hij gelooft dat de machthebbers die het socialisme opbouwden onmogelijk dezelfde kunnen zijn die op het echte kapitalisme gaan overschakelen. Pinochet en Franco e.a. reeds vergeten zeker? Of hadden wij voor hetzelfde geld enkele jaren terug de loftrampet over de loyale bondgenoot Noriega mogen horen opsteken, tot de man ineens een verrader van de Amerikaanse belangen bleek te zijn. Natuurlijk is dergelijk cy-

nisme in Europa ook niet onbekend doch er bestaat een sterke stroom van protest die de beschaving ten goede komt. Wij zouden graag ondervinden dat de wereldpartners ook op de goede weg zijn en de hypocrisie afzweren, zelfs in de handelsbetrekkingen.

De auteur haalt enkele schrijvende problemen aan doch vermijdt enige duiding te geven voor het nastreven van oplossingen tenzij dan de negatieve vaststelling dat er feitelijk geen oplossingen zijn voor de uitstoot van CO2 want er zijn vele betwistingen. Hij vergeet even te vermelden dat de VS de grootste boosdoener is doch vermeldt wel dat het binnen 50 jaar allicht te laat zal zijn, zoals trouwens ook voor het probleem van de overbevolking.

L.T. heeft anders wel constructieve voorstellen en wil dat men een einde maakt aan eenzijdige regelgeving in het internationaal handelstelsel waar nu ieder land zijn beperkingen door-drukt en de anderen met sancties bedreigt. De vraag is wie de rol van politiemans op zich moet nemen. Hij geeft toe dat de VS dat wel zouden willen op zich nemen doch niet meer over de nodige macht beschikken om hun wil door te drukken.

De volgende vraag van de auteur is: Wie wordt de leider van de éénentwintigste eeuw. L.T. meent dat de éénentwintigste eeuw waarschijnlijk niet door een economische macht zoals het Groot-Brittannië van de negentiende eeuw of de Verenigde Staten van de twintigste eeuw, zal gedomineerd worden. Toch gelooft hij aan de noodzaak dat iemand de leiding moet nemen en zo komen wij bij die goede oude leading country waarmede de US buitenlandse zaken (State Department) regelmatig de wereld om de oren slaat. Discreet alsof hij het bijna vergat herinnert L.T. er even aan dat gelukkig of helaas het internationaal leiderschap nog de enige plaats is waar militaire macht belangrijk blijft.

Dergelijke opvattingen uit het nucleair tijdvak hebben hun dodelijk karakter voldoende bewezen. Niemand in Europa of Japan droomt nog van macht gestoeld op nucleaire bedreiging. Het is een gruwel dat men dergelijke opvattingen nog bij een econo-mist tegenkomt, zelfs al gaat het dan over een Amerikaan.

De auteur vergelijkt de kansen van

Japan en van Europa om een groot stuk van de invloed over de wereld te veroveren. Een evaluatie van de teams noemt hij dat zonder het woord macht te gebruiken want dat klinkt vies.

Japan heeft in 20 jaar tijd zijn BNP meer dan verdubbeld. De thuismarkt blijft wel kleiner dan die van de twee andere mededingers maar heeft het voordeel van een lange, gemeenschappelijke voorgeschiedenis.

Europa heeft in de jaren tachtig vergeleken bij de rest, de traagste groei doorgemaakt maar toch had het begin der jaren negentig de sterkste strategische positie. Als Europa er in slaagt van de EEG (337 miljoen mensen) werkelijk een economische eenheid te maken en geleidelijk aan de rest van Europa (meer dan 500 miljoen mensen) in het huis van Europa opneemt, zal het een economie tot stand brengen die niemand kan evenaren.

De Verenigde Staten van Amerika

De boising tussen het kapitalisme en het communisme was een economisch, ideologisch en militair conflict. Uiteindelijk leidde de economische zwakte van het communisme tot een overwinning van het kapitalisme. Omdat de VS langer dan welk land ook rijk zijn geweest, gaan ze in de eenentwintigste eeuw met meer reële economische bezittingen van start dan de rest, die in de economische wedloop van de éénentwintigste eeuw ingezet kunnen worden. Helaas heeft Amerika zijn voordelige uitgangspositie grotendeels verspild door zijn onderwijssysteem te laten wegwijnen, een maatschappij met hoge consumptie en lage investeringen te blijven en de interest op de schulden enorm te laten oplopen.

Het probleem voor de Amerikanen is te beseffen dat de regels van het spel veranderd zijn. De Europeanen hebben de grootste kans om te winnen. *De vraag die zich voor ons stelt: Onderschat de auteur niet de traagheid van de integratie in het Europees Huis en bovendien is het wel wenselijk dat het rapper gaat.*

De rest van het boek gaat over de specifieke Amerikaanse problemen. Wij komen er eventueel op terug.

3 juni 93
Victor Stuyck

■ **PENSIOENFONDSEN:** Het is uit Amerika overgewaaid. De pensioenfondsen worden samengesteld uit de bijkomende bijdragen die de loontrekkende voor hun pensioenen betalen of op de beurs worden ingezet.

De 1000 grootste Amerikaanse pensioenfondsen beheerden in 1994 een bedrag van 780.000 miljard frank of achtmaal de waarde van de Franse begraafing en 10 % van de investeringen buiten de V.S.

De Britse pensioenfondsen beschikken over een bedrag van 24.000 miljard frank.

Onze regering blijkt eveneens die richting te willen inslaan om met de spaarcenten van de loontrekkende de kapitaalmarkt aan te zwengelen.

■ **ZWART GELD:** Het wit gewassen zwart geld vertegenwoordigt 8 % van de internationale wereldhandel, zo'n 300 à 400 miljard dollar, verklaarde een expert tijdens eens recente internationale conferentie. Alberto Braccanini, adjunct bij het Bureau van de Verenigde Naties voor de preventie van moorden en de drugcontrole wees hierbij op een studie van het Internationaal Muntfonds (IMF) en de aandacht op vestiging dat 2 tot 5 % van de bruto nationale producten in de wereld voortkwamen van witgewassen geld.

■ **INDIRECTE BELASTINGEN:** Een nieuwe partij "Vivant" wenst de belastingen te herschikken door het opruiven van de indirecte belastingen. Vivant schijnt hierbij te vergeten dat de indirecte belastingen de meest democratische zijn.

In Frankrijk vertegenwoordigde de BTW in 1997 reeds 62 % van de belastingen en dezelfde studie wees er op dat de BTW 23 % vertegenwoordigt van de belastingen van de mens met een beperkt inkomen en slechts 7 % bij de rijke gezinnen.

■ **TOP AUTOPRODUCENTEN:** Hierbij de lijst van de 10 belangrijkste autoproducenten in de wereld en hun aantal verkochte wagens met de procentuele stijging (daling) in 1997 t.o.v. 1996. General Motors (VS) 9 miljoen (+6,2%), Ford (VS) 7 miljoen (+4,4%), Toyota Motors (Jap.) 5 miljoen (+1,8%), Volkswagen (D) 4,1 miljoen (+7,3%), Daimler-Chrysler (D-VS) 4 miljoen (+0,9%), Fiat (It) 3 miljoen (+14,6%), Nissan Motors (J) 3 miljoen (+1,1%), Peugeot-Citroen (F) 2 miljoen (+5%), Honda Motors (J) 2 miljoen (-3,6%), Mitsubishi (J) 1,9 miljoen (-2,2%). General Motors omvat: Saab, Opel en Vauxhall.

Ford Motors omvat Jaguar, Volkswagen omvat: Audi, Seat en Skoda. Fiat omvat Alfa Romeo, Ferrari, Lancia en Massurati.

■ **FUSIE IN DE AUTOWERELD:** Met de fusie tussen Daimler-Benz (Mercedes) uit Duitsland en Chrysler Corp. uit de V.S. komt een nieuwe reus opdagen in de auto-industrie.

De nieuwe groep zal 412.000 werknemers tewerkstellen (291 D.B. en 121 Chrysler).

Over een marktkapitalisatie beschikken van 90,17 miljard dollar (53,70 voor D.B. en 26,40 voor Chrysler).

Een omzet hebben van 131 miljard dollar (69,98 voor D.B. en 61,15 voor Chrysler) en over een winst voor belastingen roeren van 6,9 miljard dollar (2,37 voor D.B. en 4,56 voor Chrysler).

■ **WERKLOOSHEIDSTATISTIEKEN:** Op 4 februari kwamen er in Groot-Brittannië plots 500.000 werklozen voor in de statistieken. Reden hiervan is dat men de formule voor de opstelling van de statistieken gewijzigd heeft.

Het model dat door de conservatieven voor opstelling van de statistiek werd gebruikt werd tussen 1979 en 1997 maar eventjes tweëndertig maanden aangepast.

■ **WINSTEN STIJGEN:** Renault sloot Vivoorde, opent een bedrijf in Moskou, dankt ook in Frankrijk arbeiders af maar boekte voor 1997, wat als een zwart jaar voor de auto-industrie wordt geïciseerd, een winst van 5,5 miljard FF. Maar er zijn er nog anderen: Michelin (+34,3%), Alcatel Alsthom (+17,4%), Clements L'orange (+33%), Total (+35%), Natexis (+196%), Danone (+20%), Groupe Lagardère (32,9%), LVMH (+23%).

Ondertussen klagen deze bedrijven over de hoge loonkosten en zijn het dezelfde die zich in Frankrijk verzetten tegen de invoering van de 35 uur week.

■ **ZUID-KOREA:** Als gevolg van de financiële en economische crisis hebben sinds begin van dit jaar een miljoen arbeiders hun job verloren. Eind mei werden er 1,5 miljoen werkzoekenden genoteerd tegen 858.000 eind december '97. Sinds januari verliezen dagelijks 5.000 hun baan. Volgens analisten liggen deze cijfers ver onder de werkelijkheid. In Zuid-Korea wordt een arbeider die één uur per week werkt niet als een werkloze genoteerd. Er bestaan eveneens geen sociale vergoe-

Vanaf 1/1/99 zullen 100 Belgische franken in andere munten de volgende vaste waarde hebben:

Duitse mark	4,84837
Franse frank	16,2600
Nederlandse gulden	5,46265
Spaanse peseta	412,462
Italiaanse lire	4799,00
Portugese escudo	496,984
Finse mark	14,7391
Ierse punt	1,95232
Oostenrijkse shilling	34,1108

dingen voor de werklozen. Michel Camdessus, de voorzitter van het IMF, verklaarde dat de Zuid-Koreaanse overheid haar verplichtingen perfect vervult.

Buiten enkele bescheiden stakingen en betogingen is het verzet nog niet losgekomen.

De ontevredenheid groeit echter aanzienlijk. Naast de atankingen is er ook het feit dat de premies, die dikwijls 30 % van het loon uitmaken, door het patronaat werden afgeschaft. In talrijke bedrijven werden ook de lonen rechtstreeks met 10 tot 20 % vermindert.

Om een idee te hebben van de omvang van de schulden van de grote conglomeraten is het goed te weten dat de "Koreaanse vrije handel commissie" kort geleden bekend maakte dat de gemiddelde schuld van de dertig belangrijkste chaebols (multinationals) 520 % bereikte van de eigen fondsen op het einde van de jaren 1966 en er een verhoging is van 25 % per jaar. De vijf grootste chaebols: Hyundai, Samsung, Daewo, LG en S.K. cumuleren 60 % van de schuld.

■ **AUSTRALIË:** Het Hoger Gerechtshof heeft de reintegratie bevelen van de 1.400 dokwerkers die op 7 april door hun werkgever, de maatschappij Patrick Stevedores, werden afgedankt. De dokwerkers waren in staking gegaan omdat het bedrijf hun statuut in vraag stelde. Ze werden hierbij gesteund door de vakbonden van de zeevlieden van Japan, de V.S., Canada en Groot-Brittannië.

De firma had een beroep gedaan op veiligheidsagenten met bonden en niet-geassocieerden om de staking te breken. De uitspraak van het Opperste Gerechtshof is mede een nederlaag voor de regering die de houding van het patronaat tegen de vakbonden had gesteund.

1848-1898: 150 jaar afschaffing van de slavernij

1444-1998: Ontwikkeling van het wereldkapitalisme en koloniale overheersing dankzij slavernij en gedwongen arbeid

De koloniale Europese Atlantische slavernij, gedurende 4 eeuwen een gedwongen industriële deportatie van miljoenen Afrikanen vanuit Afrika naar de Caraïben en Amerika werd op touw gezet om de grondstoffen in de Nieuwe Wereld te ontginnen en de reusachtige plantages van de Europese kolons te bewerken. De moderne wereld wordt gebouwd op het bloed, zweet en tranen van de Afrikaanse gedeporteerde zwarte mensen. Deze slavernij verklaart de situatie van het huidige Afrika, haar kolonisatie van de Imperiale machten van de 19de eeuw, haar economische, politieke en sociale problemen, het racisme en het misprijzen waarmee de Afrikanen de dag van vandaag nog worden behandeld.

Definitie van de slavernij

Economische, intellectuele en culturele adering van het Afrikaanse continent, een tragedie die nergens anders in de wereld zijn weerga vindt. Gedurende tenminste 10 eeuwen (van de IXe tot XIXe eeuw) verrichten de Afrikanen savenarbeid voor de moslimlanden. En van de XVe tot de XIXe eeuw worden de zwarten door het christelijk Europa gedeporteerd naar de Nieuwe Wereld.

- **Erfelijkheid:** de ouders en de grootouders waren slaven, de kinderen zullen slaven zijn
- **Bezitteloosheid:** men woont in een hut op het land van de eigenaar, zelfs de kleren die men draagt zijn eigendom van de meester.
- **Geldloosheid:** men wordt vergoed in natura.
- **Verhandelbaarheid:** de eigenaar kan naar goeddunken de slaaf verkopen of ruilen.
- **Schuld of voorschot:** of de schuld nu reëel is of niet, de slaaf staat bij

één van de meest winstgevende en terzelfdertijd één van de meest gewelddadige instellingen ontstaan: de slavenhandel vanuit Zwart-Afrika. Voor Europa begint de handel in slaven op 8 augustus 1444 in Lagos in het Zuid-Westen van de Portugese Algarve. Daar komen 236 Afrikaanse slaven toe die enkele uren later worden verkocht. In 1517 bekrachtigt de Spaanse koning een wet die aan elke Spaanse kolonist de toelating geeft een bepaald aantal slaven jaarlijks te importeren. Vanaf dan worden vanuit Afrika naar de Nieuwe Wereld, duizenden zwarte slaven, als beesten op elkaar gepakt in het ruim van de schepen, gedeporteerd. Na de Spanjaarden gaar ook de Engelsen, Portugezen, Fransen, Denen en Nederlanders zwarte slaven importeren. Naast deze slavernij blijft de kolonist de inheemse indiaanse bevolking uitbuiten. De Afrikanen daarentegen zijn niet alleen goed getrainde arbeiders maar zij zijn ook experts in tropische landbouw. De hoge immunititeit van de Afrikanen voor malaria en gele koorts vergeleken met de Europeanen en de inheemse volkeren maken hen meer geschikt voor tropische arbeid.

De slavenhandel in cijfers

Het juiste aantal mannen, vrouwen en kinderen die uit hun huizen in Afrika werden gehaald en op slavenscheepen werden getransporteerd, zal nooit met zekerheid gekend zijn.

De volgende cijfers komen uit een rapport van een samenkomst van experts over de 'Afrikaanse Slavenhandel naar Amerika en de Caraïben van de 15de tot de 19de eeuw' die door UNESCO in 1978 Haiti werd georganiseerd.

- 1666-1776: aantal slaven verhandeld door de Engelsen voor de Engelse, Franse en Spaanse kolonies: 3.000.000 (250.000 sterven tijdens de reis)
- 1680-1786: aantal slaven verhandeld naar de Engelse kolonies in Amerika: 2.130.000 (Jamaica importeerde alleen 610.000 slaven)
- 1716-1756: gemiddeld jaarlijks aantal slaven geïmporteerd door de Amerikaanse kolonies: 70.000 met een totaal van 3.500.000
- 1752-1762: Jamaica alleen importeerd 71.115 slaven
- 1759-1762: Guadeloupe alleen importeerd 40.000 slaven
- 1776-1800: gemiddeld jaarlijks aantal van 74.000 slaven werden door de Amerikaanse kolonies geïmporteerd of een totaal van 1.800.000

Dit jaarlijkse gemiddelde was als volgt opgedeeld: Engelsen 36.000, Fransen 20.000, Portugezen 10.000, Nederlanders 4.000, Denen 2.000.

In zijn boek 'Kinderen van de Krokodil' geeft Rudy Rotthier een definitie van de slavernij.

Slavernij in strikte zin van het woord moet aan zes criteria voldoen:

- **Onvrijheid of dwang:** de arbeidskracht kan zelf niet beslissen voor wie hij of zij werkt, welke uren gewerkt wordt, zij of hij geniet een beperkte bewegingsvrijheid en moet voor belangrijke beslissingen zoals partnerkeuze de toestemming van de eigenaar vragen.

de meester in het kruit. Zolang de schuld of het voorschot niet is afgelost duurt de slavernij voort.

Miljoenen slaven van Afrika naar Amerika

Vanaf de tweede helft van de 17de eeuw nemen de koffie- en suikerrietplantages een enorme ontwikkeling. De op lange termijn stijgende prijzen en consumptie en de vraag naar latijre en goedkope arbeidskrachten doen

'Code Noir' institutionaliseert slavernij op basis van racisme

De slavenhandel in de 17de en 18de eeuw is één van de belangrijkste handelsactiviteiten. De Franse minister Colbert onder de regering van Louis XIV bevestigt dat er geen enkele commercie zoveel voordelen heeft als de slavenhandel. Hij zal in 1685 in de barchte 'Code Noir' de verhouding tussen meester en slaaf vastleggen: de slaaf wordt uit de menselijke categorie geband. Hij wordt als een meubel beschouwd. De slavernij op basis van racisme wordt aldus door Frankrijk gelegaliseerd. De scheiding naar huidskleur is de discriminatie waaruit het idee groeit: dat zwarte mensen van nature uit minderwaardig zijn en daardoor

als beesten kunnen behandeld worden. Deze rassendiscriminatie zal in de 19de eeuw uitmonden in een pseudo-wetenschappelijk racisme zoals men het heden ten dage nog kent.

De industriële revolutie in Europa dankzij slavenhandel en slavernij

De waarde van de Nieuwe Wereld in de vorm van suiker, tabak, metalen, goud en katoen wordt ontgonnen door Afrikaanse slaven en van de kolonies geëxporteerd naar Europa dmv de kapitalistische ondernemingen. West-Europa haalt enorme voordelen uit de slavenhandel, de 'Triangular Slave Trade'. In het geval van Engeland vertrekken schepen uit Liverpool en Bristol, volgeladen met likour, wapens en katoen en andere waren, naar de westkust van Afrika. De Afrikaanse stamhoofden krijgen Britse industriële producten en leveren scheepsladingen slaven aan de kapiteins van de slavenboten. Op die manier beschikken ze over nieuwe wapens en een overvloed aan jenever voor volgende strooptochten in de dorpen. Het tweede luik van deze driehoekshandel is het transport in onmenselijke omstandigheden in

schepen naar de kolonies in Amerika. Daar worden ze rechtstreeks aan de eigenaar afgeleverd of in stockeringsruimte gepaast om later verkocht te worden. Het derde luik van de handel bestaat in de terugkeer van het schip naar Europa volgeladen met de opbrengst van de plantages. Het financierings- en verzekeringswezen kent een ongeziene bloei. Er komen steeds meer banken in Liverpool en Manchester, Bristol en Glasgow. De verzekeringsmaatschappij Lloyd's accumuleert grote sommen winst door slaven, schepen en plantages te verzekeren. Het kapitaal en de ruwe grondstoffen afkomstig van de Afrikaanse slavenhandel leveren de bijdrage tot de commerciële en industriële revolutie.

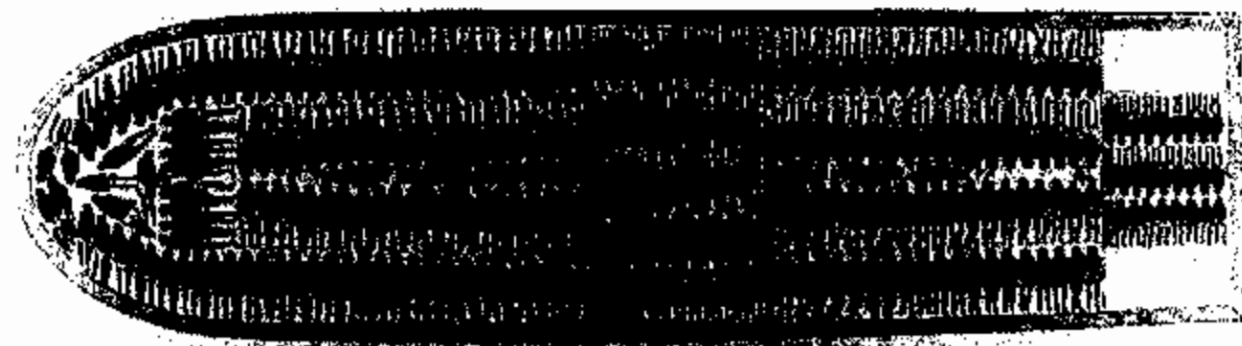
Groot-Brittannië verwerft de productie van zowat 1 000 000 slaven, die elk 2 500 tot 3 000 uren per jaar werken. Suiker, tabak en katoen die de slaven hebben geproduceerd na 2 500 000 000 uren arbeid worden verkocht voor niet veel minder dan 35 000 000 pond. De kapitalistische industrialisering van Groot-Brittannië wordt in beslissende mate in de hand gewerkt door de super-exploitatie van slaven in de beide Amerika's. Aan het eind van de

18de eeuw bieden Afrika en het Caraïbische gebied werk aan 180 000 textielarbeiders in Manchester en staan er 120 suikerraffinaderijen in Engeland.

Kolonisering van Afrika dankzij slavernij en gedwongen arbeid

Aan het begin van de 19de eeuw staat Europa aan het begin van de industriële revolutie en zijn er grotere alzetmarkten nodig. Het Afrika van de 19de eeuw is tengevolge van de slavenhandel volledig onderontwikkeld en het racisme vindt een nieuwe voedingsbodem. De Afrikaan wordt bestempeld als achterlijk en wild. De morele waarden van het westen staan modal en het kolonialisme en het impenaïsme hebben nieuwe 'humanitaire' opdrachten te vervullen in dit omgekeerd werelddeel dat rijk is aan grondstoffen. Eénmaal 'le gâteau africain' tussen de koloniale machten verdeeld zullen zij de Afrikaan binnen het koloniaal systeem als goedkope arbeidskracht gebruiken. Om het economisch systeem te handhaven creëren ze de gedwongen arbeid wat in feite slavernij herstelt en aanmoedigt.

M.J. Vanmol

Plank van een slavenboot

Meisjes uit Nepal verkocht als prostituees in India

De mensenrechtenactivist Gauri Pradhan rapporteert dat de meeste kinderen uit de arme bergstreken van Nepal naar Bombay worden gelokt. De trafikkers bevoen hen huwelijk en werk. Ze worden over de 2 500 km lange grens tussen Nepal en India gesmokkeld. De meisjes worden eerst tewerkgesteld in de tapijtindustrie die een transitpunt vormt naar de sexindustrie.

Jaarlijks worden er zo 40 000 meisjes uit Nepal als prostituees verkocht. Tijdens een reddingsoperatie in februari 1996 in Bombay waarbij 517 jonge meisjes werden gered waren er 238 meisjes uit Nepal. 124 werden teruggestuurd naar Nepal waar ze te kampen hadden met rehabilitatieproblemen, venerische ziekten, AIDS, en verstoring door de familie. Noch de regering van Nepal, noch de regering van India tonen enige interesse ondanks de omvang van het probleem.

Uittreksel uit rapport van Gauri Pradhan op the Urban Childhood Conference in Noorwegen 9-12 juni 1997

Vrouwenhandel

De expansie van de multinationals gespecialiseerd in het aanbod van pakketten sexdiensten hebben ganse dorpen in Zuidoost-Azië omgevormd tot toerismocentra voor prostitutie voor militairen en zakenlui. De toegang tot de markteconomieën in Oost-Europa hebben ertoe geleid dat de prostitutie en de pornografie belangrijke producties geworden zijn. Duizenden vrouwen afkomstig uit Latijns-Amerika, Afrika en Azië worden naar Noord-Amerika en West-Europa getracht onder het voorwendsel een job te vinden terwijl ze éénmaal aangekomen in de prostitutie terecht komen. Een groot deel van deze vrouwen leiden een bestaan van slaven onder het toezicht van privépersonen en instellingen.

Uittreksel uit een artikel 'Le Traffic des Femmes et les Droits Humains' van Janice Raymond verschenen in 'Chronique Feministe, Prostitution et Féminisme' jan/fev 1994

Boeken in Vrede

bibliotheeknieuwsbrief

driemaandelijks tijdschrift bibliotheek Jan Verwest

Vrede vzw Galgenberg 29 9000 Gent

tel 09 233 46 88 fax 09.233.56.78 e-mail vrede@ngonet.be

internet <http://www.democratisch-links.be/vrede>

juli '98 3de jaargang nr 2

afgiftekantoor Gent X

v.w. : Georges Spriet F.Bernierstraat 29 1060 Brussel

Ten geleide

De vzw Vrede beschikt sinds 1 mei over een eigen Website. Op <http://www.democratisch-links.be/vrede> vindt u informatie over onze organisatie, de bibliotheek, standpunten, acties, uittreksels uit het tijdschrift, enzovoort.

Verder willen we er u aan herinneren dat onze bibliotheek, Jan Verwest, met meer dan 6.000 titels en 120 tijdschriften geheel ter uwer beschikking staat. De meeste werken kunnen ook worden uitgeleend. Op 27 juni 1998 houdt de vzw Vrede een opendeurdag. Wij voorzien voor de geïnteresseerden de mogelijkheid tot informatie over de bibliotheek, het zoekprogramma en de internetmogelijkheden. Tot dan?

Spring even binnen. We helpen graag vinden wat u zoekt.

Taal en politiek in België

We kunnen zonder meer stellen dat de taalkwestie aan de basis ligt van de complexe staatsvorming die België de laatste decennia heeft doorgemaakt. Voor historici is het een schier onmogelijke opdracht om de ingewikkelde taalpolitiek overzichtelijk weer te geven. Els Witte en Harry Van Velthoven doen in hun boek, *Taal en Politiek*, een poging om op "de technische materie greep te krijgen". Zij kiezen voor een historische weergave binnen een dubbel referentiekader: de relatie tussen natievorming en taalpolitiek enerzijds en de taalsociologische benadering van het taalgedrag anderzijds. Tussen beide bestaat een link. Natievorming is immers een maatschappelijk identificatieproces dat afhankelijk is van een aantal omstandigheden maar vooral ook van de sociale klasse waartoe men behoort.

Deze benadering is niet vanzelfsprekend. Rond natievorming hangt in bepaalde literatuur nog altijd een romantische sfeer, gebaseerd op de negentiende-eeuwse visie die aan een volk

Nieuw: Vredescapier 1/98, India een kolkende smeltkroes. Antoine Uytterhaeghe.

Deze nieuwe educatieve uitgave van Vrede vzw hoop: een beeld van India te brengen dat door de vele cijfergegevens en de maatschappelijke analyse duidelijk de clichés doorbreekt die over dit subcontinent de ronde doen. Centraal staat de stelling dat een land zich op zo'n manier moet kunnen organiseren dat het zelf in kan staan voor de welvaart en de ontwikkeling van zijn bevolking. De auteur meent dat India hier elke dag verder van huis is...

De auteur kan bogen op heel wat India-reiservaringen. Hij spreekt dan ook met een zekere autoriteit.

(Verschijnt in juni 1998. Bestellen bij Vrede)

Nieuwe uitgave over Mexico

Verrassing alom over de wereld. In het postmoderne 1994, op het ogenblik dat de elites iedereen trachten te overtuigen van de suprematie van de vrije markt en wereldhandel, bezetten gewapende boeren enkele stadjes en dorpen in Zuid-Oost-Mexico, Chiapas. De tegenmacht van de machtelozen in de praktijk.

Nu, meer dan 4 jaar later, tracht deze brochure een en ander in z'n historische context te zien, en een beeld te geven van de evoluties die sinds 1 januari 1994 hebben plaats gegrepen. Is de Mexicaanse maatschappij veranderd?

De brochure is tevens een begeleiding bij een tentoonstelling onder dezelfde titel.

A.Vanden Wyngaerd, R.Gabriëls, G.Spriet en F.De Rodt. Nooit meer een Mexico zonder ons. Uitgave van 't Ullekot en de Werkgroep Internationale Samenwerking Zuid-Oost-Vlaanderen, 1998, 45 blz.

Bestellen kan bij vzw vrede

bepaalde karaktertrekken toeschrijft. In België was er daarnaast vooral aandacht voor een politiek-juridische benadering. De auteurs verkieszen eerder een sociaal-culturele benadering. Taal is een sociaal gegeven waarin een hele cultuur ligt vervat. Taal weerspiegelt ook machtsstructuren, ideologieën en sociale klassen. België is volgens de auteurs dan ook geen uniek geval, wel een interessante casus, "één van de merkwaardigste laboratoria waar de meest verschillende taalstrategieën in de loop van de negentiende en twintigste eeuw tot taalcompromissen werden omgebogen" (p. 11)

België is dus een voorbeeld van hoe naast de politieke revolutie (sovereiniteit van het volk) en de industriële revolutie (eenmaking binnenlandse markt) de 'homogenisering' van de taal (overbruggen van de kloof tussen de taal van rijken en armen) de derde revolutie vormt die leidde tot de vorming van nabestaten in Europa.

Het is tegen die achtergrond dat de auteurs vervolgens een schets geven van de taalstrijd en het ontstaan van federaal België. Daarvoor gaan ze terug tot aan de Franse Revolutie. Het boekje eindigt met een waarschuwing voor de Vlaamse Beweging. Zij moet zich inmers zorgen gaan maken voor het effect van de Europese eenwording. De Vlaamse beweging zal met Nederland de handen in mekaar moeten slaan voor het overleven van de Nederlandse taal.

Ludo De Brabander

Els Witte en Harry Van Velthoven. Taal en Politiek. De Belgische Casus in historisch perspectief. Brussel, VUBpress/Balans, 1998, 180 blz., 450 fr.

Eigen grond eerst?

Het boek is een culturanalyse van het wat moeilijke begrip 'primordiale autochtonie'. Indiaans Quebec, Brussel en Zuid-Californië worden met elkaar vergeleken. Primordiale autochtonie gaat over de 'eerste' bewoners van een bepaald gebied, waardoor deze meer rechten zouden kunnen laten gelden. Indianen in de VS bijvoorbeeld. Maar het kan ook makkelijk omslaan in racisme en xenofobie.

De auteur start met het uiteenrafelen van het begrip 'multiculturele samenleving'. Daarin zit een notie van gelijkheid. Ook het begrip 'cultuur' zelf krijgt veel aandacht.

Het boek behandelt verder de Canadese gegevens over Aboriginals, de 'Droits ancestraux', la Belle Province en Canadese manieren om samenleven te benaderen en autonomie te bekijken.

In het multiculturele Brussel komen verhoudingen tussen autochtonen en allochtonen, de acculturatie in de scholen en de schoolopleiding van migrantenkinderen aan bod, zodat een beter begrip van het afhaken, of van verdere vorming en opening tot rijkdom van een samenleving mogelijk worden. Eindigend met migratie en primordiale etniciteit vormt deze studie met thema's gepuurd uit lessen bij de Franqui-leerstudie 1996-1997 aan de Vrije Universiteit Brussel een graag gehanteerde basis voor verduidelijking en bespreking van de problemen van wat een 'multiculturele' samenleving wordt genoemd

J.P. Everaert

Eugeen Roosens. Eigen grond eerst? Primordiale autochtonie, dilemma van de multiculturele samenleving. Leuven, ACCO, 1998, 227 blz., 795 fr.

Botsen de beschavingen

Het boek van Samuel Huntington, professor aan de Harvard Univesiteit, staat bekend als een controversieel boek.

Begin de jaren zeventig verdedigde de auteur de VS-interventie in het Vietnam-conflict, omdat dit volgens hem de westelijke wereldorde bevorderde.

Nu schrijft hij over het tanen van het Westen in een wereld zonder dominerend gezag. In zijn boek heeft hij het over de heerschappij van de religie waarbij democratie en economie naar de achtergrond verdwijnen.

Bepaalde stellingen in het boek zijn zeer gevaarlijk en komen opnuënd en provocerend over, o.a. zijn bewering dat het probleem voor het Westen niet zozeer het militante islamisme is maar de islam zelf.

Waarom we kunnen instemmen is dat bij crisissen de sociale en culturele dimensie zal toenemen. Evenals zijn vaststelling dat mensen zich daarbij meer tot de religie wenden in de hoop daar een zeker soelaas te vinden. Maar de auteur ziet of wil niet zien dat in de meeste gevallen de maatschappelijke actoren die het beleid bepalen, de verantwoordelijken zijn en dat de religie gebruikt wordt om hun doelstellingen te bereiken. In naam van de religie pogen ze hun machtspositie te versterken. Huntington overschat de politieke rol van de religie en duwt het misbruik dat gemaakt wordt van religie in het streven naar macht, op de achtergrond. Inmers, de VS hebben een goedlopende wapenhandel met veel moslimstaten, China bewapent tegen harde valuta Pakistan en het westen heeft zijn kerntesten mee mogelijk gemaakt.

Het gaat hier niet over een heilig verbond tussen (religieuze) culturen maar om winststreven van wapenproducenten en het uitbouwen van geo-strategische machtsposities op wereldvlak.

Het gevaar is groot dat Huntington in de verleiding komt alles cultureel te verklaren en goed te praten als een soort fataliteit.

Het opdelen in blokken en invloedssferen verhinderd het vreedzaam samenleven van volkeren. Zo simpel zit onze wereld niet in elkaar, een dergelijke opdeling is de deur openzetten voor catastrofale toestanden.

A. Uytterhaeghe

Samuel Huntington. Botsende beschavingen. Antwerpen, Icarus/Anthos, 1997, 414 blz., 995 fr.

Roemenië

Het Instituut voor Publiek en Politiek brengt behalve het tijdschrift 'Oost-Europa Verkenningen' ook regelmatig thema-publicaties uit rond Oost-Europa. In 'Democratisering aan de Donau' krijgen we, na een inleiding in de Roemeense geschiedenis, een grondige schets van Roemenië na de revolutie van 1989. Anders dan de omwenteling in de meeste andere landen in Oost-Europa, verliep de machtswissel vrij gewelddadig. De securitate gaf zich niet zomaar gewonnen.

Uiteindelijk zouden 1 040 mensen het leven laten. 3.352 mensen raakten gewond. Roemenië kende een communisme van de 'harde' variant met een personencultus rond Ceausescu. De groep rond Ion Iliescu, een oud medestander van Ceausescu, kreeg de teugels in handen. Het ging duidelijk om een afrekening met de clan-Ceausescu en de 'neocommunistische' FSN. De economische hervormingen verliepen chaotisch en bij wijlen gewelddadig. Tijdens de eerste verkiezingen in 1992 zou de regering heel wat pluimen verliezen, maar dankzij een coalitie de macht nog in handen houden. Maar eind 1996 belandt de oppositie, onder leiding van premier Cirobea, in de regering en worden de aarzelende hervormingen in versneld tempo doorgezet. Voor het eerst moet Iliescu naar de oppositiebanken. Al bij al is de balans niet al te positief. De economische situatie is er de laatste jaren op achteruitgegaan. Premier Cirobea heeft zich een liberaliserings- en bezuinigingspolitiek laten opdringen door IMF en Wereldbank, met alle gevolgen voor de gewone Roemenen. De sociale en politieke onrust kunnen nog ernstige vormen aannemen

LDB

Jan Willem Bos en Jacques Neeven (red.). Democratisering aan de Donau. Roemenië na de revolutie van 1989. Amsterdam, Instituut voor Publiek en Politiek, 1997, 197 blz., 27,90 gulden.

Oost-Europa

'Nieuwe Tijden' is een poging om een globaal overzicht te geven van de ontwikkelingen van Oost- en Midden-Europese landen na de val van de muur. Begin van dit decennium zaten die landen economisch aan de grond. In landen als Roemenië, Bulgarije en Albanië was de toestand zelfs ronduit catastrofaal. Het ongenoege in die laatste landen uitte zich meermaals ook gewelddadig.

Ik kan mij evenwel niet van de indruk ontdoen, dat een aantal van de 15 auteurs een zeer eenzijdige lezing geven van de feiten en zelfs ronduit vervallen in een ideologisch discours, dat de vrije markt als de oplossing ziet voor de meeste problemen. Als men maar hondstrouw het westen volgt en kopieert. In het luik Hongarije bijvoorbeeld, heet het: "Het is daarom een primaire taak van de Hongaarse politici om hun kiezers te overtuigen van het belang van een snelle aansluiting van hun land bij de westerse politieke, militaire en economische structuren". Maar in hoeverre betekent dit stabiliteit? Het boek verzwijgt dat voor de aansluiting van Hongarije bij de NAVO het defensiebudget van 1,4 % naar 3 % van het BBP moet klimmen. Wat met de nadelen van aansluiting bij de EU voor Polen, Hongarije en Tsjechoë bijvoorbeeld in de landbouw en voor de werkgelegenheid in het algemeen? Wat is de balans voor de DDR? De werkloosheid is fel gestegen en extreem-rechts steekt er de kop op.

Hoewel goed gedocumenteerd, ontbreekt in het boek enige nuancering. Het verleden wordt in bepaalde hoofdstukken uitsluitend negatief beoordeeld, wat niet eerlijk is. Het westers model wordt als een noodzaak aangepraat.

LDB

Martin van den Heuvel, Hans Renner en Hans van der Meulen. Nieuwe Tijden. Oost- en Midden-Europese landen na de val van het communisme. Amsterdam, uitgeverij Jan Aets, 1997, 223 blz., 790 fr.

Internationale Politiek

Paul Van de Meerssche wil met zijn boek, 'Internationale politiek 1815 - 1945' een bondig en toch volledig overzicht bieden van anderhalf eeuw politiek gebeuren, maar ook inzichten verschaffen in een complexe geschiedenis. Probleem daarbij is dat er uiteenlopende inzichten en interpretaties zijn. De auteur zegt dat hij zich daar bewust van is, wat een pluspunt is.

Het is alleszins een ambitieus en vrij geslaagd opzet. Op 331 blz. de wereldgeschiedenis weergegeven is geen sinecure. Voor het interessantste luik zijn jammer genoeg maar enkele bladzijden gereserveerd. Het gaat om een aantal interpretaties rond diverse thema's uit de beschreven periode. Het toont ons dat we voorzichtig moeten zijn met wat de geschiedenisboeken ons leren.

LDB

Paul Van de Meerssche. Internationale Politiek 1815 - 1945. Leuven, ACCO, 1998, 331 blz., 1250 fr.

De Joden onder de Nazi's

Saul Friedländer is één van de vele Joden die hun leven lang wijden aan de verwerking van een collectief trauma. Geboren in Praag trekt hij naar Frankrijk. Geconfronteerd met de feiten van de holocaust, vertrekt hij in 1948 naar de pas opgerichte staat Israël. Hij wordt een overtuigd zionist en vertoeft in het gezelschap van belangrijke protagonisten van de recente Joodse geschiedenis, zoals Shimon Peres en Nahum Goldmann, toenmalig voorzitter van de Zionistische Wereldorganisatie. Voor zijn boek, 'Nazi-Duitsland en de Joden', had hij wellicht toegang tot heel wat eerstelijnsinformatie. Centraal staat zijn vraag, hoe het mogelijk is dat een hoog ontwikkeld Duitsland zich schuldig maakt aan een barbaarse genocide? In dit eerste deel maakt hij een lijvige reconstructie en zoekt hij naar een verklaring aan de hand van allerlei geraadpleegde documenten (dagboeken, brieven en krantenknipsels). Het boek is een vertaling uit het Engels van 1988. Zeker de moeite waard.

LDB

Saul Friedländer. Nazi-Duitsland en de Joden. Deel 1. Utrecht, Het Spectrum, 1997, 496 blz., 1.500 fr.

Mensenrechten

In december vieren wij 50 jaar Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Dat is termerken in het boekenlandschap. Bij ACCO verscheen een bundeling van reflecties rond het thema mensenrechten onder de titel 'Hoeft de traditie van de mensenrechten toekomst?' De kwaliteit van de bijdragen verschilt naargelang de auteur. Maar het evenwicht rond dit complex thema is bewaard. Er wordt aandacht besteed aan de

3 generaties mensenrechten (de persoonsgebonden, de sociaal-economische en culturele rechten en de volkerenontwikkelingsrechten). Eén van de belangrijke vragen die bij de discussie rond het thema opduiken is in hoeverre mensenrechten universeel zijn. Voor bepaalde rechten lijkt dit evident, voor andere niet. Bovendien leggen bepaalde culturen of maatschappelijke systemen meer nadruk op collectieve rechten dan persoonsgebonden rechten. Het is al een discussie die zo oud is als het bestaan van de Universele Verklaring zelf. Die verliep vooral langs Oost-Westlijnen, maar ook via Noord-Zuid (vanuit de religieuze invalshoek bijvoorbeeld). Eén ding is zeker: mensenrechten zijn niet af en continu in evolutie. Het boek komt er op een ogenblik dat er in de schoot van de VN gepoogd wordt een Internationale Strafrechtbank op te richten om de naleving van mensenrechten af te dwingen.

LDR

Johan De Tavernier en Didier Pollefeyt. Heeft de traditie van de mensenrechten toekomst? Leuven, ACCO, 1998, 253 blz.

Berichten van de overkant Verhalen van vrouwen uit Oost-Europa

Het boek tracht een beeld te schetsen wat de val van de muur en de daarmee samengaande sociale en economische omwentelingen hebben teweeggebracht in het privé-leven van vrouwen. In dit boek vertellen vrouwen over zichzelf, over hun verleden en toekomstplannen. Ze spreken over politiek, seks, liefde, werken, geweld, de maatschappelijke veranderingen en de verschillende gezichten van het nationalisme.

Het resultaat is een vlot leesbaar boek geworden met persoonlijke verhalen waarbij. Adressen van vrouwenorganisaties maken dat het boek een instrument wordt waarmee vrouwen of organisaties die willen samenwerken met Oost-Europeanen uit de voeten kunnen.

M.J. Vanmol

Uitg. Instituut voor Publiek en Politiek Amsterdam 1997

Afrika in de vuurlijn

Het boek is een overzicht van het recente en minder recente verleden van Afrika. Hij haalt zwaar uit naar het Europese aandeel in de Afrikaanse slavenhandel. Na het koloniale tijdperk gaat het onafhankelijke Afrika in de jaren zestig goed van start maar wordt teniet gedaan door de Koude Oorlog, de economische teloorgang van het continent en het blanke verzet tegen het Afrikaans nationalisme. Dat verkaart de euforie en de democratische explosies in de jaren 1989-1994, nadat de Koude Oorlog en het apartheidsregime vrijwel gelijktijdig uit Afrika verdwenen. Op dat moment doken evenwel ook rabiate tegenstanders op, geleid door krijgsheren en grondstoffenkartels, die op dat ogenblik het democratiseringsproces grondig verstoren. Beide tendensen kwamen de voorbije jaren bijna frontaal met elkaar in botsing ter hoogte van Afrika's Grote Meren, met name in de gewezen Belgische gebiedsdelen.

M.J. Vanmol

Mark Heirman, Afrika in de vuurlijn. Uitg. Hudewisch Antwerpen-Baarn

En verder...

World Press Photo 1998. Amsterdam, Stichting World Press Photo Holland.

Deze mooi verzorgde uitgave bevat een selectie van 36.041 foto's van 3.627 fotografen uit 115 landen. Op de cover prijkt de winnende foto: het lijdende van een vrouw om haar vermoorde verwanten in de gruwel van de Algerijnse burgeroorlog. In het boek staan zowel pakkende als ludieke of amasante foto's. Het zijn stuk voor stuk pareltjes van de fotojournalistiek. Een gelegenheid om even stil te staan bij de gevaren die het beroep soms moet trotseren.

Stefan Bekaert. Culturen van binnenuit leren kennen. Derde monografie over Interculturaliteit. Berchem/Mechelen EPO/CLM/C, mei 1998, 120 blz.

Het boekje is een uittreksel uit een antropologisch doctoraatsproefschrift dat handelt over het leven van de Sakata

in West-Congo. Hij geeft uitleg over zijn methode om zonder vooringeromenheid het dagelijkse leven te interpreteren. In een paar concrete voorbeelden kunnen we zien hoe het denken van de auteur hem er heeft toe gebracht de onderzochte aspecten van de Sakata-cultuur in hun eigenheid te begrijpen.

Luc Mampaey. L'industrie belge de défense. Adaption, consolidation et mythe de la reconversion. Bruxelles, GRIP, 1998, 102 blz.

Het debat over de Belgische wapenhandel dreigt terug in het communautair vaarwater te geraken. Het franstalig Brussels onderzoeksinstituut GRIP brengt met dit rapport de Belgische wapenindustrie in kaart. Er zijn 7.000 arbeidsplaatsen mee gemeed, waarvan 4.000 in Vlaanderen. Als het enkel over de overwegend militaire markten gaat, dan woegt Wallonië zwaar door. Uit het rapport blijkt tevens dat de meeste bedrijven in de sector gecontroleerd worden door het buitenland.

Peter Strutynski (red.). Friedenspolitik im Zeitalter der Globalisierung. Europa zivil gestalten. Kassel, Verlag junior & Pressler, 1998, 312 blz.

Sedert 1994 worden in Duitsland, aan de universiteit van Kassel, jaarlijks beraadslagingen gehouden van de vredesbewegingen. Dit boek is een neerslag van de gehouden lezingen en discussies, zoals de Eurofighter 2000, de samenwerking tussen vredesbeweging en vakbonden, en de mondialisering en de slinkende bevoegdheden van natiestaten.

150 jaar afschaffing van de slavernij: zinloze herdenking?

Tijdens de festiviteiten worden het lijden en de opstand van de slaven niet herdacht. Het verlies aan menselijke, intellectuele en culturele potentie wordt door een commemoratie niet goed gemaakt. Integendeel, door er over te zwijgen doodt de beul een tweede maal en wordt de herdenking een zinloze herinnering. De discriminatie op basis van huidskleur is het gevolg van de slavenhandel en is wel het ergste traumatisme van het verleden. Het is de basis van het huidige racisme en is in dit opzicht een misdaad tegen de mensheid.

De slavernij wordt een eerste maal afgeschaft door de conventie van 1794 maar wordt onder druk van het geld, de kolons en de burgerij door Bonaparte in 1802 terug ingevoerd. De eerste consul verzekerde aldus de suïematie van de blanke kolon in de Franse koloniën.

In 1848 tekent Victor Schoelcher, onderstaatssecretaris van de Franse koloniën een decreet ter bevrijding van de slaven. De slavenopstanden zijn een belangrijke doorslaggevende maatregel in de beslissing om de slavernij af te schaffen.

Voor Maryse Condé, een schrijfster uit Guadeloupe heeft de herdenking van de datum 1848 geen enkele zin. Deze datum behoort volgens haar tot de geschiedenis van Frankrijk. De slaven op Haiti hebben zich reeds in 1805 bevrijd. In Guadeloupe betekent de datum 1848 geen enkele verbetering voor de slaven. De sociale situatie van de 'Nieuwe Burgers' is even slecht: zij ontberen nog steeds de meeste basisbehoeften en hun minderwaardigheidspositie in de maatschappij blijft voortbestaan.

Slavenhandel en slavernij is ook een periode van fierheid voor de moderne Afrikaanse geschiedenis

Voor Patrick Chamoiseau, een schrijver uit Martinique is de herdenking van de afschaffing van de slavernij de gelegenheid voor reflectie over deze misdaad. De herdenking zou volgens hem zin hebben wanneer de slavernij de erkenning zou krijgen van misdaad tegen de mensheid zodat alle mensen van heel de wereld zich zouden betrekken voelen bij dit historisch feit. De periode van de slavernij moet een doel worden van de collectieve herinnering. De periode van de Afrikaanse slavenhandel is ook een periode van fierheid voor de moderne Afrikaanse geschiedenis want er is geen enkel moment in de geschiedenis van de slavernij dat niet getekend wordt door opstand van deze mannen en vrouwen en dat met een kracht en continuïteit die gezien de omstandigheden bewonderwaardig zijn. Ze zijn in opstand gekomen tegen de meester, zij hebben werktuigen ge-

saboteerd en cogsten vernietigd. Ondanks de vreselijke mishandelingen waaraan ze zijn blootgesteld hebben deze mannen en vrouwen nooit toegelaten dat de meester hen tot beesten zou maken. Ze hebben hun dehumanisering nooit toegelaten.

De afschaffing van de slavenhandel is geen vrijgevigheid van de meesters

De festiviteiten zetten het Europese humanisme en gelijkheidsprincipe in het daglicht terwijl de slavenhandel en slavernij toch een Europese grootschalige kapitalistische onderneming was. De beulen prijzen zichzelf en de slachtoffers worden verondersteld hen dankbaar te zijn. Wat niet wordt vermeld is dat de afschaffing van de slavenhandel en slavernij een economisch en een politieke basis heeft en niet zozeer te danken is aan de vrijgevigheid van de slavenmeesters. De slavenopstanden tijdens de overtocht en in de aankomstlanden zijn gekend. Een belangrijke bron is de Lloyd's List die een onverwacht licht werpt op de verwerping van de slavenhandel door de Afrikaanse gemeenschappen. Dit verzekeringsbedrijf beschrijft sinds haar stichting in 1698 de rampen van de schepen die door haar werden verzekerd. In meer dan 17% is de scheepsramp te wijten aan een slavenopstand. Maar ook in Afrika zelf is er verzet tegen de slavenhandel en de slavernij en tegen de koningen die hun onderdanen verkopen en zich persoonlijk verrijken. Hoe grootschaliger de slavenhandel wordt hoe meer diversere vormen van verzet gebruikt worden. De opstandelingen beroepen zich op de religie zowel, islam als christendom, om de mistoestanden aan te klagen. De weerstand tegen de gedwongen deportatie en de slavenhandel heeft attitudes gecreëerd die heden ten dage nog van kracht zijn. Heden ten dage ziet men dat in vele streken van Afrika een beroep op de godsdienst wordt gedaan om de bevrijdingsstrijd te verrechtvaardigen.

De import van rietsuiker uit de Nieuwe Wereld wordt minder interessant naarmate in Europa suiker uit bieten wordt geproduceerd. De vraag naar rietsui-

ker daalt en de colons in de overzeese kolonies hebben minder arbeidskrachten nodig. De slavenhandel vermindert. In Afrika kan men daarentegen de zwarten goed gebruiken om de grondstoffen te ontginnen.

Racisme is een aanslag op de menselijke diversiteit

De slavenhandel tussen Europa - Afrika en Amerika en de slavenarbeid is de eerste misdaad tegen de mensheid, vóór de moord op de Armeniërs, de Joden, de Cambodjanen en de Ruandezers. Zij is een misdaad tegen de mensheid omdat zij op dat ogenblik in de geschiedenis de zwarte mens op basis van huidskleur uitschakelt uit de categorie mensheid en dat met een brutaliteit en geweld die zijn weerga in de geschiedenis niet vindt. Het is een misdaad tegen de mensheid omdat de discriminatie grootschalig geïnstitutionaliseerd is en juridisch vastgelegd.

De discriminatie op basis van huidskleur is een misdaad ... tegen ... het statuut van de mensheid, tegen de essentie van de mensheid. Het is een aanslag op de menselijke diversiteit of tegen een aspect van het mens zijn zonder het welk het woord 'Mensheid' geen zin zou hebben. (1)

Alleen in het licht van 'Misdad tegen de Mensheid' is het mogelijk de werkelijke tragedie van de slavernij in te schatten en zal de herinnering zinvol zijn.

... de beschaving moet zich bewust worden dat zij zelf de hoeder is van de mensheid ... deze mensheid loopt gevaar, zij is broos, zij kan zelfs sterven. Zij is overgeleverd aan de genade van mensen en wel in het bijzonder van diegenen die zichzelf beschouwen als haar afgezanten of als de uitvoerders van haar grootse plannen. Deze bewustwording is het juridische spoor voor het begrip misdrijf tegen de menselijkheid. (2)

M-J Vantrio

(1) geciteerd in Hannah Arendt, Eichmann à Jérusalem. Rapport sur la banalité du mal, 1997 (eigen vertaling)

(2) Alain Finkielkraut, Zinloze herinnering. Over de misdrijven tegen de menselijkheid, 1993.

Mensenhandel in de 20ste eeuw ondanks 150 jaar afschaffing van de slavernij

Werk, oorlog, prostitutie is volgens de schrijver Martin Monnestier de triptiek die de basis is van de uitbuiting van 300 miljoen kinderen in de wereld

De uitbuiting van kinderen is een karakteristiek van deze tijd. Slavenarbeid, seksslaven, kindsoldaat, ingelijfd in criminele organisaties, gemuteleerd worden om zo beter te kunnen bedelen, slachtoffers van standrechtelijke executies, slachtoffers van adoptiehandel, van orgaanhandel, niets wordt hen gespaard. Hierbij zijn een groot aantal landen betrokken. De internationale instellingen spreken van een catastrofe op wereldniveau.

Het woord slaaf is hier in de juiste betekenis gebruikt. De kinderen moeten zich onderwerpen aan onmenselijke arbeid, ze zijn het voorwerp van internationale handel op hetzelfde niveau als koopwaar. De eigenaar van een kindslaaf kan het kind voor zichzelf doen werken of het verhuren aan een ander persoon. De helft van de kindslaven worden door de ouders verkocht of afgestaan in uiterste armoede. Andere worden gekidnapt en ontvoerd en worden verplicht te werken in meer dan honderd clandestiene ateliers waar hun lichamen worden uitgeput en hun geest wordt gedood.

40 % van de kinderen van heel de wereld beëindigen vandaag niet de primaire schoolcyclus en belanden op straat of in clandestiene arbeid.

En dan te bedenken dat in landen zoals China en Indië vooral de meisjes nog meer onderworpen zijn aan slavenarbeid.

Uit L'Humanité,
24/4/1998

Kindsoldaten in Oeganda

De Oegandese kindsoldaten worden gekidnapt om dan op een bijzondere gewelddadige manier in militaire kampen te worden opgeleid en gebrainwashed. Als ze trachten te vluchten worden ze op een gruwelijke manier afgemaakt. De geschaakte meisjes worden als seksslavinnen verkocht en aan het front worden de kindsoldaten ingezet als menselijk schild.

De Morgen, 6/6/1998

Dienstmeisjes worden uitgebuit.

Indiase meisjes komen uit Indië over om hier in Antwerpen voor de Indiase diamantfamilies te werken. Het gaat hier om een 400 tot 600 families. Zij verdienen zo'n 5000 fr. per maand, onregelmatig betaald, 7 dagen op 7, beschikbaar op alle uren van de dag. In India is het heel gewoon dat de rijken veel huishoudpersoneel hebben. Slechte betaling, onvrijheid, permanent werk en andere vormen van misbruik zijn schering en inslag.

De Morgen, 6/6/1998

Handel in kinderen in West-Afrika

... In West-Afrika neemt de handel in kinderen steeds toe. Zij is wijdverspreid. Benin, Togo, Nigeria, Niger, Burkina-Faso en Gabon maken zich hieraan schuldig. West-Afrikaanse kinderen uit Bangui in de Centraal-Afrikaanse republiek worden voor de slavenhandel weggehaald.

Meisjes uit het Zuid-Oosten van Togo worden gebruikt als huishoudpersoneel bij rijke families die rond Lagos in Nigeria en Libreville in Gabon wonen. Honderden meisjes worden aldus over de grens uit Togo gebracht. Duizenden Togolese meisjes werken in het buitenland en honderden West-Afrikaanse kinderen werken in Gabon.

De reizen zijn gevaarlijk. Kinderen sterven tijdens het transport in zeeonwaardige schepen. De Togolese kinderen worden tewerkgesteld in andere landen als helpers op de markt of als huishoudpersoneel. De werkomstandigheden zijn zeer hard. The Guardian, 19 juli 1997 (eigen vertaling).

De bronnen om dit dossier te kunnen samenstellen komen uit:
Standaard der Letteren. De overtocht der wanhopigen, Peter Vandarmeersch 2/1/1998
Encarta 99 Encyclopedie Winkler Prins Editie
L'esclavage, crime contre l'humanité, Jean Chatain, L'humanité 30/4/1998
Abolir le silence, Le Nouvel Afrique Asie, 5/1998
L'abolition de l'esclavage, 150 ans plus tard, L'humanité 24/4/1998
La dimension africaine de la traite noire, Erika M'bankoto, Le Monde Diplomatique, 4/1998
Online Five, Ann Usher NOISEB, jun 12 1997, <http://www.captive.org/online5.htm>
De adrierting van een continent, Eduardo Galeano Amsterdam 1976
The economics of the African Slave Trade, Anika Francis
Slave Trade Statistics, uit The Slave Trade in the Caribbean and Latin America, Jose Luciano Franco

Toerisme, Prostitutie AIDS

Voor Mechtild Maurer, de auteur van deze studie, berust het fenomeen van het sekstoerisme op de enorme sociale en economische scheiding die er bestaat tussen de westerse wereld en de landen van de derde wereld. De armoede drijft de vrouwen naar de prostitutie. Zij steekt een beschuldigende vinger uit naar het IMF en de Wereldbank die door hun herstructureringsprogramma's de arme landen verplichten het toerisme te ontwikkelen. Toerisme is een belangrijke bron van deviezen.

Sinds het begin van de jaren '80 is de toename van AIDS spectaculair. De vrouwen zijn het meest blootgesteld gezien de armoede, gebrek aan informatie en hun zwakke algemene gezondheidstoestand. De voorbehoedsmiddelen zijn duur en in sommige landen (Zambia en Mexico) verzet de kerk zich tegen de campagne "sater sex".

Volgens de auteur bestaat de prostitutie in de derde wereld reeds vóór het kolonialisme. In de meeste landen is prostitutie bij wet verboden en is de omvang dus moeilijk in te schatten. Bijvoorbeeld in Thailand zouden er 2 miljoen prostituees zijn waarvan 800 000 jonger dan 16 jaar. Deze cijfers houden geen rekening met de poiers en cliënten en dezen die van de prostitutie leven.

Mechtild Maurer *Tourisme, Prostitution, Sida* 1992

Open brief

Van 05 tot 11 mei j.l. verbleef een delegatie uit Vlaanderen, samen met een afvaardiging uit Frankrijk (40 personen) en uit de USA (82 personen), te Bagdad (Irak). Het doel van deze samenkomst was na te gaan welke gevolgen het opgelegde embargo van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties met zich meebrengt voor de Iraakse bevolking op sociaal, economisch en cultureel vlak.

Tot slot van de samenkomst werd de "OPROEP VAN BAGDAD" met algemene goedkeuring van stemmen goedgekeurd. De Belgische delegatie begroet met instemming de actie ondernomen door twee parlementsleden van de PSC, nl. de heren Jacques Lefèvre en Jean-Jacques Viseur. Zij hebben in de kamer een voorstel van resolutie ingediend, die de Belgische regering vraagt diplomatieke acties te ondernemen samen met de Europese Gemeenschap om het embargo dat Irak trefte op te heffen. Dit voorstel volgt op het bezoek van de Vice-Premier van Irak, de heer Tariq Aziz aan Rome, Parijs en Brussel in de 2de helft van mei j.l. We verwijzen hierbij naar de verklaring van de paus waaruit blijkt dat deze zich resoluut tegen het embargo uitsprekt.

De Belgische delegatie wenst in herinnering te brengen dat UNICEF officiële cijfers heeft gepubliceerd waaruit blijkt dat maandelijks 8000 tot 7000 kinderen in Irak sterven ten gevolge van ondervoeding en een absoluut gebrek aan geneesmiddelen.

Er is de verklaring van de heer Alain Lejeune, vice-voorzitter van het Rode Kruis van België (Frankstalig landsdeel): "(...) De kindersterfte is 5 keer groter dan in 1989. (...) In mijn armen hield ik kinderen van 6 maand oud die 2,5 kg wogen".

Zoals de vice-premier Tariq Aziz in een interview van 23 mei j.l. aan "De Morgen" en "Le Soir" verklaarde: "Het sanctiebeleid is een pure genocide".

De Belgische delegatie vraagt dat de actie van de twee PSC-Volksvertegenwoordigers zou worden gesteund, en dat de publieke opinie, tot welke godsdienstige, filosofische of politieke strekking ze ook behoort, de stem zou verheffen om de geplande volkerenmoord aan te klagen en te verhinderen.

Bondschappen kunnen desgewenst gestuurd worden aan:

BELGISCHE DELEGATIE IRAK,
p/a: Carastraat 16,
8000 Brugge
Tel. + fax: (050) 34 14 21

Oproep van Bagdad

"Op 10 mei 1988 zijn Amerikaanse, Franse en Belgische delegaties samengesteld uit persoonlijkheden, verantwoordelijken van verenigingen en syndicale organisaties, te Bagdad (Irak) bijeengekomen, in aanwezigheid van Ramsey Clark oud-staatssecretaris van justitie van de Verenigde Staten van Amerika.

Na de blijvende lijdensweg van het Iraakse volk te hebben vastgesteld, alsook de tragische gevolgen van het embargo ten opzichte van de gezondheidszorg en op sociaal, economisch en cultureel vlak, richten zij een oproep tot de wereldopinie, om een einde te stellen aan de sancties die vooral kinderen uit minder-begoede milieus treffen en naar de dood leiden. Het embargo is een onrechtvaardigheid, een daad van geweld, een oorlogsdaad die indruist tegen een duurzame vrede in het Midden-Oosten en de stabiliteit op wereldvlak bedreigt.

De delegaties besluiten permanente contacten tot stand te brengen en hun inspanningen op te voeren ten opzichte van de veiligheidsraad van de Verenigde Naties en hun respectievelijke regeringen. Ze besluiten tevens een Internationaal Tribunaal samen te roepen om over het embargo een vonnis te vellen, wa de volkeren vande wereld in de mogelijkheid zou stellen hun stem te laten horen".

Namens de Belgische delegatie:
BEVERNAGE Rik (Directeur Kunstencentrum),
BRAET Mark (Auteur-Vertaler),
GHYSSAERT Nèle (Vertaalster),
MEYVAERT Willy (Syndicalist) en
VERNIEUWE Jan (Persfotograaf).

Chili

Zal het vertrek van Pinochet als legerleider er toe bijdragen om een reeks donkere bladzijden van de geweddigde staatsgroep van 11 september 1973 te kennen?

Reeds in 1996 werden menselijke resten gevonden in het militair kamp Fort Arauco. In december 1997 vond men de restanten van 58 lijkens in Pampa Blanca, nabij een gevangenis-kamp dat kort na de putsch van 1973 werd opgericht. Vandaag vindt men een massagraf in Pisagua waarin de lijkens liggen van zo'n 150 gevangenen die door het leger werden vermoord.

Buieren gelogen dat het om politieke verantwoordelijken gaat uit de regio van Santiago. De gevangenen moesten zelf hun graf graven, waarna een legerkapitein als priester verklaarde hen een vals "laatste sacrament" toedienende.

Nadien werden ze neer geschoten en hun lijkens werden opgestapeld in verschillende lagen die van mekaar gescheiden werd met kalk.

Palestijnen worden gemarteld

Een joodse mensenrechtenorganisatie wijst er op dat de binnenlandse Israëlische inlichtingendiensten (Shin Bet), 85 % van de aangehouden Palestijnen martelt.

Zodoende overtreedt Israël de conventie van de Verenigde Naties over martelen van gevangenen. De organisatie wijst er op dat Shin Bet tussen de 1.000 tot 1.500 gevangenen per jaar ondervraagt waarbij deze in 85 % van de gevallen gemarteld worden.

In de Israëlische gevangenis zitten 3.000 Palestijnen opgesloten. De meesten om politieke redenen en andere voor geweldadige acties. (ads)

Op maat gesneden

Nu noemt Washington Suharto bij zijn ware naam: dictator. Jarenlang paste hij echter, zoals zijn soortgenoten Marcos en Mobuto, in de anti-communistische strategie van de Verenigde Staten. Dat hij 32 jaar geleden een half miljoen mensen, beschuldigd van communistische sympathieën liet afslachten en anderhalf miljoen in concentratiekampen liet opsluiten, scheen de "verdedigers van mensenrechten" niet te storen. Evenmin trouwens toen de 200.000 burgers in Oost-Timor werden afgemaakt. Suharto is het nu afgestapt. Zijn acolieten, met Habibti aan het hoofd, zijn gebleven en met hen de ondemocratische structuren die door Suharto en het leger werden opgezet. De nieuwe machthebbers scherpen met nieuwe verkiezingen maar het ondemocratisch kiessysteem maakt iedere verandering onmogelijk.

Het is daarom nodig hier even de aandacht op te vestigen.

– De president en de vice-president worden door het parlement om de vijf jaar verkozen maar het is de president die zijn opvolger aanwijst.

– Dit parlement, het "Volkscongres" is samengesteld uit 1.000 leden. Hiervan worden er 500 door de kiezers verkozen maar de 500 andere worden door de president en zijn

acolieten aangeduid waarvan 75 door de strijdkrachten.

– Vijf verschillende wetten voorzien dat er slechts drie partijen mogen zijn.

– De sterkste is de Golkar, in 1964 door het leger opgericht. De parlamentsvoorzitter is de leider van deze partij. De dochter van dictator Suharto was ondervoorzitter.

– Daarnaast worden twee andere partijen geduld. De Verenigde Ontwikkelingspartij (PPP) (islamitisch) en de Democratische Partij (PDI). Deze laatste partij die oorspronkelijk bedocid was voor de nationalistenvond rond wijlen Soukarno en de christelijke minderheden werd in 1966 door een *putsch* praktisch door de militairen overgenomen.

De gewezen voorzitter Megawati Sukarnoputri, de dochter van wijlen Soukarno, werd toen afgezet. Sindsdien kreeg ze verbod nog aan verkiezingen deel te nemen.

Bij de verkiezingen in 1997 behaalde Golkar 325 zetels, de PPP 81 en de PDI 11.

Is het dan niet normaal dat de bevolking onder deze voorwaarden het voorstel afwijst om nieuwe verkiezingen te houden? (ads)

(zie op biz. 38 verdere informatie over Indonesië)

Duitsland - Deelstaat - 27/5/98

De verkiezingen in Saksen-Anhalt, de voorlaatste voor de nationale kiesslag eind oktober, hebben zeker voor een ware omwenteling gezorgd.

In deze gewezen Oost Duitse deelstaat, regeerde de SPD en met de Groenen in een minderheidsregering maar met de steun van de PDS (ex communisten).

Saksen Anhalt telt 2,8 miljoen inwoners met als belangrijkste stad Magdenburg.

Van de 2,1 miljoen kiezers kwamen er 70,5 % opdagen tegenover 54,8 % vier jaar geleden.

De Groenen behaalden met 3,3 % (5,1 % in 94) de kiesdrempel niet en komen dus ook niet meer in aanmerking voor de regering.

De liberale FDP kreeg 4,2 % (3,6 % in 94) maar bereikt dus ook de kiesdrempel van 5 % niet.

De CDU van Helmut Kohl behield van 34,4 % in 1994 nog nauwelijks 22 % over.

De PDS behaalde 19,6 % en haar posities van 94.

De SPD voor wie, tijdens de opiniepeilingen een score werd voorspeld van 44 %, moest zich tevreden stellen met 35,9 % of 2 % meer dan in 94.

De grote verrassing was de uitslag van de extreem-rechtse Deutsche Volksunion (DVU) die met 12,9 % een spectaculair resultaat boekte.

De leider van de SPD, Höpner, die met het verdwijnen van de groenen uit het parlement, zelfs geen minderheidsregering kon vormen, wees naar de verantwoordelijkheid van de CDU-regering van kanselier Kohl voor de vooruitgang van extreem-rechts. Na getracht te hebben dan toch een grote coalitie te vormen heeft Höpner ondanks het verzet van Schröder, een minderheidsregering gevormd die de steun geniet van de P.D.S.

Nederland - Parlement - 6/5/98

Van de drie coalitiepartijen die de regering vormden, PvdA, FvV en D66, was het deze laatste, de kleinste D66 die bij de recente verkiezingen de gebroken potten moest betalen. De PvdA behaalde 45 zetels (+8), de rechtse liberale partij VVD 36 zetels (+8), en D66 kreeg 14 zetels (-10).

Bij de oppositiepartijen bekwamen de christen-democratische CDA 28 zetels (-6), en de linker partijen o.m. Groen Links 11 zetels (+6) en de socialistische partij (SI'P), 5 zetels (+2).

De oudererpartij, AOV die de vorige maal 7 zetels behaalde viel uit de boot.

DI was eveneens het geval voor de extreem rechtse centrum partij die haar drie zetels verloor. De andere, kleine religieuze partijen, behielden samen 8 zetels.

Ondanks er in Nederland geen stemplicht bestaat kwamen 73 % van de kiezers opdagen.

Paraguay - President - 10/5/98

Met meer dan 53 % van de uitgebrachte stemmen won Raul Cubas, de kandidaat van de aan de macht zijnde colorado partij de presidentsverkiezingen.

Hij vervangt dus Carlos Wasmorzy die tot heden aan de macht was. Deze overwinning bevestigt de hegemonie van colorado sinds een halve eeuw. Bij de voorverkiezingen op 7/9/97 werd eigenlijk de generaal Oviedo als kandidaat verkozen. Deze werd echter voor het ploegen van een staatsgreep, tot 10 jaar gevangenisstraf veroordeeld en was dus onverkiesbaar.

Hij werd vervangen door Raul Cubas die in zijn kiescampagne de nadruk legde op de invrijheidsstelling van Oviedo.

Oviedo is een populistische figuur die veel invloed heeft in de arme wijken en bij de kleine boeren voor wie hij de gelijke landbouwvormingen voorstelt.

Met meer dan 55 % van de bevolking zonder vast werk, 60 % zonder drinkbaar water en zowat 300.000 boeren zonder land is het weinig geïndustrialiseerde Paraguay een van de armste landen van Zuid-Amerika.

De V.S. ziet met lede ogen een regering aan de macht komen, waar de sterke man achter de schermen, een gewezen putschistische generaal is, die grondige maatschappelijke veranderingen voorstelt. Deze wordt dan ook beschuldigd, hoe kan het anders, betrokken te zijn bij de drugsmokke.

Dominicaanse republiek - Parlement - 17/5/98

De sociaal-democratische oppositiepartij (FRD) van Fransco Pena Gomez die op 10 mei overleed, behaalde de absolute meerderheid in de nationale en lokale verkiezingen. In de hoofdstad San Domingo bekwam de zanger Johnny Ventura 60 % van de stemmen.

De reformistische sociaal-christelijke partij (PLD)-conservatief van de ex-president Joaquín Balaguer moest de duimen leggen en belakent meteen het einde van de carrière van deze oude discipel, de dictator Rapaël Leonidas Trujillo wiens partij een halve eeuw aan de macht was.

Slechts 40 % van de kiezers kwam opdagen. De PRD voerde zijn campagne tegen de corruptie en de politiek van de PLD waarbij in hoofdzaak de belangen van de rijken werden gediend. Er velen lieten doden en talrijke gekwetsten tijdens de kiescampagne. De verkiezingen werden door 10.000 waarnemers gecontroleerd.

Rusland - Deelstaat - 18/5/98

In de Siberische regio Krasnoïsk werd de Russische generaal Alexander Lebed met 56 % van de stemmen als gouverneur gekozen. Zijn directe tegenstander, de uitredende gouverneur Valera Zoubov, behaalde 40 % van de stemmen.

Lebed kon in zijn kiescampagne rekenen op de steun van de financier Boris Berezovskij, die om zijn invloedrijke I.M.-ketens ter beschikking stelde en van een dubieuze figuur die in de regio de koning van de aluminiumindustrie wordt genoemd.

De gewezen parachutisten generaal komt langs deze weg in de invloedrijke Russische senaat die uit vertegenwoordigers van de regio's is samengesteld.

Lebed beschouwt deze post als gouverneur als een springplank naar de Russische presidentsverkiezingen die in het jaar 2000 moeten plaats hebben.

Filipijnen - President - 11/5/98

Voor de presidentsverkiezingen is maar een ronde verkiezing zodat de kandidaat met de meeste stemmen automatisch verkozen is. Uit de officiële uitslagen die op 29 mei bekend gemaakt werden blijkt dat Joseph "Erap" Estrada, de uitredende vice-president, het gehaald heeft met 10,7 miljoen stemmen, d.i. 39,8 %, tegenover Jose de Venza met 4,3 miljoen stemmen (15,8 %) die de steun genoot van de uitredende president: Fidel Ramos.

Voor het vice-presidentschap verloor Estrada's kandidaat Fogaico Angara het van Gloria Macapagal-Arroyo een econoomste van vorming, en dochter van de vroegere Filipijnse president Diosdado Macapagal.

Estrada is een gewezen "held" van het witte doek die steeds aan de kant van de goeden stond. Bovendien is Estrada, door zijn populistische taal, zeer populair in de volkswijken.

Noord-Ierland - Referendum - 22/5/98

Aan het referendum over het "goede vrijdagakkoord" namen 81,1 % van de kiezers deel.

Op de vraag: "Steunt u het akkoord bereikt op de meerpartijenonderhandelingen" over Noord-Ierland? stemden 71,12 % voor en 28,88 % nee.

Op 25 juni zullen, volgens het proportioneel principe 108 afgevaardigden verkozen worden voor de Noord-Ierse assemblee. Deze zal een regering verkozen van 10 leden, op basis van de uitslagen waarvoor de partijen proportioneel zullen vertegenwoordigd zijn.

(Lees ook b.z. 12-15)

Ierland - Referendum - 22/5/98

Volgens het "goede vrijdag akkoord" voor Noord-Ierland moest gelijktijdig eveneens een referendum gehouden worden voor de wijziging van de grondwet.

Zo was de vraag: "Steunt u het voorstel tot grondwetswijziging zoals besloten in ondervermeldde wet" (wet no 19de amendement op de grondwet, 1948)

94,56 % antwoordden ja en 5,44 % nee.

Hongarije - Parlement - 24/5/98

De regeringspartijen, de Hongaarse socialistische partij (MSZP) en de Alliantie van Vrije Democraten (SZDSZ) (liberalen) leden de nederlaag bij de parlementsverkiezingen. Fidesz - de Hongaarse Burgerpartij, behaalde met 38,6 % - 148 zetels (20 in '94).

De Hongaarse socialistische partij bewaart, als gevolg van het complex kiesstelsel, met 34,4 % - 234 zetels (204 in '94).

De onafhankelijke kleine Boerenpartij - 48 zetels (26 in '94).

De Alliantie van Vrije Democraten - 24 zetels (69 in '94).

De Democraten - 17 zetels (36 in '94).

De Partij voor Rechtvaardigheid en Leven (extreem-rechts) - 14 zetels (behaalde in '94 niet de kiesdrempel van 5 %).

Onafhankelijk 1 zetel.

Het parlement bestaat uit 134 verkozenen.

Het ziet er naar uit dat Victor Orbán, de jongste leider van de burgerpartij, die een populistische politiek predikte, een beroep zal moeten doen op de boerenpartij (die nauwe banden heeft met extreem-rechts) om een regeringsmeerderheid te vinden.

Denemarken - Referendum - 28/5/98

Tijdens het referendum over het verdrag van Amsterdam stemde 55,1 % ja.

De opkomst lag met 75,2 % van de stemgerechtigden aan de lage kant.

Senegal - Parlement - 24/5/98

Met slechts 50,12 % van de stemmen behaalde de socialistische partij van de president Diouf 93 van de 140 zetels in het parlement. De democratische partij van Senegal (P.D.S.) van Abdoulaye Wade, die de sterkste partij is in de hoofdstad Dakar, bekwam 23 zetels.

De democratische hernieuwing van de gewezen socialistische minister Diolo Ka 11 zetels.

Twee andere oppositiepartijen respectievelijk 4 en 3 zetels door een verkozen in het parlement vertegenwoordigd zijn.

Er namen 18 partijen aan de verkiezingen deel.

Informatie en commentaar: André De Smet

Australië - Deelstaat - 14/6/98

In de deelstaat Queensland, een regio in het Noord-Oosten van Australië, verwerfte de extreem-rechtse nationalistische en populistische partij van Pauline Hanson, die in 1997 werd opgericht, meteen bijna 25 % van de stemmen. Deze partij wil de hulp aan de inheemse bevolking, de Aboriginals stop zetten, de immigratie van Aziaten e.a. bevolkingsgroepen beperken en eist de invoering van een nationale dienst inbegrepen de militaire training, voor alle jongeren. De liberale partij van de Australische premier, de conservatief John Howard verloor zes van zijn vijftien zetels. De Travallistische partij (Labour), in de oppositie op federaal vlak, behaalde 43 van de 89 zetels. De toeristische sector die in grote mate van Aziatische toeristen afhangt en de Aboriginals vieren dat de uitslag van extreem-rechts van hen negatieve gevolgen zal hebben.

25 jaar geleden Vrede

Amerika: Geld en Patriotisme

Materialistisch ingestelde machten zien in het monddom een veestapel. Tegenover de internationale der werkende staat een veel machtigere kapitalistische internationale. Deze voelt zich niet geroepen om mens en wereld te DIENEN, maar om er aan te VERDIENEN, ook in oorlogstijd! Zij kennen geen grenzen.

Dat blijkt nu in boekje wordt opengedaan over de ITT (waar Spaak zijn diensten aan ging verlenen en een Simonet ook betongen bij had) die in 93 landen 400.000 tewerkgesteld heeft en in 1972 400 miljard omzette! De Engelse journalist Anthony Sampson onthulde in de Am. New York Times dat deze Mij. van 1933 tot 1945 de nazi's ondersteunde maar deed nam aan de bewapening ervan! Het geld heeft geen reuk en patriotisme is goed voor de snuffel! De ITT verdiende aan de Focke-Wulf vliegtuigen die schepen van de geallieerden bombardeerden!!

De firm met de nazi's begon op 3 augustus 1933, zes maanden na Hitlers machtsvername! In zijn villa bij Berchtesgaden ontving Hitler toen twee Amerikaanse industriëlen, Osthannes Behn, oprichter en eigenaar van ITT, en Bankier Henry Mann, de Amerikaanse manager van ITT in Duitsland. Dia vond Behn een goede raadsman voor zijn uitbreidingsplannen in de persoon van Wilhelm Kemploe, Commissaris voor Economische Zaken der Rijkskanselierij (in Nurenberg in '49 tot 10 jaar veroordeld wegens oorlogsmisdaden!). De ITT bewees Göring een bijzondere dienst: in '38 verwierf Lorenz 28 aandelen van de Focke-Wulf werken, waarvan het grootste deel der winst

aan de Amerikaanse ITT had kunnen overgemaakt worden! De enige macht die gediend werd was: de internationale ITT! Ze verdiende tijdens de oorlog aan slachtoffers die Hitler maakte! Waarschijnlijk, zegt Sampson, wist Roosevelt over de relatie van ITT met de Duitsers! De verstandhouding was zo goed dat Behn in '41 uit het met Duitsland verbonden floerment met de hulp van Nazifunctionarissen 13,5 miljoen dollar "inruen" kon als schadeloosstelling voor onteigende ondernemingen!

Toen de krijgsgod de nazi's minder toelichte, veranderde ITT in een patriotisch organisme. ITT directeurs marcheerden mee in U.S. generaaluniform! In '45 gingen ze Thüringen (door de Russen bezet gebied) bezetten en voerden de Focke-Wulf werken naar het machinepark in het westen! Toen nam de ITT de Duitse bezittingen in eigen regie. Ze bouwden een nieuw imperium op van 40 firma's met 60.000 tewerkgestelden en een omzet van 4 miljoen rijk.

Hadden de Duitsers gewonnen, dan stond ITT zuiver, nu de Am's wonnen, stonden ze ook zuiver! Zo zuiver zelfs dat de ITT, als Amerikaanse firma, in '67 van de Amerikaanse regering 27 miljoen dollar toemaakte als vergoeding voor door bommen verwoeste Duitse ITT fabrieken!

Geen wonder dat de ITT sommen ter beschikking stelde om Nixon te laten herverkiezen (zoals het Watergate schandaal uitbracht). Het was haar 400.000 dollar waard om ontstagen te worden van rechtsvervolgingen wegens drie aanklachten van trustvorming! In de lente van '73 werd nu publiek dat de ITT de Amerikaanse rege-

ring 1 miljoen dollar had aangeboden om met de hulp van de CIA (voor alle vuile werkjes "pro patria der kapitalisten bereide Geheim Dienst) om de herverkiezing van Alencio te beletten en de onteigening van haar bezittingen te verhinderen! "De ITT schijnt meer een regering dan een firma te zijn", besloot de New York Times!

Nou, dat is toch overal zo, of bewijst het geharrewar rond IBMco dat weer niet!

Geert GRUB
juni 1973

DOODDOENER

"De OESO steil vast in een zopas gepubliceerd rapport over de voordelen van de vrijmaking van de handel en de investeringen dat landen die zich hebben opengesteld tienmaal zo sterke groei kenden als diegene die dat niet hebben gedaan.

Alleen al de Uruguay ronde leidde in de wereld tot een verlaging van de belastingen met meer dan 7.500 miljard frank".

Jan Bohets in "Het fundament van de welvaartexplosie"

(De Standaard, 15/5/98).

Thailand, Zuid-Korea, Indonesië e.a. landen schijnen bij deze beoordeling vergeten te zijn, zoals tevens de miljoenen werklozen e.a. die een inkommen hebben dat onder het levensminimum ligt en zeker niet geprofileerd hebben van 7.500 miljard belastingvermindering.

Mislukte moordaanslag op mensenrechtenactivist Akin Birdal

Op 12 mei wordt de bekende mensenrechtenactivist Akin Birdal in zijn kantoor te Ankara neergeschoten. De aanslag blijkt het werk van extreem-rechts met banden in kringen van politie, leger en politiek. Opeenvolgende Turkse regeringen beloven iets te doen aan de mensenrechtenkwesitie, maar er gebeurt niets. Wat houdt hen tegen?

Akin Birdal geniet bekendheid in binnen- en buitenland als voorzitter van de prestigieuze Turkse mensenrechtenorganisatie IHD, die sedert haar bestaan al 15 doden te betreuen heeft. Op 12 mei schieten twee mannen hem met zes kogels neer in zijn kantoor te Ankara. Als bij wonder overleeft Birdal de aanslag.

Kort daarna verspreidt de Turkse premier Yılmaz een communiqué met de boodschap dat de aanslag het gevolg is van een interne afrekening binnen de PKK. Volgens Eren Keskin, advocate en vice-voorzitter van IHD en zelf al het slachtoffer van een aanslag, wilde Yılmaz met zijn statement de werkelijke daders afschermen. In een interview met het Turkse dagblad Milliyet van 17 mei, zegt ze dat ze de dag van de aanslag tegen Birdal driemaal een telefoontje heeft ontvangen met het bericht: "onze innige deelneming voor Akin Birdal die dood is". Volgens haar kunnen die telefoontjes enkel afkomstig zijn van de politie omdat ze haar persoonlijk nummer enkel aan een beperkte vriendenkring heeft doorgegeven.

Eren Keskin zegt verder dat de publieke opinie warm werd gemaakt voor zijn dood. Enkele weken voor de aanslag werd Semdin Sakik, een belangrijke in discrediet gevallen PKK-commandant, door Turkse elitetroepen ontvoerd uit Iraaks-Koerdistan. Kort na zijn gevangenneming 'lekken bekentenissen' van Sakik naar de Turks-conservatieve krant Sabah. De krant tekent uit de mond van Sakik op, dat verschillende bekende critici banden hebben met de PKK. Tussen de genoemden prijkt onder meer de naam Akin Birdal. Als gevolg van deze 'bekentenissen' (we kennen o.m. de folterpraktijken in de gevangenen en de betrouwbaarheid van de politiebronnen) worden sindsdien tal van journalisten, politici en intellectuelen geïntimideerd en bedreigd.

De daders

Ondertussen zijn zes mannen opgepakt, onder wie de twee daders die intussen hebben bekend. De verdachten komen uit militante kringen van MHP, de fascistische partij van wijfen Asarplan Türkes, die reeds talrijke

moorden op het geweten heeft. Tijdens de zogenaamde Susurlukaffaire was gebleken dat extreem-rechts goede contacten onderhoudt met hoge politieke, militaire en politiekringen. Zij zijn vooral actief in paramilitaire groeperingen en de contra-guerrilla in

Campagne voor vier vermisten

Neslihan Uslu, Metin Andac, Mehmet Ali Mandal en Hasan Aydogan werden op 31 maart 1998 door de politie gearresteerd. Sindsdien beweren de verantwoordelijke autoriteiten niets af te weten van hun arrestatie, hoewel er tal van getuigenissen zijn. Ze werden beschuldigd van lidmaatschap van de verboden organisatie DHKP-C (Revolutionair Links). Neslihan Uslu is hoofdredactrice van het (legale) blad Devrimci Genclik. Metin Andac is een boer uit de regio Bergama (bij Izmir), die zich verzette tegen de praktijken van het bedrijf Eurogold. Hij toonde aan dat bij de goudwinning cyanide in het water en bodem zijn vrijgekomen. Ondanks doodsbereidingen bekam hij een verbod op het gebruik van cyanide.

Amnesty International en l'Organisation Mondiale contre la Torture voeren campagne voor de verdwenen personen. U kan helpen door een fax te richten met een vraag tot opheldering van hun zaak aan:

- *President Süleyman Demirel (fax 090-312-427.13.30)*
- *Minister-President Mesut Yılmaz (090-312-417.04.76)*
- *Minister van Binnenlandse Zaken Murat Basaglioglu (090-312-419.16.64)*
- *Minister van Buitenlandse Zaken Ismail Cem (090-312-419.15.47)*
- *Minister van Justitie Olatan Sungurlu (090-312-417.39.17)*

Turks-Koerdistan. Eén van de daders, de zeventienjarige Deretarla, vertelde zijn ondervragers dat hij voor de aanslag werd getraind in een geheim kamp noordelijk van Istanbul. Zijn directe instructeur was een zekere Cengiz Ersever, een officier bij de Jandarma (Turkse rijkswacht).

Ook Ersever heeft intussen bekentenissen afgelegd. Binnen extreem-rechtse paramilitaire kringen zouden namen van verschillende "vijanden van leger en politie" circuleren, die moeten worden geëlimineerd. Ersever is een voormalig lid van JITEM, de anti-terrorisme-eenheid van de Jandarma. Tijdens het onderzoek naar de Susurlukaffaire bleek reeds dat JITEM deelnam aan een geheime cel, onder leiding van toenmalig minister van binnenlandse zaken Mehmet Agar, die tot doel had opposanten te liquideren.

Ersever zegt instructies gekregen te hebben van Mahmut Yildirim, alias Yesil, een voormalig informant van de Turkse inlichtingsdiensten en van wie premier Yılmaz aanvankelijk beweerde dat hij reeds lang dood was. Volgens Kutlu Savas, die het Susurlukonderzoek leidt, kennen MIT (Turkse Inlichtingenorganisatie) en rijkswacht deze Yesil zeer goed. "Zij volgden hem, wonnen tal van inlichtingen in, maar bewogen geen vinger om hem op te pakken". Dit hoewel hij genoemd wordt in tal van moordzaken. "Waarom? De enige logische verklaring hiervoor is dat de activiteiten van Yesil niet tegengesteld zijn aan de algemene prioriteiten van de administratie", zo stelt Savas enigszins voorzichtig.

Vanop zijn ziekenbed zegt Akin Birdal dat hij zijn strijd voor de mensenrechten voortzet: "Turkije is een totalitaire staat die de rechten van de oppositie miskent".

Feit is dat intussen de extreem-rechts partij MHP geen haarbreed in de weg wordt gelegd, terwijl tal van linkse en Koerdische partijen zijn verboden. Feit is ook dat de hoofdverdachten van de Susurluk op 3 mei werden vrijgesproken, hoewel criminele activiteiten, inclusief drugshandel, overduidelijk werden aangetoond.

Ludo De Brabander

Global March against Child Labour trekt door België

15 mei 1998, 14.00 uur. Er heerst een opvallend feestelijke stemming op perron 1 van het Brusselse zuidstation. Met de Eurostar arriveert de internationale delegatie van de Global March against Child Labour uit Engeland. 21 stappers komen een druk vijfdaags programma afwerken.

Op het programma: een mars doorheen Brussel, van het Muntplein naar het Belgisch parlement, ze ontmoeten er Reginao Moreels, staatssecretaris voor ontwikkelingsamenwerking, en enkele parlementairen: een namiddag actie in Brussel twee dagen regionale deelmarsen (in Gent, Dendermonde, Antwerpen, Hasselt, Sint-Truiden, Kortrijk, Roeselare, Oostende, Charleroi, Lege); als afsluiter een ontmoeting met de European Trade Union Confederation en een commissiezitting in het Europees parlement met Arne Van Lancker, SP-europarlementslid als voorzitter.

Kailash Satyarthi (bezieler en coördinator van de mars) is voor de Europese gelegenheid naar hier gekomen

Het plezier van de ontmoeting bekoelt bij nadere kennismaking met de 21 internationale stappers. Hun individuele levensverhalen zijn de bittere getuigenis van schrijnende toestanden. De meisjes en jongens hebben voor de tijd van de wereldmars tegen kinderarbeid (of een deel ervan) hun weinig berijdenswaardige levensomstandigheden ingeruild voor de uitputtende mars. Ze zijn vergeerd van volwassen mensenrechtenactivisten die zelf ofwel als kind op de arbeidsvloer hebben gestaan of een leven van strijd tegen uitbuiting en uitsluiting op hun actief hebben

Mary Benjamin O'Neil is 14. Op 17 januari 1998 vertrekt ze met de Aziatische groep van Maria, de Filipijnen, haar vaderland. Ze stapte mee in de Filipijnen, Thailand, Nepal, India, Pakistan, Turkije, Engeland. Overal scandeert ze. Go, go! Global March! Children need education! Children need happiness! No more exploitation! No more prostitution! Child labour: down, down!

Mary is nice maar moedig. In het Belgisch parlement, bij de koning, voor Focus TV in Oostende, in Roeselare 's avonds, wat in het Provinciaal Educatief Centrum tijdens de West-Vlaamse afsluiter van de regionale mars en elders telkens op nieuw voor tekstgerichte persmensen vertelt ze - onbewogen met sprekende blik op oneindig - haar levensverhaal. Ze staat tier en begint te werken als sjouwer in de haven. Vader is ziek en moeder is werkloos. Ze leest

zakkem met scheikundige meststoffen. Mary weegt 45 kilo. De zakken meststof 60. Ze lacht even als ze het vertelt. Ze werkt van 's avonds zeven tot 's morgens zeven uur. De werknachter zijn koud maar ze krijgt geen warme jas. De scheikundige stoffen beschadigen haar huid. Beschermende kleedij of handschoenen zijn er niet voor haar. Ze verdient de legerwaarde van 1 US \$ per nacht. Ze vindt dat niet slecht. Daarvan betaalt ze haar dagelijks voedsel, medicatie voor vader en enkele uren school per week: niet voor ze 's avonds aan de slag gaat. Want Mary studeert! Als de mars begin juni in Genève wordt ontbonden moet ze weer aan het werk. -oe vermoeiende de wereldmars tegen kinderarbeid ook moge zijn ze stapte lever dan te werken. Ze weet dat de wereldmars tegen kinderarbeid haar levensomstandigheden waarschijnlijk niet zal veranderen - al hoopt ze van wel - maar ze neemt eraan deel om in de toekomst uitbuiting van kinderen zoals zij te doen ophouden. Mary is van mening dat alle mensen van de wereld moeten weten wat kinderen wordt aangedaan.

Zoals Mary hebben een tachtigtal marcheerders de boodschap tegen uitbuiting en voor onderwijs-voor-alen uitgedragen over de ganse wereld, in 137 landen tot nu. Hun individuele verhalen spreken boekdelen.

Het eindpunt van de wereldmars leger kinderarbeid: Genève. Daar ontmoeten leden van de Global March Michel Hensenne, directeur-generaal van het internationaal arbeidsbureau. Het is de bedoeling de internationale arbeidsorganisatie duidelijk te maken dat onmiddellijk en zonder compromissen werk moet worden gemaakt van de onvoorwaardelijke afschaffing van de meest schandelijke vormen van kinderarbeid en dat daarop algehele afschaffing van kinderarbeid - zoals bepaald in I.A.O. verdrag nr. 138 van 1973 - het uiteindelijke doel blijft.

Kailash Satyarthi stelt in onomwonden woorden de beleidsmensen voor hun verantwoordelijkheid: de wereldgemeenschap beschikt over voldoende wettelijke en materiële middelen om kinderarbeid uit de wereld te bannen, enkel de politieke wil caar toe ontbroekt. Indien de bestaande internatio-

nale afspraken worden nageleefd, is de afschaffing van kinderarbeid een kwestie van doen!

De wereldmars tegen kinderarbeid mobiliseert de publieke opinie over gans de wereld voor één van de grootste mensenrechtenschendingen van onze tijd: uitbuiting van kinderen. Zijn betoog ontroert: het zijn niet de kinderen die vragen om uitgebuit te worden, het zijn niet de kinderen die vragen aan de wereldbank en het internationaal monetair fonds om structurele aanpassingsprogramma's op te leggen aan hun regeringen: het zijn niet de kinderen die vragen dat hun ouders werkloos zouden zijn, het zijn niet de kinderen die vragen dat regeringen niets zouden ondernemen om eerlijke arbeidsomstandigheden te garanderen voor de volwassenen: het zijn niet de kinderen die op wereldvlak plechtige afspraken maken of ze niet uitvoeren, het zijn de volwassen mensen die de wereldzakken ocheren en verantwoordelijk zijn voor de uitbuiting van meer dan 250 miljoen kinderen.

De Global March against Child Labour est dat de volwassen gemeenschap het universeel geratificeerde verdrag inzake de rechten van het kind aarbijcigt en implementeert voor alle kinderen zonder onderscheid.

Al wie voelt dat Kailash zijn redenering naar de onaanvaardbare werkelijkheid verwijst, pikt een traan weg. Tranen hebben niet!

"Politicians, put the money where your mouth is?" Die uitspraak van Fred van Leeuwen (Education International, mede-organisator van de Global March) ter gelegenheid van de ontmoeting met de internationale stappers in het huis van de European Trade Union Confederation (20 mei 1998) te Brussel knopen wij met klem in de oren van alle betrokken beleidsmensen, bij ons en over de gehele wereld.

Reginald Moreels geeft toe dat heel wat inspanningen were dwijc vandoen zijn om kinderarbeid uit te bannen. In naam van de Belgische regering en gesteund door een parlementaire resolutie tegen kinderarbeid (unaniem aangenomen in gewone zitting op 14 mei 1993) belooft hij aan de internationale

stappers en aan alle aanwezigen ervoor te zorgen dat de Belgische overheid de financiële steun aan het International Program for the Elimination of Child Labour (IPEC) van de I.A.O. opdrijft. Hij voegt er met krom aan toe dat op geen enkel moment een uitgebuil kind van de werkvloer kan worden weggehaald zonder het een kans op opvoeding en waardig bestaan te garanderen.

Op 12 mei 1998 ondertekenen minister van tewerkstelling en arbeid, Miet Smet, en de Belgische sociale partners bij de I.A.O. het gemeenschappelijk standpunt met betrekking tot de Belgische inbreng ter gelegenheid van de werkzaamheden van de internationale arbeidsconferentie (86ste zitting, juni 1998, Genève) in het vooruitzicht van een nieuw verdrag tegen de ergste vormen van kinderarbeid, met name prostitutie, slavernij in al zijn vormen en het verrichten van werk dat schadelijk is voor de gezondheid, de veiligheid of de moraliteit van kinderen.

Men kan denken er roert wat!

Genève begin juni 1998 is het eindpunt van de Global March against Child Labour. Daar wacht een nieuwe uitdaging voor de onmiddellijke toekomst: zal de verbazend grote en wereldwijde solidariteit die rond de wereldmars bestaat na de ontbinding van de mars verder actief blijven doorwerken ... tot kinderarbeid is afgeschaft. Na Genève moet het wereldwijde netwerk tegen kinderarbeid uitgroeien tot een eensgezinde drukkgroep die verantwoordelijkheid neemt in de ongelijke strijd tegen kinderarbeid in de wereld.

There is a long way to go! Go, go, Global March!

Lric Vanhelsuwaé

Kinderrechtentram:
(Lid Belgisch, West-Vlaams en Oosters Platform Wereldmarch tegen Kinderarbeid).

Actie:
Jongeren komen op tegen kinderarbeid in de wereld.

Oostende, 27 mei 1998

Niet zwijgen over vrouwenbesnijdenis

Tijdens mijn jeugd, in een nomadische familie in Somalië, werd er weinig gesproken over de buitenwereld. We leefden gewoon ons leven, van dag tot dag, overlevend met onze gewoonten en ons vee.

Iedereen loofde op die manier en iedereen had ook op die manier geleerd, voor zolang als we ons herinnerden. Er was maar één juiste manier om te leven, en dat was de onze.

Van mensenrechten hadden we nog nooit gehoord en iets als de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens was absoluut ondenkbaar. Ik ben een hele grote uitzondering, want ik liep weg.

Ik verliet ons thuis. Ik had nooit gehoord van iemand anders die dat ooit had gedaan. Maar ik deed het. Waarom? Om te voorkomen dat ik voor een stel kamelen zou worden uitgehuwelijkt aan een oude man. Dat was ook wel onderdeel van hoe we eelden, maar ik kon het gewoon niet accepteren. Kennelijk was ik gewoon anders.

Ik was een van twaalf kinderen. Op mijn vijfde werd ik 'besneden'. Ik herinner het me a.s. of het gisteren was. Mijn moeder vertelde me dat ik een braaf meisje moest zijn en me niet moest bewegen. De vrouw die het deed gebruikte een oud scheermesje, met het opgedroogde bloed van een ander meisje er nog op. Ze sneed mijn clitoris eraf, en ook de rest, inclusief mijn schaamlippen, en naaide me daarna dicht met naald - dit alles zonder verdoving. De pijn was ongeloflijk. Ze bonden mijn benen bij elkaar, zodat ik niet kon lopen en mezelf openscheuren. Ik bleef drie maanden lang en alles wat ik wilde was dogaan.

Ik overleefde, maar besnijdenis doodde een van mijn zusjes en twee van mijn nichtes. In mijn land kun je daar niet aan ontsnappen. Ze grijpen je, binder je vast en doer het. Waarom? Omdat het deel uitmaakt van de cultuur. Mijn moeder was besneden, en ook haar moeder, grootmoeder en

overgrootmoeders voor haar. Het zijn de mannen die het willen. Zij zeggen dat de religie het wil. Maar het heeft niets met religie van doen. Noch de bijbel noch de koran spreekt over vrouwenbesnijdenis.

Mannen willen gewoon niet dat vrouwen plezier beleven aan seks. Ze denken dat onbesneden vrouwen met iedereen naar bed zullen gaan, omdat ze zichzelf niet onder controle hebben.

De pijn houdt niet op na de eerste keer snijden. Elke keer dat een vrouw seks heeft, moet de man zich naar binnen forceren, of haar opensnijden met zijn mes. Elke keer dat een vrouw een kind baart moet ze worden opgesneden. Als het kind geboren is, wordt ze weer dichtgenaaid.

Vrouwenbesnijdenis is niet meer dan foltering. Het is wreed, onmenselijk en bovenal onnodig. De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens stelt dat niemand aan dergelijke praktijken mag worden blootgesteld. Naar schatting hebben 120 miljoen vrouwen besnijdenis ondergaan en lopen jaarlijks twee miljoen meisjes gevaar dat lot te delen.

Tegenwoordig ben ik ambassadeur voor het VN-bevolkingsfonds (UNFFA) en voor mijn zusters in Afrika, die hun stem niet kunnen verheffen. Wij willen dat vrouwenbesnijdenis stopt. We willen worden behandeld als mensen, met dezelfde waardigheid als wordt gegarandeerd door de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Ik zal niet zwijgen voor het zover is.

Waris Dine
Ambassadeur voor het VN-bevolkingsfonds

Uit het boek "Selected Thought in The Occasion of the 50th Anniversary of the Universal Declaration of Human Rights".

Socialistisch eiland in kapitalistische oceaan

Interview met Mark Vandepitte over zijn boek: 'De gok van Fidel. Cuba tussen socialisme en kapitalisme?'

In *De Standaard der Letteren* kreeg het boek van Marc Vandepitte de wat smalende titel "(allomaal) 'lang leve Fidel' mee. Het was slaan en zalven: de auteur als volkscommissaris en leermeester. Mark Vandepitte maakt in zijn boek inderdaad geen geheim van zijn ideologische voorkeur en dat kan de Standaard natuurlijk niet aan zich voorbij laten gaan. Nergens gaat Vandepitte evenwel de sloganeske toer op. Hij schreef een eerlijk en oegelijk onderhouden boek. Iets te onderhouden misschien, want het staat bol van cijfers wat het boek niet meteen tot aangename bedliteratuur maakt. Mark Vandepitte: "In de Cubaanse samenleving gaat prioritaire aandacht naar de economie. Vandaar dat economie de hoofdbrok uitmaakt van mijn boek. Maar sociale (hoofdstuk I) en politieke (hoofdstuk IV) aspecten geef ik toch de nodige ruimte. In Cuba is pas vanaf 1996 de aandacht een beetje verplaatst naar het politiek-ideologische, omdat intussen het ergste achter de rug is."

"De titel van het boek slaat op de periode halverwege de jaren tachtig, toen de Cubaanse buitenlandse handel voor meer dan 80% afhankelijk was van de COMECON, en dan vooral van de Sovjetunie. Toen de economie in de Sovjetunie stagneerde en Cuba volgde, want het was er een kopie van - pasie Gorbatsjov een recept toe: de Perestrojka. In wezen deed Gorbatsjov niets anders dan het socialisme proberen te genezen door een beroep te doen op het kapitalisme. Terwijl heel de wereld stond te applaudisseren, koos Cuba voor een andere weg: de rectificatie (1986) of terug naar de wortels van het socialisme. Dit was niet evident: uitgerekend het land dat het meest afhankelijk was van de Sovjetunie, zegt neen tegen de koers van Gorbatsjov. Fidel Castro had blijkbaar goed gegokt, want 5 jaar later was het gedaan met de Sovjetunie."

"Meestal maakt men de fout door het socialistisch karakter van een land te meten aan de mate waarop het (orthodoxe) leerboekje wordt gevolgd. Ik denk dat dit verkeerd is. Like revolution moet zich waarmaken binnen zeer

concrete omstandigheden en die zijn zeer moeilijk en verre van ideaal. Het is ongetwijfeld zo dat Cuba in de jaren negentig een belangrijke stap terug heeft moeten zetten. Het land kwam uit een economische depressie, waardoor een aantal toegevingen moesten worden gedaan. Maar niet omdat men niet meer gelooft in het systeem. Daarin verschilt Cuba van Vietnam, de Sovjetunie en van wat men nu ook in China aan het doen is. De hervormingen in Cuba gebeuren zo beperkt en zo gecontroleerd mogelijk, vandaar dat ik het in mijn boek heb over 'Bonsai-kapitalisme'. Maar de toegevingen zijn wel onvermijdelijk. Cuba is immers een communistisch eiland in een kapitalistische oceaan."

"Ik ga er van uit dat socialisme altijd moet steunen op de brede laag van de bevolking, anders komt het toch in de problemen. In de Sovjetunie was het systeem al een tijdje aan het degenereren. In Cuba is men de Sovjetunie daarin gelukkig niet te volgzzaam geworden. Voor de belangrijkste economische beslissingen, zeker met sociale implicaties, werden steeds alle volkslagen geraadpleegd. Indien een maatregel niet de goedkeuring van het volk wegdraagt wordt ze ook niet toegepast. Als we zien hoe dat de Maastrichtnorm tot stand is gekomen, kunnen we daar misschien nog van leren. Het is een van de redenen waarom het systeem in Cuba ondanks de grote moeilijkheden nog altijd overeind is gebleven. Men heeft er alles aan gedaan om de crisis zo gelijk mogelijk te verdelen over de bevolking en de basisvoorzieningen gratis te houden."

"Cuba heeft het zeer moeilijk gehad, maar nu lijkt het ergste achter de rug. Hoewel de wet Helms-Burton (economische boycot VS, nvdr) zich laat voelen. Aan het groeintme van de laatste drie jaar, kan je stellen dat Cuba binnen 7 à 10 jaar terug op het niveau van 1969 staat. Natuurlijk zal de crisis sporen nalaten bij de bevolking, we moeten ons daar geen illusies over maken. Er is nog steeds grote schaarste op de markt. Dat is de sociale kost. Het valt te hopen dat de consumptie gauw weer aangewogt."

"Er is zeer veel vers kapitaal nodig om de productiestructuur om te schakelen en te diversifiëren, zodat het land minder afhankelijk wordt van het buitenland. Voor een zelfvoorzienende landbouw bijvoorbeeld, is er een gebrek aan zowat alles: aan energie, wisselstukken, bestrijdingsmiddelen en meststoffen, ... Veel kan niet meer machinaal gebeuren, terwijl de bevolking niet staat te springen om op het land te gaan werken. Die woont vooral in de steden en is hoog geschoold. Ook in België zou dit moeilijk zijn."

"Cuba is vanaf '91 eigenlijk met een oorlogseconomie gestart. En uiteraard is dat een centraal geleide planeconomie. In ons neoliberal klimaat wordt daar zeer smalend over gedaan. Alleen moet je vaststellen dat wanneer je de planeconomie op wereldschaal bekijkt Cuba qua omzet op de 72ste plaats komt. De 71 voorgangers zijn allemaal transnationale bedrijven, die het uitermate goed doen. Dus, wat zou de planeconomie niet werken? Die grote bedrijven zijn op en top planeconomieën alles wordt tot in de puntjes voorbereid, uitgetekend en uitgevoerd."

"Ik geef grip toe dat de jongeren een risicogroep vormen. Er zijn 7 % werklozen, 60 % daarvan zijn vooral jongeren met een diploma. Dat zijn mensen die niet direct een perspectief hebben. Zij zien ook de toeristen. Daar moet in de toekomst hard aan gewerkt worden. De VS doen extra inspanningen om die groep te bewerken. Wel stel je vast dat de communistische jeugd goed werkt en zeer dynamisch is. Op nieuwjaarsnacht zijn we op hun initiatief met honderden naar de suikerrielvelden getrokken om er te werken, hoewel de meeste rechtstreeks van een fuif kwamen en geen oog hadden dicht gedaan. Ik vond dat een vrij indrukwekkende mobilisatie."

Ludo De Brabander

Marc Vandepitte, *De gok van Fidel. Cuba tussen socialisme en kapitalisme? Berchem, FPO, 1998, 238 blz., 698 fr.*

Arbeidsgezondheidskunde in Cuba

In 1996 bracht ik een bezoek van 3 weken aan Cuba om er de mogelijke samenwerking tussen de afdeling Arbeids- en Milieugezondheidskunde van de Universiteit Gent en Cubaanse Instellingen werkzaam op deze gebieden te bespreken. Ik werd er ontvangen door het "Instituto de Medicina del Trabajo" (IMT) (Instituut voor Arbeidsgezondheidskunde) in Havana dat een intensief programma van bezoeken, voordrachten, lessen en discussies organiseerde in Havana en in Santiago de Cuba.

Bedrijfsgezondheidszorg in Cuba

In het kader van ons bezoek werden enkele bedrijven en bedrijfsmedische diensten aangedaan en hadden intensieve besprekingen plaats in het NSAT in Habana.

In de bezochte bedrijven viel op dat de huidige economische situatie geen reden is om de gezondheidsbescherming op de werkplaats te verwaarlozen. Wel zijn er onvoldoende persoonlijke beschermingsmiddelen zoals veiligheidsschoenen, maskers en oordoppen. Men probeert hieraan tegemoet te komen door het beperken van de blootstellingsduur aan de schadelijke factoren en door een verscherpt medisch toezicht, desnoods met eenvoudige methodes die getuigen van veel creativiteit en gezond verstand. Wat in de bezochte werkplaatsen opviel was het ontspannen werkklimaat en de zichtbare arbeidsvoldoening.

Cuba heeft een goed uitgebouwd netwerk van bedrijfsgezondheidszorg: op elke werkplek is er een medische dienst met minstens één arts. In totaal zijn er ongeveer 2000 artsen werkzaam in de bedrijven. Ter vergelijking: in België zijn er ongeveer 200 bedrijfsartsen, voor een ongeveer even talrijke bevolking.

In tegenstelling tot België hebben de artsen in deze diensten echter weinig of geen specifieke opleiding in de Arbeidsgezondheidskunde genoten.

Wetenschappelijke instellingen

Het "Instituto Nacional de Salud de los Trabajadores" (INSAT) (Instituut voor de Gezondheid van de Werkers) in Havana, probeert de kwalificatie van het gezondheids personeel in de bedrijven op te drijven door het aanbieden van een éénjarige postgraduaat opleiding en diverse korte zomercursussen en hoopt in de nabije toekomst een volwaardige specialistenopleiding uit te bouwen.

Het INSAT beschikt over enige appara-

tuur (maar wel verouderde) voor metingen van gezondheidsbedreigende factoren in het arbeidsmilieu en beschikt over talrijk en competent personeel. Hun meest dringende probleem is de moeilijke toegang tot recente wetenschappelijke informatie. Sinds 1985 konden zij geen enkel nieuw boek meer aankopen en werden de abonnementen op buitenlandse tijdschriften gestopt. Elektronische wetenschappelijke informatiebronnen die de laatste jaren een enorme ontwikkeling kennen hadden zij niet. Deze situatie is niet alleen uiterst nadelig voor het onderwijs maar ook voor de andere functies van

het NSAT: het wetenschappelijk onderzoek, de adviesfunctie t.a.v. het beleid en de bedrijfsartsen en de klinische activiteit (diagnose en behandeling van beroepsziekten).

Daarenboven heeft dit instituut het menselijk potentieel om (zoals trouwens voor de gezondheidszorg i.h.a.) een leidende rol te spelen voor heel Latijns Amerika.

Tijdens het bezoek werden de mogelijkheden besproken om aan bovengenoemde problemen tegemoet te komen, o.a. door het opzetten van onderwijs en onderzoeksprojecten waarvoor dan financiering zou gezocht worden bij communautaire, nationale of internationale instanties. Twee dergelijke projecten werden sindsdien uitgewerkt:

- een samenwerkingsprogramma op het gebied van de opleiding van artsen en andere specialisten op het gebied van de bedrijfsgezondheidszorg. Dit project wordt momenteel door de Vlaamse Gemeenschap gesteund.

- een onderzoeksprogramma betrefende de hittebelasting bij lichamelijk zware arbeid. Hiervoor pogden wij, tot nu toe zonder resultaat, de steun van AROS te krijgen.

Naast de officiële projecten werd een geldinzamelingsactie gestart. De eerste aanzet hiertoe was de zeer succesvolle barbecue van VREDE in Gent in de zomer van 1996. Daarna werd onze niet-gouvernementele actie onder de vleugels van OXI AM verder gezet (zie verder).

De gok van Fidel

Canja, besloten staatsbank en kapitalisme?

Marc Vandepitte

EPC

zie interview p. 30

De politieke betekenis van de arbeidsgezondheidskunde

Alhoewel deze discipline reeds in de oudheid en in de renaissance grote aanzetten kende is het vooral sinds de tweede helft van de 19de eeuw dat vooruitstrevende medici zich, gelijklopend met de strijd van de arbeidsbeweging, hebben ingezet voor de gezondheid van de werknemers.

Tussen beide wereldoorlogen is bij de einding van een aantal multinationale ondernemingen (b.v. Philips, Unilever) het besef gegroeid dat investeren in de gezondheid van de werknemers op lange termijn meer rendoort dan het voordeel op korte termijn van ongezonde (en goedkopere) arbeidsomstandigheden. Dit leidde tot het oprichten van bedrijfsmedische diensten in deze ondernemingen.

Na de tweede wereldoorlog waren vooral de vakbonden vragende partij voor de bedrijfsgezondheidsdiensten die in een reeks Europese landen voorgaand werden (in België pas vanaf 1968). Ook Oost-Europa kende een verzamelde bedrijfsgezondheidszorg met in elk land een groot onderzoeksinstituut. Grote instituten in het westen worden enkel in Zweden, Finland en de VS opgericht. Dit laatste "National Institute of Occupational Health and Safety (NIOSH)" groeide in de jaren zeventig uit tot het grootste en meest gezaghebbende van zijn soort.

Met het Reaganisme, Thatcherisme en andere neo-liberalismen krijgt het streven naar korte termijn maximale winst echter weer de bovenhand. De deregulering inzake reglementering op de arbeidsbescherming past volledig in dit kader. Een voorbeeld hiervan was de afschaffing van de bevoegdheid van de arbeidsinspectie in de kleine bedrijven door de Reagan administratie. Ook in ons land wordt de bedrijfsgezondheidszorg bedreigd, echter vooral door commerciële concurrentie tussen de externe preventieinstellingen, die paradoxaal de kwaliteit vaker naar beneden haalt dan bevordert. In hetzelfde kader past de wereldwijde afbraak van alle mogelijkheden voor wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de arbeidsgezondheidskunde. Zo kregen in de laatste jaren de Noord-Amerikaanse, Zweedse, Finse en Oost-Europese instituten zware besparingen te slikken en werden de speciale fondsen voor arbeidsgezond-

heidskundig wetenschappelijk onderzoek in Frankrijk en Nederland gewoon afgeschaft. Terloops werd vermeld dat dergelijke specifieke onderzoeksinstellingen in België niet konden afgeschaft worden, omdat ze nooit bestaan hebben. Wellicht zijn deze ontwikkelingen en hun politieke betekenis in de arbeidersbeweging nog onvoldoende doorgedrongen.

Onze steun aan de Cubaanse arbeidsgezondheidskunde moet in de wereldwijde (klasse)strijd voor betere arbeidsomstandigheden gestueerd worden.

Steunactie "Arbeidsgezondheidskunde Cuba"

Zoals reeds vermeld hebben wij het gewacht op de officiële zegen van onze autoriteiten om het "Instituto de Salud de los Trabajadores-INSAT" (Instituut voor de Gezondheid van de Arbeiders) in Havana te helpen.

Mede dank zij de milde steun van vele vrienden werd op de rekening bij OXFAM momenteel reeds ongeveer 300.000 fr ingezameld. Hiermee werden reeds een computer (met CD-ROM lezer), een fotokopieerapparaat en een toestel erje bezorgd om de hartfrequentie te meten tijdens het werk en op te slaan voor computeranalyse. Hiermee kan de zwaarte van het werk geëvalueerd worden, hetgeen in een ontwikkelingsland met een warm klimaat bijzonder nuttig is. Tijdens mijn bezoek aan het instituut in december jl. kon ik vaststellen dat deze toestellen bijzonder nuttig gebruikt worden. Zo werd er b.v. een e-mail adres tot stand gebracht, hetgeen natuurlijk zeer belangrijk is wanneer men geen toegang heeft tot een internationale telefoon- of faxlijn. Tevens werd een informatieblad opgestart dat naar alle Cubaanse bedrijfsartsen rondgestuurd wordt. Deze uitjating liet ook toe in december een internationaal congres in te richten dat met 600 deelnemers een groot succes werd. Op dit congres waren onder andere ook deelnemers uit Italië en uit diverse Scandinavische landen aanwezig die verschillende samenwerkingsprojecten met Cuba voorbereiden. De inschrijvingsgeden voor een cursus voor Guatemalaanse artsen (gesteund door het Internationaal Arbeidsbureau) lieten toe een nieuwe lichte bestelwagen te kopen, te ver-

vangen van een oude die vaker defect was dan niet onontbeerlijk om zich naar de bedrijven en provinciale centra te begeven. *Onze hulp heeft dus een duidelijk vormgevingseffect!*

Nu de ergste noden in het INSAT in Havana gatenig zijn nemen wij ons voor het tweede belangrijkste oplichtings- en onderzoekscentrum voor bedrijfsgezondheidszorg, met name dat van het 900 km verder gelegen Santiago de Cuba te helpen.

U kunt tot dit alles nog verder uw steentje bijdragen door storting op rekening 000-0000028-28 van OXFAM met de vermelding van CUBA 00-22. Giften van 1.000 fr. of meer zijn fiscaal aftrekbaar. Naargelang uw inkomen varieert het bestelvoordeel voor elke gestorte 1.000 fr. van 321 fr. (voor belastbaar inkomen van minder dan 253.000 fr.) tot 708 fr. (voor een inkomen van meer dan 2.420.000 fr. per jaar).

Mede namens mijn Cubaanse collega's bedank ik u zeer hartelijk voor uw morele en materiële steun.

Ik ben uiteraard steeds bereid tot verdere inlichtingen.

Met vriendelijke groeten,

Prof. Dr. M. VANHOORNE
Gordunkeo 7
9000 Gent
Tel. (09) 222 40 33
Tel. werk (09) 240 36 91
Fax werk (09) 240 49 94
e-mail: mikie.vanhoorne@rug.ac.be

PS. Tijdens mijn bezoek aan Cuba in december 97 heb ik kunnen vaststellen dat de toestand van het land, alhoewel nog steeds moeilijk, in vergelijking met mijn vorig bezoek in april 96 op allerlei vlakken merkbaar verbeterd was: voeding, openbaar vervoer, restauratie van oud Havana, herstelling van wegen bijna geen elektriciteitspannes enz. Naast Fidel geniet een schare politici (waaronder veel jongeren) het vertrouwen van de bevolking. Al mijn gesprekspartners (zowel kaderleden als de man in de straat) bevestigden dit en het vertrouwen in de toekomst lijkt algemeen.

Alle voorspellingen over een ineenstorting van het systeem lijken mij dan ook niet gefundeerd.

Dokter Pierre Duterte revolteert tegen de doodstraf

Dokter Duterte is een trouwe bezoeker van de dodengang in de gevangenis van Huntsville in Texas. Deze staat is recordhouder van executies met dodelijke inspuiling. Al 22 jaar worden in de Verenigde Staten "wettelijke" moorden begaan...

De paus is niet tussenbeide gekomen voor Robert Carter, een terdoodveroordeelde. Ook de televisiestations hebben elkaar niet verdrongen voor de gevangenis op 18 mei, de dag van de executie. En waarom eigenlijk? Robert is geen vrouw, is niet blank en niet geschikt voor de media. Kortom hij is hoogstwaarschijnlijk het type dat de doodstraf dient te ondergaan! Alschuwelijk!

Dokter Pierre Duterte kent Robert heel goed. Hij schreef hem al sinds 1993 en bezocht hem viermaal en dit telkens gedurende vier uur in de bezoekerzaal van de gevangenis. Eigenlijk veel te weinig voor een periode van 5 jaar. Texas gaat er prat op al 38 medeburgers te hebben omgebracht in 1997.

Dit is de helft van het aantal executies in alle staten samen van de USA gedurende het voorbije jaar!

Robert heeft ongeluk want hij is zwart, lichtelijk debiel en zijn intelligentiequotiënt (IQ) ligt tussen de 65 en de 74, terwijl het gemiddelde zich situeert om en bij de 100. Daarenboven is hij ook nog arm.

Dit alles maakt hem tot een geschikte prooi voor de gillige injectiespuit. Daarmee is Robert de tweede minderjarige die ter dood veroordeeld werd. Hij verbleef al 17 jaar in de dodengang, tussen hangen en wurgen, wat uitsmate barbaars, wreed en onmenselijk is. Hij was nog maar 34 jaar.

Op het ogenblik van de feiten

Robert werd ter dood veroordeeld voor een feit begaan toen hij minderjarig was. Het is ongekouflijk dat in de grootste westerse natie het bijna een gewoonte is, althans in sommige van zijn deelstaten, om de leeftijd waarop men de doodstraf daadwerkelijk toepast, te verlagen tot 14 jaar! Gewoon barbaars voor een land dat zich beschaafd noemt en andere landen die minderjarigen terechtstelt. Dit zijn Saoedi Arabië, Nigeria, Pakistan, Jemen, Iran

Tweeëntwintig jaar van legale moorden

De hoogste gezagdragers van de V.S. handhaven een ergerlijke dubbelzinnigheid. Enerzijds is er een amendement dat de doodstraf toelaat en anderzijds verworpt een ander amendement de doodstraf als wreed en ongewoon.

Sinds 1976 werden er al 445 Amerikanen terechtgesteld. Van 1 januari tot 20 maart 1998 werden er al 13 executies uitgevoerd. Die 445 "legale" moorden kosten de Amerikaanse belastingbetaler meer dan 700 miljoen dollars!

Tussen 1924 en 1972 werden in de staat Georgië 78 blanken tegen 337 zwarten "legaal" omgebracht!

Sinds 1976 liepen tenminste 21 executies uit de hand, wat de humane aard van de doodstraf ten stelligste tegenspreekt.

en Irak. De V.S. wordt daarmee de 7de natie die kinderen vermoordt.

Een psychiater verklaarde Robert infantiel. Pierre Duterte heeft een jaar lang gecorrespondeerd met Robert. Hij kreeg het idee met een kind te doen te hebben. Robert is eigenlijk een groot kind in een mannenlichaam. Zijn jeugd, samen met zijn vijf broers en zusters, was een leven van stokslagen en andere gewelddadigheden. Al op vijfjarige leeftijd werd hij zwaar mishandeld door zijn moeder en stiefvader. De gevolgen op zijn schedel waren nog duidelijk zichtbaar, want een kogel zat nog steeds in zijn schedel!

Is Robert Carter een schurk? Helemaal niet. Tot op de dag van zijn aanhouding werd hij door zijn verschillende werkgevers gewaardeerd voor zijn ijver en genoot hij ook het vertrouwen van zijn patroons.

Gezien hij zonder strafregister was liet men hem elke avond de barhoudster vergezellen naar haar woning met de ontvangsten van de dag. De mentale achterstand van Robert werd tijdens zijn proces nooit in aanmerking genomen. Het duurde slechts tien minuten om een kind ter dood te veroordelen! Ongeloflijk maar de rauwe realiteit!

René Van Nerum,
naar Dr. Pierre Duterte

Top...punt

De Nederlandse verzekeraar Aegon verwacht voor dit jaar een stijging van zijn nettowinst met 25 %. Vorig jaar boekte Aegon een winst van 2,21 miljard gulden, wat dan 40 % meer uitmaakte dan het voorgaande jaar. Ondertussen hebben de vier bestuurders (topmanagers) van de verzekeraar Aegon een salaris opgestreken van 55 miljoen en beschikken daarnaast ieder over opties voor een waarde van 700 miljoen frank. Leve de vrije markteconomie...

Zelfs in de Nederlandse politieke wereld begint men zich vragen te stellen over deze feiten die "buiten alle proporties liggen". Maar wie heeft dit in de hand gewerkt? Waarom werden geen regels vastgelegd om te verhinderen dat een verzekeraar als Aegon aan zijn verzekerden dergelijke premies oplegt alleen om hoge winsten te boeken en zichzelf ontzaglijke lonen uit te betalen? (ac)

Internationale strafrechtbank

België is voorstander van een internationale strafrechtbank die "universeel, krachtig, onafhankelijk en dynamisch" is, aldus woordvoerder André Querlon van het ministerie van buitenlandse zaken. Van 15 juni tot 17 juni is er een diplomatieke conferentie over de installatie van zo een rechtbank. Het idee van een internationaal Hof voor strafzaken is al 50 jaar voorwerp van discussie. In 1948 zag de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens het daglicht. Momenteel worden erke op ad hoc basis rechtbanken gehetsteld, zoals momenteel in Den Haag, rond de misdaden in ex-Joegoslavië en in Arusha (Tanzania), m.b.t. de genocide in Rwanda.

De Belgische woordvoerder pleit voor een sterke rechtbank met uitgebreide bevoegdheden, zelfs al willen niet alle landen mee. Hij refereert hiermee aan het verdrag voor een verbod op antipersoonlijken dat niet ondertekend werd door de Verenigde Staten. De vredesbeweging stelt alles in het werk om ook het gebruik van het atoomwapen als internationale "criminele" daad te laten erkennen.

MAI-akkoord

In het Belgische parlement lichte minister van financiën Maystadt, bij monde van minister van defensie Ponclet, het Belgische standpunt toe over de onderhandeling rond het beruchte Multilaterale Investeringsakkoord (MAI - zie ook Vrede nr. 331). Zoals bekend heeft de ministeriele vergadering van de OLSO (Organisatie voor Europese Samenwerking en Ontwikkeling) de discussies over het MAI voorlopig opgeschort, wegens geen overeenstemming. Doelstelling van het MAI is de volledige vrijmaking van investeringen, tot groot ongenoegen van heel wat niet-gouvernementele organisaties (NGO's) en de landen in het zuiden omdat het vooral voordelen zou opleveren voor grote ondernemingen. Eens een akkoord zou het akkoord naar de WTO (de Wereldhandelsorganisatie) moeten gaan. Onder druk van NGO's heeft België voorbehoud aangetekend omdat het geen rekening houdt met sociale en milieuproblemen. België vindt wel dat het akkoord zo breed mogelijk moet onderhandeld worden, dus binnen de WTO. Maar België heeft er op aangedrongen dat volgende elementen in het akkoord worden opgenomen: het betrekken van

sociale en milieunormen in het akkoord, een culturele uitzonderingsclausule, een gedragscode voor Multinationale Ondernemingen (MNO's), het verbod op een unilaterale secundaire boycot door één staat en de mogelijkheid voor het invoeren van een algemene uitzondering voor maatregelen die niet in overeenstemming zijn met het algemeen belang.

België-Turkije

Naar aanleiding van de moordaanslag op de Turkse mensenrechtenactivist, Akin Birdal (zie elders in dit blad), heeft senator Jan Loones (VU) een aantal eisen van de Coördinatie 'Stop de oorlog tegen het Koerdische Volk' (waarvoor Vrede actief deelneemt, zie vorige nr. van Vrede) aan bod gebracht in een mondelinge vraag bij de minister van buitenlandse zaken. De minister antwoordde dat bij elke aanvraag tot wapenexport grondig wordt onderzocht of Belgische wapens niet bijdragen tot mensenrechtenschendingen (België leverde in 1996 voor 152 miljoen wapens aan Turkije, nvdr). Bovendien dringt ons land aan op respect voor de mensenrechten. België veroordeelt het terrorisme (bij een eerdere gelegenheid noemde Derycke de PKK een terroristische organisatie) en dringt aan op een politieke oplossing van het Koerdische vraagstuk "met respect voor de territoriale integriteit van Turkije", aldus nog de minister. Loones reageerde dat het woord van de regering vaak ver verwijderd is van de daad.

NCOS wil verhoging budget ontwikkelingssamenwerking

Het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking (NCOS) vraagt dat de Belgische regering nu eindelijk eens dringend het budget voor ontwikkelingsamenwerking op-trekt. Dat bevindt zich momenteel op een historisch dieptepunt, namelijk 0,3% van het BBP. Het is een aloude eis van NGO's en een al even oude belofte van opeenvolgende regeringen dat dit wordt opgetrokken naar 0,7%. Verder staat het NCOS argwanend tegenover de beslissing om ontwikkelingsamenwerking integraal bij buitenlandse zaken te integreren. NCOS voorzitter Mieke Moemans vreest dat ontwikkelingsamenwerking zal verder gereserveerd worden door het sterkere departement "buitenlandse zaken".

Volkertribunaal

In Brussel werd op 2 en 3 mei een volkertribunaal gehouden vanuit de campagne "schone kleren". Zeven multinationals - Nike, Adidas, H&M, C&A, Ledvi Strauss, Otto Versand, Walt Disney, Anlan - werden er veroordeeld voor misbruiken en overtredingen van rechten van de arbeiders, de arbeidsomstandigheden en kinderarbeid.

"De ganse sector gedraagt zich op dezelfde manier in een totale strafloosheid", meende de voorzitter van het tribunaal, kanunnik François Houtart. "Het onderscheid tussen wild kapitalisme en beschaafd kapitalisme is puur denkbeeldig. Er is maar een soort kapitalisme dat op een wilde manier functioneert als er geen gunstige krachsvorhouding bestaat ten voordele van de sociale bewegingen".

Het volkertribunaal formuleerde 2 soorten reacties als mogelijkheid om de multinationals aan te pakken: een gedragscode voor deze multinationals op initiatief van de sociale bewegingen, en effectieve wettelijke sancties tegen hun optreden.

Wapenindustrie wil bij "Europa van bewapening"

De Belgische wapenindustrie eist een gelijke behandeling ten opzichte van de Europese concurrentie. De klacht werd in de kamercommissie voor landsverdediging gehoord. Geedeleerd bestuurder van Fabrimetal, Philippe de Buck van Overstraeten, stelde dat de defensie-industrie en toeleveranciers aan twintigduizend mensen werk verschaft. Die is verenigd in de Belgian Defence and Security Industry (BDSI) en realiseerde een omzet van 26 miljard frank in 1996.

België moet meer investeren in de uitrusting van zijn strijdkrachten, wil het geloofwaardig blijven aldus de Buck. Het tij moet keren wil België aan de bak komen in Europa, de Buck pleit voor een langetermijnplan, zodat de defensie-industrie haar strategie kan bepalen. Momenteel exporteert België 74% van haar productie, maar bijna uitsluitend naar landen buiten de Europese Unie. Het is volgens de Buck wenselijk dat België toetreedt tot Coorac, het agentschap voor samenwerking inzake bewapening dat in 1997 opgericht werd door Frankrijk, Groot-Brittannië, Duitsland en Italië.

Rwandacommissie

Enige tijd geleden sprak Vera Dua over het onderzoek door de Rwandacommissie op een dialoogavond van Masereelfonds Vrede Regio Gent. We noteerden enkele markante uitspraken.

Vera Dua geeft toe dat er zonder de moord op de 10 para's, en vooral niet zonder de doorzetting van de familieleden van deze soldaten, noch een commissie zou zijn opgericht. Het heeft ook bijzonder veel moeite gekost om de geheime documenten in te kunnen kijken. Toch toont het eindresultaat, het rapport dus, een bepaald evenwicht, en wordt er de nodige aandacht gegeven aan de voorbereiding van de genocide bijvoorbeeld.

Bovendien, zegt Vera Dua, zeggen we dat de moord op de 10 para's een onderdeel was van een plan om Rwanda te destabiliseren. De genocide werd goed voorbereid. Zo werden op verschillende ogenblikken wapens verspreid onder (uitgekozen) mensen in de bevolking. Dan circuleerden er lijsten van mensen die moesten worden vermoord. De 1ste reeks vormde de belangrijkste opposanten. De 2de reeks ging over journalisten en mensenrechtenactivisten; bijvoorbeeld. De 3de reeks was etnisch geïnspireerd.

Het is ook duidelijk dat de kliek rond Habyarimana tegen een machtsdeling was, en dus tegen het Arushaproces. (Dit was een overeenkomst om de macht te delen tussen de verschillende Rwandese politieke partijen en ook het RPF dat vanuit Oeganda Rwanda militair was binnengevallen. De internationale gemeenschap was de architect van dit overgangsproces. Sommige waarnemers hebben dat steeds geanalyseerd als een opschuiven van de VS-Invloed ten nadeel van Frankrijk, red.) De VN-missie moest dit machtsdelingsproces begeleiden, maar op het moment van de genocide trekt UNAMIR de troepen terug.

Vera Dua heeft het vooral moeilijk met de spanningen van toenmalige minister van buitenlandse zaken, Willy Claes, om de eigen beslissing de Belgische para's terug te trekken, te camoufleren onder een totale terugtrekking van UNAMIR. Voor deze onvergeeflijke beslissing, zoals ze het stelt, blijft ze de huidige regeringsploeg verantwoordelijk stellen.

Uit het rapport zou moeten blijken dat heel veel van die voorbereidende en voor de genocide gekend waren. Men wist over wapenopslagplaatsen, men wist over de dodenlijsten, men wist dat lei-

dende kringen van de regeringspartij openlijk een ideologie verkondigden dat de Tutsi's moesten worden geëlimineerd. De militaire inlichtingendienst minimaliseerde echter deze tekens.

Bovendien is een ganse reeks signalen op zich niet genoeg om een beleid uit te stippelen, het heeft ons hier totaal ontbroken aan een politieke analyse van de gebeurtenissen, aldus nog Vera Dua. Op buitenlandse zaken bestond de Afrika-desk uit 1 persoon, die gans Afrika moest volgen en analyseren.

Het rapport bevat interviews met kopstukken van de christen-democratie. Vera Dua is hier heel formeel: er is geen rechtstreekse financiering vanuit de christen democratie naar radio RTLM. Er zijn daar huiszoekingen voor verricht, er is grondig onderzoek geweest, met dit klare resultaat. Wat wel duidelijk is geworden zijn de bandingen van mensen uit de christendemocratische internationale met het toenmalige regime als dusdanig. Zij deelden de anti-Arusna houding van het bewind.

België dichtte zichzelf een expertise toe over dit land en de regio. Nochtans hebben we de signalen niet begraven. Sommige NGO's hebben wel 'n alarmscenario uitgebracht, maar volgens mij (G.S.) kan algemeen gesteld worden dat het politieke inzicht of interesse ontbrak om de ware toericht uit de verschillende aanduidingen te distilleren. Ik meen dat veel NGO's er hun acties en aandacht hoofdzakelijk of bijna uitsluitend concentreerden op de correcte technische uitvoering van hun lokaal project, zonder een globale kijk op de politiek maatschappelijke evolutie in het land uit te diepen.

Over de huidige situatie zegt senator Dua - ze was op bezoek in Rwanda in de maand september 1997 - dat de Rwandese maatschappij getraumatiseerd is: de genocide is nog maar een paar jaar oud. Je hebt de families van de slachtoffers, er is de niet altijd makkelijke relatie met de teruggekeerden, en je hebt de Hutu-bevolking. In deze laatste groep heb je verschillende categorieën: de onschuldigen, de gevangenen waarvan er een aantal terecht opgesloten zit, en een aantal onterecht, en tenslotte de genocideurs. Een complexe situatie, inderdaad.

GS

Er verschenen verschillende interessante boeken over de genocide in Rwanda. Het zijn stuk voor stuk aanraders. Ze zijn ook beschikbaar in de bibliotheek 'Jan Vorwout' van Vrede.

Het Goede Bondgenootschap, Kerk en Rwanda van Dirk Tuypens, uitgeverij EPO

Dirk Tuypens toont de geestelijke en soms ook leitelijke collaboratie aan van de Rwandese kerk met de genocide. Het boek is een aanklacht tegen straffeloosheid.

Stukken van de waarheid, de Rwandese genocide en de Belgische politiek van Koen Vidal, uitgeverij Hardewijch & De Morgen

Journalist Koen Vidal brengt bijzondere en belangrijke aanvullingen bij het beeld dat een geïnteresseerde zich al had kunnen vormen: rol van een NGO, de VN terugtrekking, de moord op de 10 para's, genocideurs in België, de verantwoordelijkheid van de Belgische politiek.

Graven in Rwanda van Katrien Vanderschoot, uitgeverij Icarus, VRT, VAR

Ook hier wordt gegraven naar de politieke schuld. De auteur was op het moment van de crash van het presidentiële vliegtuig in Rwanda. Haar onderzoek krijgt dus ook een getuigenis kleur mee.

Rwanda, land zonder horizon van Jeroen Corduwener en Chris Keulen, uitgeverij Veen

Een reisverslag zou je kunnen zeggen in het post-genocide Rwanda samengesteld via getuigenissen en foto's.

Les Belges au Rwanda, le parcours de la honte van Jean-Claude Willame, uitgeverij GRIP

De auteur was raadgever voor Agalev-Loolo in verband met het onderzoek van de senaatscommissie over de Rwanda-crisis. Hij situeert de vergissingen en dramatische gebeurtenissen in hun context en wijst ook sterk naar verantwoordelijkheid van de VN en de Belgische leiders.

Variaties op hetzelfde thema ?

President generaal Soeharto heeft uiteindelijk toch ontslag genomen. Het doet behoorlijk wat denken aan de situatie die enkele collega's van hem al eerder meemaakten: Duvalier van Haïti of Marcos van de Filipijnen. Het lijkt ook nu weer zo te zijn dat het grote boegbeeld van een tijdsperiode tijdig opzij treedt, om uiteindelijk het systeem dat hij had ingesteld intact te laten. Er komt dan in het beste geval een politieke democratisering, d.w.z. dat verschillende politieke partijen aan hun trekken kunnen komen, als ze maar geen radicale ommekeer van de maatschappelijke organisatie voorstaan.

In elk geval probeert het Indonesische establishment de veranderingen zo cosmetisch mogelijk te houden. Meer dan 30 jaar militaire dominantie zouden naar eigen zeggen van het regime, het land uit de onderontwikkeling hebben gehaald. Maar de Indonesiërs zijn klaarblijkelijk een andere mening toegedaan. Zoveel is zeker, Soeharto heeft dank zij het systeem zichzelf, zijn familie en zijn naaste medewerkers meer dan bijzonder rijk laten worden. Bovendien druppelde de erfenis van overvloed van deze topklasse ook wel een beetje over, voldoende om een "middenklasse" te creëren die zich stillaan kon bestendigen. Maar het "economisch wonder" heeft slechts een paar kruimels geproduceerd voor de overgrote meerderheid van de 210 miljoen Indonesiërs, die meestal op het patatland wonen.

De oppositie

Eigenaardig genoeg zijn het precies de kinderen van deze middenklasse, de studenten met name, die met geweld in opstand komen. De gematigde moslim oppositieleider, Amien Rais, stelt dat "de studenten voor het volk spreken". Hoeveel politieke ruggraat de studenten hebben moet nog blijken. Feit is dat zij de motor zijn, voor het moment, om politieke veranderingen af te dwingen. De revolutie van de mensen in de straat kanaliseerde zich vooral in haat tegen de kleinhandelaars die hoofdzakelijk van Chinese oorsprong zijn. Dergelijk ongenoegen vormt dan geen fundamentele en directe dreiging voor de elite. De partijleider van de Muhammadiyah, Amien Rais, wilde met zijn 25 miljoen leden een nationale manifestatie in de hoofdstad opzetten, maar gelaste die op het laatste moment af. Rais kan zijn presidentiële ambitie niet verstoppen er wil dus bepaalde delen van het establishment, en zeker van het leger, niet voor het hoofd stoten. Want kernelijk is er niet zoveel hoop voor een nieuwe politieke carrière voor de huidige erfgenaam van Soeharto, Jusuf Habibie, omdat hij altijd het nets te kort bij Soeharto heeft gestaan. Van de dochter van Soekarno en haar medestanders vertellen de internatio-

nale persberichten zo goed als niets.

Het leger

De militairen vormen de cruciale factor. Zij hebben in 1966 Soeharto aan de macht gebracht, na meer dan 1 miljoen doden te hebben gemaakt onder com-

munisten en vakbondsmensen. In die tijd sprak de westerse (Amerikaanse) pers met veel lof over dit militaire optreden. Vandaag spreken ze schande over Soeharto. Plots vindt iedereen dat hij een dictator is. Het is inderdaad zo dat de investeringen en de winsten voor de buitenland-

Indonesië

Bevolking: 202 miljoen

Oppervlakte: 2 miljoen km² (5000 km afstand van west naar oost)

Archipel: 17.508 eilanden

Religie: 90% moslim

Enkele data

1945:

einde van de Japanse bezetting waartoe een nationale bevrijdingsbeweging gevormd was. Deze legt dan een onafhankelijkheidsverklaring af. Na vier jaar strijd tegen de Nederlandse koloniale macht wordt de onafhankelijkheid van Indonesië erkend.

1949:

Soekarno wordt president en speelt een belangrijke rol in de organisaties van niet-gebonden landen, waarvan de stichting plaats vindt in Bandung, Indonesië.

30 september 1965:

gebruik makend van een opstand van officieren die een putsch vieren, organiseren nationalistische generaals, onder leiding van Soeharto, met de hulp van de C.I.A. een machtsgreep. 600.000 communisten, progressieven en Indonesiërs van diverse origine worden vermoord, anderen worden in concentratiekampen opgesloten. Later zou blijken dat de C.I.A. de lijst met namen van de communistische verantwoordelijken aan Soeharto had overgemaakt.

12 maart 1967:

Soeharto wordt als Interim-president aangeduid, nadat in maart 1966 Soekarno zijn ontslag had ingediend

27 maart 1967:

Generaal Soeharto wordt president van de republiek

22 maart 1973:

Generaal Soeharto, enige kandidaat, wordt als president gekozen voor 5 jaar; dit zal eveneens gebeuren in 1978, 1983, 1988, 1993 en maart 1998.

7 december 1975:

Invasie van het Indonesische leger in Oost-Timor, een gewezen Portugese kolonie, dat tien dagen voordien zijn onafhankelijkheid had uitgeroepen. Ruim 200.000 inwoners van Oost-Timor verloren het leven.

Juli 1976:

Djakarta annexeert Oost-Timor, ondanks het verzet van de Verenigde Naties.

27 en 28 juli 1996:

Opstand in Djakarta, de eerste sinds 29 jaar, na de inval door het leger in de zetel van de Indonesische Democratische Partij (PDI).

Januari-februari 1997:

"Etnische troesbe en" in de provincie Banco. Er vielen 300 doden.

14 augustus 1997:

Financiële crisis en ineenstorting van de Indonesische munt.

31 oktober 1997:

Het Internationaal Muntfonds bekooft een "hulpprogramma" van 4 miljard dollar in ruil voor een soberheidsplan dat de bevolking zwaar treft.

10 maart 1998:

Soeharto wordt voor een zevende mandaat als president verkozen.

se ondernemingen, voornamelijk Japanse, niet meer verzekerd waren, zodanig groot was de corruptie en het wanbeheer, die trouwens niet zomaar zullen verdwijnen. In feite dienen er zich maar twee wegen aan. Ofwel komt er een goed gecontroleerde overgang die de bestaande economische en sociale verhoudingen behoudt maar wel de top ervan opruimt. (Dit lijkt het scenario te zijn dat de grootmachten zouden willen.) Ofwel - en dit is voor het ogenblik een iets minder waarschijnlij-

ke uitkomst - is het politiek verzet stevig en sterk zodat de geplande vreedzame overgang er niet komt ondanks het aftreden van Soeharto. De revolutie, met als huidige kern de studenten, diept zich dan uit.

Het antwoord van het leger zal zeker in die situatie een en ander mee bepalen. Hoe de zaak ook moge evolueren, ze zal zeker niet overeenstemmen met de vooruitzichten die het IMF had voorgespiegeld. Nog voor enkele maanden hadden de technocraten van het

Muntfords draconische hervormingen opgedrongen. Dit paardennmiddel heeft de walging die de mensen voelden voor hun leiders, doen omslaan in revolutie.

Washington schijnt er niet honderd procent gerust te zijn in geweest, want haar troepen in de regio worden in alarmtoestand gebracht, en er worden gemeenschappelijke manoeuvres gehouden met het Thaise leger.

G.S.

Bewapening & Ontwapening

Privatisering van legers

Een jaar geleden organiseerde het Defense Intelligence Agency, een afdeling van de Nationale Veiligheidsraad van de VS, een symposium over privatisering en veiligheid. In een wereld waar de overheid steeds terrein moet prijs geven worden privé-veiligheidsondernemingen van groot belang, schreef Antoine Uytterhaeghe in Vrede nr 330. Hieronder volgt een voorbeeld.

Sandline International is een van die "veiligheidsondernemingen" die opdoken in het begin van de jaren negentig. Ze willen niks van doen hebben met "huurlingen" zeggen ze. "wij zijn specialisten in strategische raadgevingen". In de feiten kan men nagaan dat de meesten van deze nieuwe ondernemingen militaire operaties "sleutel in de hand" aanbieden. De vroegere huurlingmaats van de jaren '60 opereerden meestal via clandestiene netwerken. Vandaag daarentegen gaat het om dienstondernemingen die hun voetsporen in volle daglicht tonen en geleid worden zoals gelijk welke andere onderneming. Sandline is op dit vlak een schoolvoorbeeld.

Kluwen

Het grotere Sandline groepeerd inderdaad een reeks andere veiligheidsfirma's (Lifeguard, maar ook het beter bekende Zuid-Afrikaanse Executive Outcomes) en mijnondernemingen (Branch Mineral - goud, Diamond Works - diamant, en Heritage Oil and Gas - petroleum). Al deze bedrijven zijn onderling verbonden via een kluwen van participaties en co-voorzitterschappen. Het gaat om een gans web dat uitloopt heel in Canada, Zuid-Afrika en Londen en in een aantal fiscale paradijzen.

Waarom dan toch zoveel geheimzinnigheid?

Antwoord: om te verbergen dat deze ondernemingen bijzonder nauw samenwerken en hun actie coördineren. Een scenario dat zijn degelijkheid heeft bewezen is het volgende. Sandline of Executive Outcomes komen een regering die in moeilijkheden zit ter hulp, voor een beperkte periode. Als

ze dan vertrekken nemen de mijnondernemingen hun plaats in. Wil dat zeggen dat de regering die Sandline of Executive Outcomes inhuren hun diensten belonen met mijnconcessies aan Diamond Works en Branch Energy? Veer denken dit inderdaad, maar niemand heeft totnogtoe met zekerheid daar een bewijs kunnen voor leveren. Natuurlijk blijven we wel zitten met een duistere samenloop van omstandigheden. Zoals het feit dat deze mijnondernemingen slechts daar aanwezig zijn waar voorhoor Lifeguard,

Het prijskaartje

Indien we de honoraria van Sandline optellen bij de prijs van de wapens zou het in totaal om 15 miljoen dollar gaan. Dit is zonder meer een enorme som, en zeker in vergelijking met het staatsbudget van Sierra Leone. Maar de zaak kon als volgt worden geregeld. De afgezette president Kabbah contacteert Taskesh Saxena, een Indische financier die aanzienlijke belangen heeft in de mijnsector van Sierra Leone. Saxena is een betrekkelijk troebel figuur: hij werkte vroeger nog voor de Bangkok Bank of Commerce, maar is nu uitgeweken naar Canada. De Thaise autoriteiten beschuldigen hem 88 miljoen dollar te hebben 'afgeleid'. Hoe het ook moge wezen, hij aanvaardt de financiering te regelen van de Sandline-operatie.

Executive Outcomes of Sandline de kans hebben gehad hun talenten ten toon te spreiden.

Sierra Leone

Volgens een enquête van de Britse geheime dienst zou blijken dat Sandline International 15 miljoen dollar heeft

gekregen om huurlingen aan te werven en wapens aan te kopen om de militaire junta van Johnny Paul Koroma in Sierra Leone te bestrijden. In mei 1997 had die namelijk de verkozen president, Ahmad Tejan Kabbah, opzij geschoven. Sandline werd gecontacteerd door de Britse hoogcommissaris in Freetown (Sierra Leone), dhr Peter Penfold. Kabbah is opnieuw geïnstalleerd.

Klein storend detail is dat op 19 oktober 1997 de UNO een wapenembargo naar Sierra Leone decreeteerde. Sandline-directeur, luitenant-kolonel Tim Spicer, kocht de wapens in Bulgarije die hij in februari 1998 aflevert ter plaatse, in complete en flagrante overtreding van het UNO-embargo. Een onderzoek van de douanediensten in de burelen van Sandline brengen aan het licht dat de vracht eerst naar Groot-Brittannië was gekomen. Daarnaast werd een gevechtshelikopter die Sandline gebruikte, verschillende malen hersteld door de manschappen van het Brits fregat dat voor de kust van Sierra Leone opereerde.

De Britse minister van buitenlandse zaken, Robin Cook, komt hiermee wel onder enige druk te staan. Hij zegt dat hij door niets of niemand op de hoogte werd gebracht...

Maar op 9 mei maakt Tim Spicer een lijst bekend van namen met wie hij in contact stond over deze zaak. Minister Cook had deze lijst op 24 april reeds ontvangen. Twaalf hoge ambtenaren werden regelmatig over de specifieke activiteiten van Sandline ingelicht.

Bron: Engelse pers en Jeune Afrique

Vredesmanifest van het landelijk beraad vredesorganisaties (Nederland)

Een eeuw van gemiste vrede loopt ten einde. 'Veiligheid door wapens' was en is nog altijd een overheersende opvatting. Ook na het einde van de Koude Oorlog bereiden de legers zich vooral voor op gevechtstaken, zoals in ons land onder meer blijkt uit de politiek vrijwel onomstreden aanschaf van Apache-helikopters. De politieke partijen moedigen niet aan om hiertegen in te gaan. In de verkiezingsprogramma's worden buitenlands beleid, vrede en veiligheid in het algemeen summier en traditioneel behandeld; zonder duidelijk doel wordt jaarlijks hiervoor 14 miljard gulden besteed en niemand lijkt verbaasd.

Veel landen zijn verstrikt in gewapende conflicten. Maar ook andere vormen van geweld maken dagelijks – zelfs in onze eigen straat – slachtoffers. Zo ontstaat een cultuur waarin geweld wordt gezien als het middel tot conflictoplossing. In dat klimaat groeien onze kinderen op.

Twintig winnaars van de Nobelprijs voor de Vrede hebben onlangs in een indrukwekkend appél gevraagd om de jaren 2000-2010 tot "decennium voor een cultuur van geweldloosheid" en het jaar 2000 tot het "Jaar van de vorming tot geweldloosheid" uit te roepen.

Als vredesbeweging ondersteunen we dit appél van harte. Tegelijkertijd roepen we op om nu reeds serieuze stappen te zetten om de spiraal van geweld te doorbreken. Conflicten zullen er altijd wel zijn. Waar het om gaat, is escalatie van geweld te voorkomen en oplossingen ervan geweldloos tot stand te brengen. In de huidige situatie van (gewelddadige) binnenlandse conflicten kunnen oplossingen alleen door de betrokken partijen worden bereikt. Belangrijk is dat, in plaats van militaire interventie, tijdige signalering plaatsvindt aan het adres van het pas opgerichte "Europees Platform voor Conflictpreventie en Transformatie". Met name dient er aandacht en steun te zijn voor plaatselijke vredesinitiatieven. Om van buitenaf hulp te bieden, kan inzet van burgervrede-teams gewenst zijn.

Deze teams worden gevormd door mensen die in staat zijn aard en omvang van het conflict te analyseren en hierin *onpartijdig* te bemiddelen. Het gaat hierbij om gemotiveerde en gekwalificeerde mensen, waarvoor een opleiding in Nederland – en in andere landen – in voorbereiding is. Overheidssteun hiervoor is zonder meer geboden.

Werkgelegenheid en economisch gewin mogen en kunnen niet langer dienen als legitimatie voor wapenproductie en –handel, zoals dit evenmin het geval is met bijvoorbeeld besmet vlees.

Afbouw van de productie en strenge controle op de handel moeten nu ter hand worden genomen. De overheid dient hierbij het voortouw te nemen en niet bijvoorbeeld als vanzelfsprekend de vervanging van F-16 gevechtsvliegtuigen voor te bereiden.

Het Internationaal Gerechtshof heeft het dreigen met en gebruiken van kernwapens veroordeeld en dus het bezitten ervan. Nederland – graag gidsland – moet er dus naar streven de hier nog aanwezige kernwapens te laten ontmantelen en verwijderen. Het zwijgen rond kernwapens moet doorbroken worden.

In het Europa, waar thans zo hard aan gewerkt wordt, is de veiligheid niet gediend met verdere uitbreiding van wapenarsenalen of het verhogen van de technische kwaliteit ervan. Evenmin met de uitbreiding van het militaire pact NATO. Gewenst is de versterking van OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa), waarvan alle Europese landen deel uitmaken.

Vuur blus je niet met vuur, en water bestrijd je niet met water (Tolstoj). Geweld beëindig je niet met geweld. De tijd van "veiligheid door wapens" loopt ten einde, een cultuur van geweldloosheid moet mede door ons beginnen.

Wegen daarheen zijn o.a.

- de goede relatie tussen mens en mens, man en vrouw;
- conflictpreventie;
- recht doen aan alle betrokkenen;
- geweldloze interventie van binnenuit;
- inzet van burgervrede-teams op verzoek van betrokkenen;
- het tegengaan van wapenhandel;
- wapenvermindering en uitbanning van NBC-wapens;
- geen uitbreiding van militaire pacts als de NATO;
- versterking van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE).

Grondslag van dit alles is een permanente vredeseducatie, die in het leven van iedere Nederlandse burger, man of vrouw, jong of oud, een belangrijke plaats dient in te nemen.

Vrede is niet alleen een zaak van politici en diplomaten.
Vrede is een zaak van iedereen.

Landelijk Beraad Vredesorganisaties

(Akties tegen Kernwapens, Anti-Interventie Komitee, Beweging Weigering Defensiebelasting, Comité Stop Star Wars, Doopsgezinde Vredesgroep, Economen voor de Vrede, Franse Vredesmacht, Humanistisch Vredesberaad, Kerk en Vrede, Nederlandse Vereniging voor Medische Polemologie, Oecumenisch Vredesforum van Europese Katholieken en Christelijke Vredesconferenties, Peace Brigades International Nederland, Quaker Vredescommissie, Stichting Volk voor Vrede, Stop de wapenwedloop, Stichting voor Actieve Geweldloosheid, Tribunaal voor de Vrede, Vereniging van Dienstweigeraars, PAIS, Vereniging Juristen voor de Vrede, Vrouwen voor Vrede, Wereld Federalisten Beweging Nederland, Werkverband Religieuzen voor Gerechtigheid en Vrede, Women's International League for Peace and Freedom)

Jozeff Vandromme

Zomervreugde

De bijtjes drogen het stuifmeel rond bezorgen; bloem en plánt nieuw leven. Zie, hoe dit seizoen zich openbaart nu ons zo veel weelde wordt gegeven.

De zomer strooit zijn milde geuren, brengt ons een bont palet van kleuren zodra de zon de hemel openbrandt boven het wachtende, vruchtbare land.

In Japan lacht men niet met schulden. Een bedrijfsleider, op de rand van de afgrond, had er iets op gevonden om in al de miserie zijn eer te kunnen hoog houden. In plaats van zoals het in het land de traditie is, zelfmoord te plegen, huurde hij een beroepsmoordenaar in om hem uit de weg te ruimen. Deze formule zou het zijn familie toegelaten hebben met zijn levensverzekering zijn schulden te betalen. 't Viel echter verkeerd uit. De moordenaar werd aangehouden en alles liep mis.

Als besluit van een jarenlange studie in het Amerikaanse Pentagon is men eindelijk tot de conclusie gekomen dat de Verenigde Staten geen militaire inval van Cuba te vrezen heeft. De laatste inval in de regio gebeurde in de varkensbaai, in Cuba, maar het was in een andere richting.

Prins Rainier van Monaco bezit in het Franse departement l'Aisne een eigendom van 1000 hectaren plus een bos van 1.800 ha. Gezien de landbouwpremies van de Europese Unie bepaald worden per hectare kan zijn hoogheid jaarlijks aanspraak maken op een premie van 7,5 miljoen frank

Tijdens het Vaticaans Congres voor de natuurlijke regularisering van de geboorten heeft Jan Paul II nog eens uitdrukkelijk herhaald dat hij de zwangerschaponderbreking onvoorwaardelijk veroordeeld. Punt aan de lijn.

Tijdens de laatste wereldoorlog werden 200 Koreaanse vrouwen, maar ook Chinese, Filipijnse, Indonesische e.a door de Japanners als seksuele slaven voor hun soldaten misbruikt. Het duurde tot 1994 vooraleer hiervan in de Japanse geschiedenisboeken iets werd vermeld. Drie Koreaanse vrouwen, die noch geld noch moeite spaarden, hebben nu een proces tegen de Japanse staat gewonnen waarbij hun een schadevergoeding werd toegekend van ± 90 000 fr. De andere gevallen blijft men doodzwijgen. Tokio heeft zich ten andere ook nooit officieel voor deze oorlogsmisdaden verantwoordelijk.

Voor de top van de G7 die in juni in Cardiff (GB) zal plaats vinden, werden door de Duitse regering twee gezanten met een bijzondere opdracht uitgezonden. Voor Helmut Kohl (132 kg. - 195 cm) moet

namelijk een kamer gevonden worden die op zijn maat past.

Toen op donderdag 24/4 de vlucht van Marc Dutroux het land, maar bijzonder de regering in paniek bracht, werd aangekondigd dat koning Albert, die op vakantie was in Nice, stante pede zou terugkomen. Zo gezegd, zo gedaan. Volgens het 15de Wing Luchttransport, dat instaat voor het vervoer van de koninklijke familie, leden van buitenlandse vorstenhuizen en staatshoofden, de eerste minister, de vier vice eerste ministers, de minister van defensie en de NAVO-secretaris generaal Javier Solana, bleek

WANTED

- FOR NUCLEAR WAR CRIMES -

For violation of the Non-Proliferation Treaty and International Humanitarian law, neglect of the opinion of the International Court of Justice and disrespect of various disarmament resolutions of the UN General Assembly

Defence Ministers of NATO

Beware if you meet those persons!
They are preparing a nuclear genocide.
Act responsible and contact the nearest police station.

Deze affiche werd door de parlementairen Anciaux, Hostekint Stees en Van Oost aan de VS-ambassade opgehangen

dat er geen andere keuze was dan een Boeing 727 in te zetten. Het toestel vertrok om 16.55 uur en was reeds terug in Brussel om 23.15 uur. Kostprijs van de operatie 600 000 fr. Een nachttreinreis had aan de gemeenschap meer dan een half miljoen minder gekost

Toen in 1996 de vakbonden in Libanon een algemene staking aankondigden tegen de steeds toenemende levensduurte en de werkloosheid (20 %) werd door de regering voor de dag van de manifestatie een uitgangsverbod uitgevaardigd. Dit meldt "Le Monde Diplomatique" van april 98, er aan toevoegend dat deze informatie nooit door de media, persagentschappen, tv, radio of kranten bekend werd gemaakt.

De Duitse socialistische voorman Bebel zegde destijds dat "als je vijanden je de lof toezwaaien,

denk er dan aan dat je op de verkeerde weg zit" Dit zou Tony Blair zich moeten gedenken nadat hij vorige maand in het Franse parlement vanwege de rechtse parlementsleden een staande ovatie kreeg. De VLD-er Guy Verhofstadt, een vroegere bewonderaar van Thatcher, zwaait eveneens heel wat lof over Blair. De vraag is dan ook of Tony Blair wel een socialist is

De zelfde Tony Blair heeft onlangs de leiders van de Europese socialistische partijen naar Londen uitgenodigd om over zijn grote plannen te praten. Reeds begin februari had de Britse premier te Washington, toen hij Clinton was gaan steunen in de Irakcrisis en de Lewinsky affaire, zijn ideeën wereldkundig gemaakt. Hij droomt er namelijk van "een groot centrum-links filosofisch project voor de wereld van vandaag uit te werken waarvan de democratische partij van Clinton deel zou kunnen uitmaken"... Wat denken de socialisten hierover?

In Dubai, een van de rijke golfstaten, waar het normaal 50 graden in de schaduw is, werd een ijsbaan geopend. Wie geld heeft deinst er blijkbaar niet voor terug de grootste dwaasheden uit te halen.

De tweede Golfoorlog is niet doorgegaan. Hij werd nochtans door Clinton, met de steun van Blair, aangekondigd en voorbereid. Het argument: Irak weigerde de presidentiële paleizen te laten inspecteren. De meest vreselijke dingen werden toen verteld om de openbare opinie rijp te maken voor de fatale aanval. Na een afspraak tussen Kofi Anan en Irak kwamen de inspecteurs, onderzochten de paleizen en nu vernemen we dat ze niks gevonden hebben.

In Japan is de Aoun secte die verantwoordelijk was voor de aanslag in de metro van Tokio (121 doden en duizenden gekwetsten) nog steeds legaal. Deze heeft zelfs, onder een schuilnaam, een computerwinkel geopend in de hoofdstad

Het gebeurde in een school in Georgië (VS). Het zou een grote dag worden. De dag van coca met spelen en ontspanning, alles gesponserd door Coca-Cola. Tussen de leerlingen stond er daar plots eentje, tot schande van de school, met een t-shirt van Pepsi, de concurrent. Men schreeuwde schandaal, provocatie en de leerling werd de laan uitgestuurd.